

Møte fredag den 16. desember 2016 kl. 9

President: Olemic Thommessen

Dagsorden (nr. 35):

1. Innstilling fra justiskomiteen om Bevilgninger på statsbudsjettet for 2017, kapitler under Justis- og beredskapsdepartementet mv. (rammeområde 5) (Innst. 6 S (2016–2017), jf. Prop. 1 S (2016–2017))
2. Innstilling fra justiskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2016 under Justis- og beredskapsdepartementet (Innst. 130 S (2016–2017), jf. Prop. 30 S (2016–2017), unnateke kap. 456 og 3456, 490, 496, 497, 3490, 3496 og 3497)
3. Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Bevilgninger på statsbudsjettet for 2017, kapitler under Arbeids- og sosialdepartementet, Barne- og likestillingsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet (rammeområde 7) (Innst. 15 S (2016–2017), jf. Prop. 1 S (2016–2017))
4. Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2016 under Arbeids- og sosialdepartementet (Innst. 132 S (2016–2017), jf. Prop. 22 S (2016–2017))
5. Innstilling fra næringskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2016 under Landbruks- og matdepartementet m.m. (Innst. 134 S (2016–2017), jf. Prop. 19 S (2016–2017), unntatt kap. 1137)
6. Innstilling fra næringskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2016 under Nærings- og fiskeridepartementet (Innst. 126 S (2016–2017), jf. Prop. 25 S (2016–2017), unntatt kap. 925, 927 og 5613)
7. Stortingets vedtak til lov om endringer i lov om trdomssamfunn og ymist anna og i lov om tilskott til livssynssamfunn (om statstilskott til Den norske kyrkja til pensjonspremie og eigenkapital) (Lovvedtak 27 (2016–2017), jf. Innst. 113 L (2016–2017) og Prop. 9 L (2016–2017))
8. Stortingets vedtak til lov om endringer i opplæringslova (tidsbegrenset dispensasjon fra kravet om relevant kompetanse i undervisningsfaget) (Lovvedtak 28 (2016–2017), jf. Innst. 107 L (2016–2017) og Prop. 4 L (2016–2017))
9. Stortingets vedtak til lov om endringer i introduksjonsloven (samordning med andre offentlige ytelser) (Lovvedtak 29 (2016–2017), jf. Innst. 123 L (2016–2017) og Prop. 3 L (2016–2017))
10. Stortingets vedtak til lov om endringer i introduksjonsloven (innføring av forsøkshjemmel) (Lovvedtak 30 (2016–2017), jf. Innst. 103 L (2016–2017) og Prop. 146 L (2015–2016))
11. Stortingets vedtak til lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom Akademikerne og Spekter i forbindelse med tariffoppgjøret 2016 (helseforetakene) (Lovvedtak 31 (2016–2017), jf. Innst. 109 L (2016–2017) og Prop. 10 L (2016–2017))
12. Stortingets vedtak til lov om endringer i sosialtjenesteloven, folketryktdloven og enkelte andre lover

(aktivitetsplikt for unge mottakere av stønad til livsopphold mv.)

(Lovvedtak 32 (2016–2017), jf. Innst. 111 L (2016–2017) og Prop. 13 L (2016–2017))

13. Stortingets vedtak til lov om godtgjørelse for stortingsrepresentanter (stortingsgodtgjørelsesloven) (Lovvedtak 33 (2016–2017), jf. Innst. 51 L (2016–2017))

14. Referat

Presidenten: Representantene Marianne Aasen, Jørund Rytman, Gunnar Gundersen, Ove Bernt Trellevik og Geir Sigbjørn Toskedal, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Fra representanten Arild Grande foreligger søknad om foreldrepermisjon i tiden fra og med 19. desember til og med 31. januar.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten, Jorid Holstad Nordmelan, innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten: Representanten Ketil Kjenseth vil fremsette et representantforslag.

Ketil Kjenseth (V) [09:00:53]: På vegne av representantene Terje Breivik, Sveinung Rotevatn, Ola Elvestuen, Ruth Grung, Torgeir Micaelsen og meg selv har jeg gleden av å sette fram et representantforslag om endringer i sprøyteromsordningen.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten opplyse om at møtet i dag fortsetter utover kl. 16.

Sak nr. 1 [09:01:24]

Innstilling fra justiskomiteen om Bevilgninger på statsbudsjettet for 2017, kapitler under Justis- og beredskapsdepartementet mv. (rammeområde 5) (Innst. 6 S (2016–2017), jf. Prop. 1 S (2016–2017))

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 15 minutter, og at taletiden blir fordelt slik:

Arbeiderpartiet 20 minutter, Høyre 20 minutter, Framskrittspartiet 10 minutter, Kristelig Folkeparti 5 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Venstre 5 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter og Miljøpartiet De Grønne 5 minutter.

I tillegg får medlemmer av regjeringen 5 minutter hver.

Videre vil presidenten foreslå at det – innenfor den fordelte taletid – blir gitt anledning til inntil seks replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Hadia Tajik (A) [09:02:34] (leiar i komiteen): Først vil eg gjerne takka komiteen for arbeidet med budsjettet. Det har vore ein uvanleg haust, der det lenge var uklart om det ville verta eit budsjett, og korleis budsjettet ville verta. No er me i alle fall der at det kjem til å verta vedteke eit budsjett, sjølv om det ikkje er heilt det budsjettet som Arbeidarpartiet ønskte seg.

Midlane til politiet er enten øyremerkte eller effektiviserte vekk. Den såkalla avbyråkratiserings- og effektiviseringsreforma kuttar 194 mill. kr til politiet. Me har spurt regjeringa om korleis dei sikrar seg at dette skal bety auka kvalitet, men svaret er ganske nedslåande. Dei følgjer ikkje reforma. Dei sjekkar ikkje korleis ho slår ut. Dei kan difor ikkje svara på kva for effekt den såkalla avbyråkratiserings- og effektiviseringsreforma har hatt.

Eg håpar at dette ikkje er eit frampeik for politireforma – ei av dei verkeleg store omleggingane i denne regjeringsperioden. Eg kan forsikra regjeringa om at me i Arbeidarpartiet kjem til å følgja med. Eg har merka meg innlegget til Silje Døplads Johansson, som er tillitsvald i Sør-Aust politidistrikt. På måndag skreiv ho:

«Politireformen fører til færre operative mannska- per, selv om politikerne sier noe annet.»

Så har eg òg merka meg at magasinet Politiforum dokumenterer avviket i Justis- og beredskapsdepartementets krav til tenestestadane, og Politidirektoratets tolking av det same. Det er vanskeleg å unngå å sjå at regjeringa legg opp til stramme budsjett for politiet, når det meste av pengane enten går til prisjustering eller til pensjon, og det som vert igjen, er øyremerkt.

Regjeringa har faktisk øyremerkt heile veksten i budsjettet sitt – altså null i handlingsrom. Ingenting kan politidistrikta gjera av sjølvstendige prioriteringar. Anundsen utmerkar seg i konkurransen med Dørum, Storberget og Faremo, som alle låg på 50 pst. eller like under i øyremerking. Det dette betyr i praksis, er at politidistrikt kan koma til å la ledige stillingar stå tomme for å få budsjettet til å gå opp, at kompliserte saker, som Lime-saka, kan verta lagde til sides, og at ein ikkje går inn i dei fordi det ikkje er økonomisk rom til å prioritera det. Det betyr òg at viktige investeringar kan verta utsette fordi ein ikkje har pengar til å gjera dei.

Arbeidarpartiet har lagt inn 150 mill. kr meir enn regjeringa til dei frie driftsmidlane til politiet, slik at politiet får ein sterkare økonomi i det som er ei krevjande og viktig tid for politiet.

Så har regjeringa annonsert noko litt snedig. Dei vil hyra eksterne konsulentar til å finna ut kvar pengane til politiet har vorte av. Det tyder berre på ein ting: at justisministeren ikkje har kontroll over sitt eige budsjett, at han ikkje vil ta det ansvaret som er hans. Og det er eit mønster. Me såg det i saka om asylbarna i 2014. Me såg det då regjeringa mista kontroll over grensa ved Storskog i 2015. Eg fryktar at me ser det igjen i gjennomføringa av politireforma.

Arbeidarpartiets klare krav og forventingar har vore at reforma må verta godt forankra lokalt. Difor bekymrar det oss at ordførarar som Sigrun Wiggen Prestbakmo i Salangen sender oss brev der ho fortel at reforma

«ligner mer og mer på «politi i pølsebod» der tilbudet blir tilfeldig, og enkelte tjenestesteder blir så innholdsløse at de lett i neste omgang kan legges ned».

Eg vil ha forsikring frå justisministeren om at han tek ansvar for gjennomføringa av reforma, for akkurat no verkar det som om han manglar kontroll.

Politidirektoratet kan i statistikken sin frå september i år fortelja at det er 8 423 lønte politiårsverk i dei tolv politidistrikta. Det betyr 65 færre enn for eitt år sidan. Det er ikkje i tråd med våre ambisjonar. Me vil ha fleire politifolk. Me vil ha eit sterkare politi, og difor er me heller ikkje reie til å gje grønt lys for å ta ned opptaket av politistudentar, slik det har vorte varsla om.

Ein må gjera ein gjennomgang av oppgåvene som politiet no har, og ikkje minst av dei forventingane me som politikarar har til dei, og oppgåver me har pålagt dei i forbindelse med politireforma, før ein bestemmer seg for om det er riktig å ta opptaket ned allereie no.

Dette vert ettermålet til denne regjeringa på justisfeltet. Dei store oppgåvene har vorte skovne fram i tid. Viktige investeringar har ikkje vorte noko av. Dei moderate forbe- ringane me har sett, har lite praktisk betydning for politiet og for veldig mange andre i justissektoren.

Presidenten: Skal representanten ta opp forslag?

Hadia Tajik (A) [09:07:38]: Det vil eg.

Presidenten: Representanten Hadia Tajik har tatt opp de forslagene som Arbeiderpartiet har alene eller sammen med andre.

Anders B. Werp (H) [09:07:59]: Velgerne kan nå se mange og gode resultater av regjeringsskiftet i 2013. Regjeringen Solberg legger fram et godt justisbudsjett sammen med sine samarbeidspartier.

Etter åtte år med stagnerende og synkende politidekning øker den under denne regjeringen. Vi er på god vei til å nå målet om to politifolk per 1 000 innbyggere. Oppklaringsprosenten øker. Fra en situasjon med omfattende soningskø i 2013 er køen nå for alle praktiske formål avvirket. Det gjennomføres et rekordhøyt antall tilrettelagte avhør av barn. Antall fristoversittelser i politiarrest er dramatisk redusert. Digitaliseringen av domstolene har startet. Dette er noen glimt av de gode resultatene vi ser av regjeringen og samarbeidspartiene systematiske og langsiktige satsing på justisfeltet. Regjeringen har i sin første periode gjort landet tryggere.

Arbeidet med å bedre tryggheten og styrke beredskapen i landet må fortsette. Vi ser at trusselen fra militante islamister er alvorlig og blir stadig mer kompleks. Den organiserte kriminaliteten er økende, og trusselbildet er i stadig utvikling. Det er politiets oppgave å møte dette. Samtidig er det viktig med tettere og bedre samarbeid mellom ulike etater, på tvers av tradisjonelle organisatoriske skiller.

Regjeringen legger godt til rette for en slik bred tilnærming. Samarbeidet mellom politiet og kommunene er avgjørende i forebygging av voldelig ekstremisme. Etableringen av ytterligere to sentre mot arbeidslivskriminalitet forsterker samarbeidet mellom politiet, Skatteetaten, Arbeidstilsynet og Nav. Det styrker kampen mot den undergravende arbeidslivskriminaliteten.

Tidligere i år ble et nasjonalt tverretattlig analyse- og etterretningssenter etablert, som styrker innsatsen mot økonomisk kriminalitet. Utviklingen av felles kontraterrorssenter styrker og effektiviserer samhandlingen mellom PST

og E-tjenesten i kampen mot terror. Dette understreker også nytten og betydningen av økt samhandling på tvers av tradisjonelt strengt adskilte tjenester. Politiloven er endret for å åpne opp for en bredere og mer effektiv bistand fra Forsvaret til politiet. Dette er eksempler som viser at regjeringen skritt for skritt etablerer sikkerhetsstrukturer på en bredere plattform i samfunnet.

Politiet er nå i full gang med den største reformen av etaten noensinne. Nærpolitireformen er nødvendig for å møte dagens og framtidens kriminalitetsutfordringer. Det er en krevende prosess, hvor forventningene til et nært politi, med større kapasitet og kompetanse, er høye. Derfor økes politidistriktenes budsjett med en ekstra pott på 300 mill. kr for å håndtere en utfordrende driftssituasjon i politidistriktene, samtidig som reformen gjennomføres.

Regjeringen har økt bevilgningene til politiet med 5 mrd. kr gjennom fire statsbudsjett. Nye stillingshjemler og en styrking av politidistriktene bidrar til mer synlig politi. Det er opprettet 1 500 nye stillinger i politiet.

Soningskøen er i praksis avvirket. Den tunge arven etter de rød-grønne er borte, men vedlikeholdsetterslepet på 3–4 mrd. kr i kriminalomsorgen, som de etterlot seg, er en byrde som det nok tar lengre tid å gjøre noe med. Leieavtalen om 242 fengselsplasser har på kort sikt gjort det mulig å øke kapasiteten og antall soningsplasser samtidig som utbygging av ny kapasitet innenfor eksisterende fengsler er i full gang.

Jeg merker meg med en viss overraskelse at Arbeiderpartiet i sine merknader kritiserer regjeringen for detaljstyring – det partiet som mer enn noen andre har drevet detaljstyring. Jeg minner om at Gjørv-kommisjonen skriver:

«Kommisjonen stiller spørsmål ved om den politiske ledelsen i JD har engasjert seg for sterkt i detaljer ved virksomheten og for lite i de lange linjer.»

Til voteringen: Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre kommer til å stemme mot innstillingens VII, om nasjonal sivil klareringsmyndighet.

Ulf Leirstein (FrP) [09:13:05]: At årets budsjettforhandlinger har vært krevende, kan i hvert fall ikke skyldes justispolitikken, for på justisfeltet har virkelig de fire samarbeidspartiene dratt i samme retning og sammen gjort et godt justisbudsjett enda bedre. Spesielt arbeidet med bekjempelse av vold mot barn vil styrkes betraktelig fra 2017. «Dark Room»-saken, der det er avdekket at flere titalls norske menn har opprettet en pedofiliring på Internett, er et rystende eksempel på viktigheten av dette arbeidet. Barna våre skal kunne føle seg trygge også på Internett. Det er derfor veldig gledelig at det nå i forliket bevilges 30 mill. kr til opprettelse av en spesialseksjon i Kripas som skal bekjempe overgrep mot barn på Internett. Dette arbeidet er særdeles viktig.

Budsjettenigheten innebærer også at Statens barnehus styrkes med 30 mill. kr, og det settes av hele 50 mill. kr til flere etterforskere og påtalejurister som skal bekjempe vold mot barn. Kombinert med regjeringens forslag om å etablere et offerkontor i hvert politidistrikt vil disse satsingene til sammen bidra til at rettssikkerheten for overgrepsutsatte barn får et betydelig løft, rett og slett et historisk løft.

Sammen er Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre med på å forme en ny justispolitikk der offeret settes i sentrum. Samarbeidet mellom disse fire

partiene bidrar til tidenes løft for lov, orden og bekjempelse av overgrep mot barn.

Regjeringen og samarbeidspartiene har opprettet 350 nye politistillinger årlig i fire år. Kombinert med 69 nye stillinger i påtalemyndigheten har vi i denne regjeringsspe-rioden sørget for en massiv politisatsing. Politidistriktene styrkes også i budsjettet for 2017: 300 mill. kr øremerkes politidistriktene for å sørge for et høyt nivå på anskaffelse av materiell og personell. I tillegg bevilges 160 mill. kr for å gjennomføre politireformen – en særdeles viktig reform. Vi ser at politidistriktene har hatt utfordringer med bl.a. avsetning av penger til sentrale IKT-systemer. Nå sørger vi for at politidistriktene får mer midler, noe vi også har gjort hvert eneste år i denne perioden.

Justisministeren kunne også tidlig varsle at politiet nå vil få to til tre nye politihelikoptre. Regjeringen og samarbeidspartiene har i denne perioden sørget for en dramatisk bedring av beredskapen. Sammenholdt med en styrket bombegruppe, beredskapstropp, mer politi i utrykningstjenesten og pansrede politibiler i hvert distrikt står vi nå langt bedre rustet overfor et potensielt terrorangrep.

Under den rød-grønne regjeringen var soningskøen på over 1 200 personer. Regjeringen og samarbeidspartiene har sørget for at det nå bare er ca. 200 personer i soningskø, og antallet synker. Dette innebærer at færre ofre møter den kriminelle på gaten, og en langt bedre rehabilitering av den enkelte innsatte. Der den rød-grønne regjeringen slapp fanger ut tidligere, bygger vi nye fengsler og sørger for at vi får flere fengselsplasser i Norge. Samtidig var det helt avgjørende å få på plass soningsavtalen med Nederland for å sørge for at man raskest mulig kunne kutte ned på soningskøen. Vi har hele tiden vært veldig tydelige på at Nederland-avtalen er et midlertidig tiltak fram til vi får bygd ut nok soningsplasser i Norge. Vi har allerede fått på plass ca. 130 nye fengselsplasser i Norge og har i tillegg vedtatt bygging av 300 nye plasser i Agder.

Videre har regjeringspartiene i tett samarbeid med spesielt Kristelig Folkeparti fått gjennomslag for at et tilstrekkelig antall fengselsplasser skal være på plass innen 2020. Dette er helt nødvendig for å fjerne soningskøen og sørge for nok vareteksplasser.

Jeg konstaterer at bl.a. Senterpartiet vil si opp avtalen med Nederland fra 1. januar, altså om noen dager. Det vil bety at soningskøene igjen vil eksplodere, fra nyttår, og at ofre igjen vil risikere å møte overgriperen på gaten. Dette viser hvilke uansvarlige løsninger opposisjonen har med hensyn til fengselskøen.

Til slutt har jeg lyst til å snakke om dyrene våre. For Fremskrittspartiet har det vært veldig viktig å få på plass et dyrepoliti. Vi ønsker et samfunn som skal stå på offerets side, uavhengig av om offeret har fire poter eller to bein. Jeg er derfor veldig stolt av at vi er i gang med å få på plass et landsomfattende dyrepoliti, noe som veldig mange mennesker har etterlyst i lang tid. Jeg er derfor glad for at dette nå er en realitet på grunn av et godt samarbeid mellom de fire partiene i posisjon.

Vi sørger nå for et godt politibudsjett. Jeg mener at vi også sørger for et godt budsjett for domstolene og for andre deler av etatene, og vi sørger for at vi tar bekjempelsen av kriminalitet på alvor.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [09:18:18]: Jeg vil starte med å takke komiteen og ikke minst mine kolleger på

ikke-sosialistisk side, som har skrevet det meste av flertallsmerknadene sammen. Det har vært et hektisk arbeid, men jeg vil si at resultatet har blitt veldig godt. Nok en gang er det et godt budsjett for justissektoren. Vår viktigste jobb som politikere er jo å beskytte innbyggerne. Nå bevilger vi nok en gang masse penger til å ansette flere politifolk. Når vi ser tilbake, har vi siden 2013 bevilget penger til over 1 400 nye politistillinger. Det er et viktig løft for å beskytte innbyggerne våre. Jeg vil sitere lederen av Politiets Fellesforbund, som brukte ordene «Anundsen treffer blink» da budsjettet kom. Det er ikke ofte en hører fra den kanten. Da må det i hvert fall være noe med budsjettet som er godt. Når en i tillegg ser på det vi fikk til gjennom budsjettforliket, er det kommet nye midler til politiet og ikke minst til arbeidet for å bekjempe vold mot barn.

Som flere har vært inne på, lykkes vi med å ta bort soningskøen. Det er full «trøkk» på utbygging av nye fengsler. Som representanten Leirstein nevnte, er det full «trøkk» på utbyggingen i Agder. Det er også planer om flere, og vi ser spesielt fram til revidert nasjonalbudsjett, der vi skal få mer detaljerte planer for arbeidet videre. Og det er en storstilt satsing på å bekjempe vold og overgrep, ikke minst rettet mot barn.

Siden 2013 har vi, når man går igjennom hvert av budsjettforlikene, hatt over 0,5 mrd. kr i opptrapping hvert eneste år. Det er et betydelig løft for forebygging, bekjempelse og oppfølging av ofrene. Jeg har tidligere sagt at jeg var skuffet over at budsjettet for 2017 kun inneholdt en satsing på 176 mill. kr til bekjempelse av vold og overgrep mot barn, men etter forliket har vi over 0,5 mrd. kr også for 2017. Det er viktig. Det er øremerket 150 mill. kr til helsestasjoner og helsesøstre, som kanskje har en av de viktigste jobbene med å spørre om en blir utsatt for vold, og undersøke om barn er blitt utsatt for vold. Det forebyggende arbeidet er det viktigste. Derfor er også 50 mill. kr til barnevern og familievern viktig for å forhindre at det begås vold og overgrep – eller 10 mill. kr til Alternativ til Vold, som også gjør et godt arbeid.

Vi har også sett gjennom denne perioden at det har vært en kraftig økning i antall anmeldelser. Vi er enige om at det sannsynligvis er mørketall som nå kommer fram. Det er viktig, men det gir et enormt press på politiet og på barnehusene. Derfor er økningen, som totalt sett for 2017 blir på 50 mill. kr til barnehusene, ekstremt viktig. På høringen vi hadde forrige uke om opptrappingsplanen for å bekjempe vold og overgrep, sa barnehusene tydelig at de hadde en økning på opp mot 50 pst., og i noen barnehus opp mot 80 pst. Økningen er for så vidt bra, men derfor er det også ekstremt viktig at midlene er der. Også 50 mill. kr ekstra som skal øremerkes til etterforskere, påtalejurister og avhørere, vil bli viktig for å kunne følge opp sakene og forhåpentligvis få tatt dem som har begått ugjerningene.

Også 30 mill. kr til Kripos vil bli viktig. Arbeidet de gjør for å bekjempe internettrelaterte overgrep, er ekstremt viktig. Det gjelder ikke bare spredning av overgrepssbilder, for ofte vet vi at de som sender bildene, eller laster ned bildene, også begår overgrep selv. Og med et mer kraftfullt arbeid for å prøve å få tatt de pedofile vil man også kunne frigjøre mange barn som i dag kontinuerlig er utsatt for vold og overgrep.

Slik kunne jeg fortsatt gjennom forliket og det som ligger i budsjettet, men dette er bare en start. Nå er vi i gang

med behandlingen av opptrappingsplanen som kom tidligere i høst, og der vil i hvert fall Kristelig Folkeparti kjempe for at vi får enda flere og enda mer forpliktende tiltak de neste årene.

Jeg vil spesielt trekke fram det arbeidet vi har gjort for å bekjempe menneskehandel, vår tids slaveri. Vi opprettet egne team for å bekjempe menneskehandel i politidistriktene. Nå kom endelig også handlingsplanen, som har en rekke gode tiltak, men som for så vidt trenger midler, og som vi må følge opp i løpet av det neste året. Det er ekstremt viktig at man også får løftet arbeidet for å hjelpe mennesker som blir utnyttet på det groveste i dag. Gjennom budsjettforliket kommer det to nye arbeidslivskriminalitetsentre. Det er ikke direkte rettet mot menneskehandel, men vi vet at mange av tilfellene kan stoppes gjennom det arbeidet som gjøres i samarbeid med politi, Nav, arbeidstilsyn og skatteetat. Nå får vi totalt sju arbeidslivskriminalitetsentre, og det er viktig for å sikre det seriøse arbeidslivet, men også for å bekjempe den ulovlige kriminaliteten.

Jenny Klinge (Sp) [09:23:34]: Dette er siste gongen denne justiskomiteen debatterer justisbudsjettet for eit kommande år. Budsjettframlegget frå regjeringa og alle dei alternative statsbudsjetta dei andre partia legg fram, er noko som veljarane kan måle oss på kvart år, og neste år er det stortingsval.

Ein kan vere freista til å seie at alternative statsbudsjett ikkje er mykje verdt. Dei blir jo aldri vedteke. Men eg trur ikkje det er berre hos oss i Senterpartiet at eit alternativt budsjett blir utarbeidd med stort alvor og stor iver, fordi det viser i klårtekst og med klare tal kva vi ville ha gjort viss vi fekk sjansen til å få fleirtal. Og den sjansen er det jo berre veljarane som kan gje oss.

Regjeringa og dei to støttepartia ser saman ut til å ha funne det dei meiner er ei suksessoppskrift, nemleg sentralisering. I justissektoren er dette no i gang for fullt i politietaten, og domstolane står truleg for tur. Problemet er ikkje berre dei reformene som blir vedtekte i Stortinget, men også politikk som blir ført meir i det skjulte.

Når ein kuttar i fråværgodtgjeringa, vil det kunne føre til skeivfordeling av sakkyndig bistand og advokatbistand, avhengig av kvar i landet ein bur. Når domstolar får felles leinga, når ressursar blir tappa frå små einingar, og når rekrutteringa lir under at framtida blir uviss, skjer det noko over tid som berre sentraliseringsivrige politikarar klappar i hendene av.

Kvifor skal vi så mase om denne sentraliseringa heile tida, som vi i Senterpartiet gjer? Jo, det er fordi landet vårt er det flotte landet det er, ikkje aller mest fordi fjell og fjordar er fint, men fordi det bur folk i fjordarmane og oppi dalane. Når vi har kjempa for lensmannskontora, er det fordi vi veit kva for ein verdi nærpolitiet har for å sikre at folk uti hutaheiti ikkje berre kan vere trygge for framtida, men for at dei skal ville halde fram med å bu der.

Ikkje berre ville stortingsfleirtalet leggje ned mange lensmannskontor, undervegs i prosessen med lensmannskontora – der Politidirektoratet får siste ordet neste år – har både justisministeren, sentrale justispolitikarar frå regjeringspartia og leinga i POD tala ned den viktige rolla som lensmannskontora spelar i Distrikts-Noreg.

Justisministeren har uttalt:

«Det som er symptomatisk ved lensmannskontorene er at de stort sett er åpent tre dager i uka, bortsett fra to og en halv måned om sommeren når det er helt sommerstengt. Det er ikke beredskap og polititjenester i et sånt bygg.»

Og representanten Jan Arild Ellingsen har sagt:

«For oss i Fremskrittspartiet er ikke et lensmannskontor annet enn en adresse, med innlagt vann, strøm og kloakksystem.»

Eg blir litt lei meg, rett og slett, på vegner av alle dei politifolka og lensmennene som gjer ein stor innsats på desse lensmannskontora, som sjølve oppfattar seg som tillitsmenn på vegner av lokalsamfunnet, som har berga ungdommar frå å bli kriminelle fordi dei har sett kva som har gått føre seg, i tide, og som no får passet sitt påskrive av den justispolitiske eliten i landet – om ein skal setje eit så fint ord på det.

Vi i Senterpartiet er oppriktig urolege for kva som skjer med politireforma. I verste fall lever mange av dei kontora som no blir «redda», berre på lånt tid.

Etter at stortingsfleirtalet har brukt lensmannskontor som har berre to–tre dagars opningstid, som argument for ei stor reform og for å sentralisere, ser det no ut til at ein del av kontora ein held ved lag, også skal ha avgrensa opningstid – dette berre for å nå minstekravet til Stortinget om 210 tenestestadar. Ut frå argumentasjonen mot deltidsopne lensmannskontor er det berre eit spørsmål om tid før nokon meiner at desse kontora også må bli lagde ned.

I vårt alternative statsbudsjett har vi i Senterpartiet vist ein tydeleg vilje til å satse på politiet i heile landet. Vi har sett av 0,5 mrd. kr meir for å auke dei frie midlane til politidistrikta og 100 mill. kr til styrkt grensekontroll. I tillegg ligg det inne ein stor tiltakspakke mot økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet og meir pengar til barnehusa.

Om satsinga vår på fengsel og fengselsplassar: Vi har heile tida vore mot å leige fengselsplassar i Nederland og meiner regjeringa har forsømt den moglegheita dei har hatt til å byggje nye fengselsplassar her i landet, på eit slikt vis at dei bør gå i seg sjølve. Dei klårgjer ikkje når dei vil setje i gang med å byggje nye fengsel i Agder, og dei overser behovet som er på Sunnmøre, der fengselskapasiteten er den desidert dårlegaste i heile landet. I tillegg til å leggje inn midlar til fleire fengselsplassar har Senterpartiet også sett av 150 mill. kr til å tilsetje fleire fagutdanna og sikre eit betre tilbod i fengsla.

Med vårt alternative statsbudsjett har vi peikt ut ei eiga retning. Det handlar om nærleik til gode tenester i heile landet og om ei verdsetjing av den innsatsen som både tilsette i etatane og frivillige organisasjonar gjer.

Til slutt vil eg ta opp forslaga frå Senterpartiet.

Presidenten: Representanten Jenny Klinge har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Iselin Nybø (V) [09:28:41]: Landet har fått et statsbudsjett, og det er bra. Nå ble det ikke helt det statsbudsjettet jeg hadde ønsket meg, men på justissiden synes jeg ikke det er så aller verst. Det er imidlertid et par ting som vi i Venstre hadde i vårt alternative budsjett som vi ikke fikk gjennomslag for og, som jeg har lyst til å løfte her.

Det første gjelder dette med kutt i salæret ved reise for advokater. I Venstres alternative statsbudsjett hadde vi

reversert dette kuttet. Jeg mener vi må ta på alvor når advokater og Advokatforeningen så tydelig adresserer at dette kan bli en utfordring, spesielt for dem som er bosatt i distriktene, og for dem som sitter i varetekt i fengsel utenfor sin egen rettskrets. Advokater rundt omkring i hele landet frykter at disse vil få dårligere rettshjelp. Det er i hvert fall ikke noe vi i Venstre ønsker, og det er noe vi må ta på alvor.

Det er ellers blitt hevdet at advokater kan jobbe mens de reiser. Det kan godt være at de kan det, men det er heller ikke helt uproblematisk å dra fram straffesaksdokumenter, barnevernsdokumenter og tvangsvedtak i helsesektoren når man sitter på en overfylt kystbuss eller på en ferge. Det kan være brudd på taushetsplikten. Så det bekymrer meg at advokater er så tydelige, og at vi ikke klarte å reversere det kuttet i forliket. Jeg er glad for at justiskomiteen adresserer dette og ønsker å ha fokus på det, men jeg mener at det ikke er tilstrekkelig – her er det grunn til bekymring.

Det er langt å reise. Det er langt fra Rogaland til Vik. Det er langt når man havner i en annen rettskrets, når fengslene er plassert slik som de er plassert i dette landet – et stykke utenfor sentrale områder. Det hører også med til historien at til og fra mange av de fengslene vi har, er det et litt begrenset kollektivtilbud, så det er heller ikke bare bare for disse advokatene å hive seg på en buss, en trikk eller et tog for å komme til de aktuelle fengslene.

En annen ting som vi hadde i vårt alternative budsjett, som jeg også skulle ønske vi hadde fått gjennomslag for, var 10 mill. kr til et prøveprosjekt med et alternativ til glattceller. I dag er det sånn at politiet er vår siste skanse. Politiet må ta seg av folk som ingen andre tar seg av. De må ta seg av overstadig berusede mennesker som ikke nødvendigvis har gjort noe galt, og som ikke nødvendigvis har behov for å være på en glattcelle, men som heller hadde trengt helsehjelp – eller kanskje mest av alt bare hadde trengt å sove ut rusen under et visst oppsyn. Jeg skulle ønske at vi hadde gjort noe for disse menneskene, for jeg mener at det handler om verdighet. Jeg skulle ønske at vi hadde prøvd ut et alternativ til glattcelle for disse menneskene.

Men vi har fått til mye bra i dette budsjettforliket. En av de tingene er at vi nå får 5,8 mill. kr til planlegging av tinghus i Drammen. Vi har alle sett hvordan det ser ut der, vi vet at det er et behov, og man er også veldig glad for at man nå kan starte på dette arbeidet og komme i gang. Det er veldig viktig.

Flere har nevnt de tiltakene som nå er satt i gang knyttet til vold mot barn. Vi styrker barnehusene med 35 mill. kr og 50 mill. kr til flere påtalejurister, etterforskere og avhørere knyttet til vold mot barn. Det er viktige satsinger som det dessverre er behov for.

Helt til slutt vil jeg bare knytte noen kommentarer til forslaget fra flertallet i komiteen som går på å samle sivil klareringsmyndighet i Lillesand. Som representanten Werp var inne på, kommer heller ikke Venstre til å stemme for det forslaget. Det er ikke fordi det er et dårlig forslag, det er fordi Venstre har en avtale med regjeringen om å flytte statlige arbeidsplasser ut i landet. Det er et arbeid som må ses på under ett som en helhet, og ikke tas stykkevis og delt. Så må det også ligge en faglig vurdering og en faglig begrunnelse bak når man flytter ut, og hvor man flytter til. Derfor kommer vi ikke til å gå for det forslaget slik som det ligger nå, for vi mener det må ses på med et faglig blikk, og det må ses i en helhet.

Bård Vegar Solhjell (SV) [09:33:37]: Det kan kanskje vere på sin plass å begynne eit av innlegga her med å seie at Noreg nok er eit grunnleggjande trygt samfunn, til og med uavhengig av kven som sit i regjering, fordi basisen vi har lagt, er sterk og solid. Vi er eit samfunn med høg rettstryggleik. Mange sentrale typar kriminalitet har gått betydeleg ned dei siste tiåra. Og vi har eit godt politi og ei god kriminalomsorg.

Men vi har òg store, fundamentale utfordringar for både rettstryggleiken og kriminalitetsbildet i Noreg. Viss eg skulle starte med ei, er det at barn har systematisk dårlegare rettstryggleik enn vaksne i Noreg, og på viktige område der barn vert utsette for alvorleg kriminalitet, er vi for dårlege til både å avverje, å førebyggje og å oppdage det per i dag. Det er svært mange barn som vert utsette for vald, det er svært mange som vert utsette for overgrep, og det er eit for dårleg utbygd system for å vareta barnas rettstryggleik i Noreg. Mens vi ofte, i det daglege, tenkjer om barn – at vi skal passe endå betre på dei enn oss sjølve og dei vaksne, er ikkje justissystemet vårt utbygd rundt det i tilstrekkeleg grad enno. Det bør vere målet: Den måten vi tenkjer på å beskytte barn i det daglege, skal vi bruke til å beskytte barn like godt i kriminalpolitikken.

Difor vil eg òg bruke anledninga til å skryte av dei sidene av budsjettforliket – og eg har ein vag mistanke om at kanskje Kristeleg Folkeparti og representanten Ropstad fortener litt ekstra ros i den samanheng, for eg synest det har vorte gjort viktige framsteg frå det som var utgangspunktet. Men det står att svært mykje.

SV har i sitt budsjett lagt inn ei stor satsing på ulike typar tiltak som handlar om tryggleiken til barn. Nokre av dei er på justisbudsjettet, som f.eks. fleire barnehus og meir til dei og eit eige valdsavsnitt for barn. Men når det gjeld meir pengar, er det like mykje på andre budsjett: skulehelseteneste, arbeid mot mobbing i skulen, oppfølging ved barnevernet og andre viktige tenester.

Men det kan òg vere heilt andre saker, som f.eks. ei som ligg til behandling i ein annan komité no, nemleg om Noreg skal implementere tilleggsprotokollen til Barnekonvensjonen, som vil gjere det mogleg med individklage. Det er ei sak eg håpar mange i justiskomiteen vil engasjere seg i etter kvart.

Vi har òg eit svært sterkt politi, men det er behov for ei vidare opptrapping. Den opptrappinga som det er lagt opp til fram mot 2020, er viktig. Ho er det tverrpolitisk einigheit om at skal verte gjennomført. Det er vedteke ei politireform. Ho har svakheiter, men ho har òg viktige og sterke sider ved seg. Eg vil vektleggje at reformer vert til i gjennomføringa – ikkje i vedtaket. Det er svært mange store reformer som er gjennomførte dei siste åra, der det viste seg at det å teikne ein ny organisasjonsmodell, ikkje er veldig vanskeleg. Det kan vere litt vanskeleg å verte einig og enkelte dilemma å ta stilling til, men å setje ho ut i livet og få ho til å fungere – det er det som er jobben. Det har eg sjølv erfart, f.eks. med Kunnskapsløftet, og vi har erfart det med Nav-reforma dei siste åra. Det gjeld òg politireforma.

Så eg vil understreke at det kviler eit stort ansvar på justisministeren – sjølv sagt òg på etatane under han – for å gjennomføre reforma på ein måte som sørgjer for at det er kompetanse ute i alle dei nye einingane, at det er forståing for kva slags endringar som skal verte gjorde, men ikkje minst at dei uventa tinga som alltid må kome i samanheng

med ei reform, vert tekne tak i og systematisk jobba med, at ein kjem tilbake til Stortinget viss det er nødvendig, og at det vert følgt opp frå toppen.

Til slutt vil eg frå SV sitt budsjett berre kort nemne nokre andre ting vi har vektlagt:

Arbeidet mot partnardrap og valdtekt – for tryggleiken til kvinner vektlegg vi, ikkje minst på etterforskingssida, der det står att svært mykje før vi er der vi bør vere.

Vi legg vekt på å styrkje rettshjelpa.

Vi styrkjer kriminalomsorga, som vi trur er ein viktig del av det å skape eit trygt samfunn.

Eg vil heilt til slutt òg nemne arbeidslivskriminalitet som eit veldig viktig område som må få større merksemd og meir ressursar i åra som kjem.

Statsråd Anders Anundsen [09:38:48]: Jeg har lyst til å starte dette budsjettinnlegget på en litt utradisjonell måte, for etter det innlegget representanten Solhjell holdt, har jeg lyst til å si at med ett unntak i tillegg til den siste opprøpsingen av ekstra satsinger fra SV, tror jeg at jeg er enig i alt representanten Solhjell sa.

Jeg synes det er utrolig viktig å understreke at selv om det er gjort mange riktige, viktige og gode skritt når det gjelder kampen mot vold og overgrep mot barn, så er vi langt unna målet, men vi lykkes nå på en helt annen måte enn tidligere. Det er mange sammensatte årsaker til det, bl.a. er det viktig å understreke verdien av den brede satsingen, som også følges opp av handlingsplanene fra regjeringen, og som ikke minst har fått et ekstra løft gjennom budsjettforliket i Stortinget. Det er et veldig riktig og viktig fokusområde, og jeg er glad for at Stortinget bruker tid på de svakeste av de svake. Jeg har også lyst til å understreke at vi de siste tre årene har vært veldig bevisste på opptrappingen. Det har vært en veldig sterk satsing på utvidelse av både politiets kompetanse, den nye avhørsreformen, et ekstra barnehus, en ny barnehussatellitt. Det gir det som resultat at vi får flere av de sakene også inn i justissporet. Det har vært en kjempeutfordring at vi vet om mørketall som vi aldri egentlig har gravd oss godt nok ned i og begynt å ta av. Nå gjør vi det, og det synes jeg er viktig å understreke. Men det er også riktig som representanten Solhjell sier – det er fortsatt mye som gjenstår.

Så har jeg lyst til å takke komiteen for et godt samarbeid om budsjettet, særlig Kristelig Folkeparti og Venstre, som har bidratt til – det er vel fjerde gangen vi sier det – å gjøre et godt budsjett enda bedre. Også der gjenspeiler satsingen særlig i retning av barn og unge seg. Jeg har lyst til å understreke viktigheten av at en tenker helhet både på dette området og i kjedeperspektivet. Vi har som regjering fra dag én vært opptatt av å sikre at satsinger på ett område ikke skal skape utfordringer eller flaskehalsar på et annet område.

Vi har sett en utvikling som har gjort at vi denne gangen har foreslått ekstra bevilgninger som skal gå til politidistriktene – 295,7 mill. kr – for å hindre ytterligere nedtrekk og forhåpentligvis skape et visst økt handlingsrom.

Det har vært en formidabel satsing på IKT. Vi vet at det har vært et etterslep over mange, mange år. Jeg har sagt flere ganger at det fortsatt er IKT-systemer som er eldre enn statsråden. Det tar tid å tette de gapene, men det har vært et viktig satsingsområde for regjeringen og samarbeidspartiene.

Det er et tverrpolitisk mål å øke politibemanningen til 2 per 1 000 i løpet av 2020. Vi ligger nesten i rute. Vi ligger i rute når det gjelder bevilgninger og oppfølging fra politisk hold. Det er krevende å få alle inn i arbeid i 2016, men nå kommer det en plan for hvordan det skal gjennomføres for å komme opp på det nivået som vi skal være på.

Det å øke ytterligere bevilgningene til barnehusene med 50 mill. kr etter budsjettavtalen vil gi et ytterligere stort løft, ikke minst for det arbeidet som barnehusene gjør på oppfølgingssiden etter at avhørene er gjennomført. Det er ingen tvil om at kapasiteten ved barnehusene har vært presset. De har nå fått betydelig bedre kapasitet. Det ser vi også på antallet politidistrikter som kommer innenfor fristen for gjennomføring av avhør.

Det å sikre en forsterket påtalemyndighet med ytterligere 50 mill. kr til lavere påtalemyndighet og faktisk 5 mill. kr til høyere påtalemyndighet vil bidra til å styrke både kompetanse og etterforskningskapasitet, og det vil bidra til å sikre at vi i enda større grad klarer å håndtere hele straffesaksporteføljen.

Det er viktig å ha med seg at kriminaliteten de siste årene har gått ned. Det er et helt annet fokus fra politiets side på veldig mange områder, som gir veldig gode resultater for borgerne. Bare en enkelt ting som å innføre respons-tidskrav, som var umulig før regjeringsskiftet, gir faktisk effekt for borgerne der ute. De vet hva de kan forvente av politiet der de bor.

Domstolene får tidenes digitaliseringsløft. Det er helt avgjørende for å løse fremtidens utfordringer at det er bedre digitale løsninger i domstolene. Det løftet som vi nå starter opp med budsjettet for 2017, og som skal pågå over tid, vil gi domstolene en helt annen kapasitet og mulighet både til å løse de viktige oppdragene de har, på en effektiv og god måte, og til å følge opp den viktige rollen de har i straffesakskjeden, og ikke utvikle seg til en flaskehals.

Kriminalomsorgen er et av de store satsingsområdene til regjeringen. Det var 1 213 personer som sto i soningskø da vi tok over, nå sist fredag var det 229. Det står det respekt av, og det er mye som har vært gjort for å sikre at vi skal klare det. Blant annet har vi nå under bygging eller har bygd om lag 260 nye fengselsplasser i Norge. Det er 50 dableringsplasser, det er bygd en ny ungdomsinstitusjon, og vi ser også effekten av det, f.eks. på oversitting i politiarrest, som var et gedigent problem i 2012 og 2013. Det er fortsatt en utfordring, men den er betydelig mindre, kanskje nede i rundt en femtedel av det som var situasjonen tidligere. Det er også viktige tiltak som bidrar til at vi får gode effekter både av satsingen på politi og satsingen på kriminalomsorg.

Beredskapen er fortsatt under styrking i dette budsjettforslaget. Frem til 2016 har vi styrket beredskapstroppen med 40 pst. Vi har sikret i budsjettet for 2016 at vi skal bestille nye politihelikoptre, to eller tre, jeg kommer tilbake i revidert med hvordan konseptet blir. Det øker transportkapasiteten i politiet. Det kommer nye redningshelikoptre. Vi er nå i rute med beredskapssenteret etter en ganske brokete start på det arbeidet fra den forrige regjeringens side. Vi har økt antallet UEH-enheter fra 680 til nå rundt 1 000. Vi har styrket PST med om lag 60 pst. Nå får de i 2017-budsjettet et nytt analyseverktøy som vil effektivisere og forbedre arbeidet og kapasiteten i PST til helt nye dimensjoner, og i tillegg en satsing på å hindre digital spionasje.

Nærpolitireformen er under utrulling, og jeg er veldig fornøyd med at vi har den støtten i Stortinget som vi har for det. Jeg er også enig i at det er i gjennomføringen av reformen de store utfordringene kan komme, og det er helt avgjørende å være tett på oppfølgingen av nærpolitireformen, slik at vi faktisk får ut i den andre enden det vi har planlagt.

Så er jeg lite grann – jeg holdt på å si – trist over justiskomiteens leders innlegg, litt fordi jeg synes hun i veldig liten grad tar innover seg hvor store endringer som faktisk er skjedd, og som er under gjennomføring i justissektoren. For når en hørte på det innlegget, var det ikke mye som var bra, i hvert fall ikke i politiet. Det samstemmer veldig dårlig med det inntrykket jeg har. Jeg reiser også ganske mye rundt omkring i Politi-Norge, og de tilbakemeldingene vi får, er faktisk veldig positive. Men det er også slik at det oppleves som om de økonomiske rammene er trange, og vi skal ikke skyve det under en stol. Det er fortsatt krevende å gjøre prioriteringer i politiet, det er ikke sånn at alle utfordringer og problemer er løst verken med dette budsjettet eller de kommende budsjetter. Det er fortsatt sånn at det må foretas tøffe prioriteringer, og det må en faktisk ta høyde for når en skal prioritere de midlene som blir vedtatt til politiet her i dag.

Jeg synes for så vidt også det er spennende at representanten Tajik kritiserer regjeringen på den ene siden for ikke å ha full oversikt over effektivitetsresultatene etter ABE-reformen, samtidig som hun kritiserer meg fordi jeg har satt i gang en undersøkelse av pengebruken i politiet, bl.a. for å se om man har fått ut av ABE-reformen den effektiviseringen ABE-reformen har forutsatt. Det blir litt sånn at uansett hva en gjør eller ikke gjør, så blir det galt. Opposisjonens jobb er selvfølgelig å kritisere, men først og fremst er det opposisjonens jobb å sikre nye, alternative løsninger, være kreative, løsningsorienterte, bidra til at en får progresjon i politikken. Det bidraget synes jeg ikke vi fikk i dag. Jeg synes heller ikke vi har det i forslagene i innstillingen. Jeg har vel i mitt stille sinn konkludert med at Arbeiderpartiet antagelig er ganske fornøyd med det som skjer på justisfeltet, for de forslagene til endringer de faktisk kommer med, er av svært marginal karakter. Det synes jeg egentlig er greit, men det kan selvfølgelig ikke Arbeiderpartiet si høyt, og det har jeg veldig stor respekt for.

Helt til slutt et par ord til representanten Klinge, som for så vidt feilsiterte det jeg sa, for jeg sa at symptomatisk for mange lensmannskontorer er at de har kort åpningstid, osv. Og det har de. Det er mange lensmannskontorer som har et veldig, veldig godt tjenestetilbud, som er store og har mange ansatte, men det er også over 120 lensmannskontorer i dag som har under 5 ansatte. Jeg synes faktisk at folk i Norge fortjener et godt polititilbud uansett hvor de bor, og løsningen på det er faktisk nærpolitireformen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Hadia Tajik (A) [09:49:07]: Eit aktsemdkart for flaum frå NVE viser at det er risiko for flaum på deler av planområdet til Taraldrud. Visste justisministeren dette då han valde Taraldrud som det nye nasjonale beredskapssenteret?

Statsråd Anders Anundsen [09:49:28]: Prosjektet har vurdert de flomkartene og har kommet til at det ikke utgjør et problem for etableringen av et beredskapssenter på Taraldrud.

Hadia Tajik (A) [09:49:37]: I oktober sa statsråd Anundsen at det var

«utfordringer ved grunnforholdene på Grønmo som fremstår som noe mer komplekse enn en kanskje så for seg i utgangspunktet».

Kjenner regjeringa grunnforholda ved Taraldrud betre enn grunnforholda ved Grønmo?

Statsråd Anders Anundsen [09:49:57]: Det som var bakgrunnen, var at man hadde gått gjennom disse to tomtealternativene for å se på hvilke utfordringer som lå der. Det som viste seg på Grønmo, var at utfordringene med bl.a. gass i grunnen ville være større enn det man på forhånd hadde forutsatt. Det er konklusjonen etter den nye gjennomgangen. Prosjektet har god oversikt over de utfordringene representanten nevnte. Taraldrud er det riktige tomtevalget sett med våre øyne og sett med prosjektets øyne.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [09:50:45]: I går var en spennende dag for mange som er opptatt av politireformen og hvilke lensmannskontor og tjenestesteder som skal videreføres eller eventuelt legges ned. Tidligere i debatten er innlegget til ordfører i Salangen, Sigrun Wiggen Prestbakmo, blitt nevnt. Vi er mange som er opptatt av at vi skal ha et godt, tilstedeværende politi lokalt. Slik gjør ser på det, er det forskjell på politi som bor i en kommune – som er delaktige i lokalmiljøet og med veldig god lokal kunnskap – og patruljer som bare kjører gjennom. Statsråden er godt kjent med det synet. Jeg er mest interessert i å vite hva han vil svare på det innlegget – hvis han har lest innlegget, og det antar jeg, for det er blitt spredt mye – fra ordføreren i Salangen. Det er mange kommunepolitikere som frykter at det Stortinget vedtok, ikke nødvendigvis er det det ender opp med ved bestillingen fra Politidirektoratet. Så jeg vil gjerne høre hva justisministeren vil svare på det.

Statsråd Anders Anundsen [09:51:44]: Det er veldig mange ulike opplevelser av hva nærpolitireformen er der ute. Jeg har hatt flere møter med ordførere, men også med KS, som rapporterer om at de er veldig fornøyd med den prosessen de har vært en del av. De er veldig fornøyd med de forpliktelsene de får av politiet. Så får vi se hvordan sluttresultatet til slutt blir, når Politidirektoratet har gått gjennom forslagene fra politimestrene.

Jeg tror det er viktig å understreke at nærpolitiet handler om mer enn å ha et kontor. Det er det som er hele fundamentet for nærpolitireformen – at man skal ha en politiskontakt som kan forplikte på både forebygging, oppfølging og gjennomføring av tiltak, at man skal sikre samarbeidet enda bedre gjennom politiråd, at man skal bidra til at folk kan bli boende rundt omkring i landet for å samle fagmiljøer i politidistriktene, og at man skal ha en ny etterretningsdoktrine, som er mye bedre og forpliktende på forebyggingsområdet. Alt dette er forhold som vil bidra til å forsterke nærpolitiet – ikke det motsatte.

Jenny Klinge (Sp) [09:53:02]: Eg vil også spørje om politireforma og om det som skjer no. Kritikken frå Senterparti-ordføraren vår i Salangen meiner eg er knakande god, for den får fram den frustrasjonen som er mange plassar no, både over prosessen og det som skjer. Så viser statsråden til det sitatet eg hadde om deltidsopne lensmannskontor, og til desse små lensmannskontora med under fem tilsette som eit problem. Eg har eit eksempel frå mitt eige fylke, frå Tingvoll, der dei har tre polititilsette og ei halv sivil stilling per i dag. Det kontoret var eitt av dei kontora som politimeisteren i går føreslo å oppretthalde. Ein har sagt at det ikkje skal oppretthaldast, men det skal oppretthaldast lell for å oppnå eit tal om 210, som Stortinget har sett. Spørsmålet mitt til statsråden blir då: Meiner han at ein slik type kontor bør stå i fare for å bli nedlagt i ein ny runde snart, fordi det ikkje oppfyller det kravet han sjølv har sett om å vere robust nok, eller vil han sørge for å styrkje slike lensmannskontor, slik at dei blir levedyktige for framtida, ifølgje hans eigen mal?

Statsråd Anders Anundsen [09:54:06]: Grunnen til at jeg bruker det med fem ansatte, er at man trenger 18 politiansatte for å ha én døgnbemannet patrulje. Det sier lite grann om hva som virker, og hva som ikke virker. Det vil uansett være et mangfold av tjenesteenheter og tjenestesteder i Norge fordi vi er det vi er. Vi bor overalt. Vi koser oss overalt i landet, og det er nødvendig for å sikre de kravene som Stortinget har satt, men også for å sikre at reisetiden ikke er for lang for befolkningen, vil vi fortsatt ha det mangfoldet. Men vi kan ikke belage oss på at det skal være hovedregelen. Vi må utnytte ressursene våre bedre nettopp fordi vi skal frigjøre kapasitet, slik at vi kan jobbe bedre og forebygge og oppklare vold og overgrep mot barn, slik at vi kan samle den kompetansen og kunnskapen, at vi slipper at veldig mange har reservetjeneste som gjør at man rykker ut bare når det er fare for liv eller helse. Vi må tenke litt annerledes med nærpolitireformen istedenfor å sette på alle bremsen og tro at alt er bra slik det er, for det er det ikke.

Iselin Nybø (V) [09:55:19]: Statsråden sier i innlegget sitt at situasjonen hva gjelder oversittinger, er nede i en femtedel av hva den var tidligere. La meg understreke at det er veldig, veldig bra. Men for dem som fortsatt er utsett for oversitting og menneskerettighetsbrudd, er det en mager trøst at det er færre. Dette er et område der vi fortsatt må jobbe, for å komme ned i null oversittinger.

Stortinget har flere ganger tidligere diskutert hva vi kan gjøre for å gjøre glattcellene mindre glatte, altså at de som sitter der inne, kan styre lysene sine selv, at de kan ha noe å gjøre, enten det er dataspill eller bøker – at det skal framstå som mindre belastende å sitte i en glattcelle enn det det gjør for mange i dag.

Så mitt spørsmål til statsråden er: Hva gjør statsråden for at det skal komme ned i null oversittinger, og hva har gjort statsråden gjort – eller tenker å gjøre – for å gjøre glattcellene mindre glatte?

Statsråd Anders Anundsen [09:56:21]: La meg først presisere at da jeg sa en femtedel, sa jeg «kanskje nede i rundt en femtedel», for jeg har ikke de aller siste tallene. Men det har vært en dramatisk reduksjon av oversittinger,

og det er bra, for da er det veldig mange flere som slipper å oppleve det.

Noen av de tiltakene som gjennomføres, er f.eks. at vi har åpnet flere nye politihus, med nye politiarrester. Der er det hensynet tatt. Jeg har vært og besøkt nye politiarrester med dagslys, med mulighet for å styre lyset, med en klokke som er der så man ikke skal bli døgnvill. Så når en planlegger for nye politiarrester, er dette hensyn som blir tatt. I tillegg har Riksadvokaten kommet med nye retningslinjer som skal følges opp fra politiets side, og i tillegg er det noen politidistrikt som har gjennomført noen endringer i politiarresten som også skal bidra til å redusere belastningen ved å være i politiarrest – også innenfor frist.

Politiet har også veldig klare forhold knyttet til at det ikke skal være oversittinger. Det å ha kapasitet i kriminalomsorgen er et av de viktigste tiltakene for å sikre det, og det har vi nå.

Bård Vegar Solhjell (SV) [09:57:38]: Regjeringa har sendt ei sak til Stortinget der det er varsla at dei ikkje ønskjer at vi skal implementere individklageordninga som ligg i ein tilleggssprotokoll til Barnekonvensjonen, som mange andre land rundt oss har gjort. Ei sånn ordning ville gje barn i Noreg rett til å klage på f.eks. brot på menneskerettane eller barnerettane til ein komité i FN, som kunne gje kommentarar til Noreg som ikkje er bindande for norsk rettsvesen.

Dette er utanriksministerens konstitusjonelle ansvarsområde. Men skulle vi implementere det, ville det få konsekvensar for justis- og ansvarsområdet til beredskapsministeren med rettssikkerheit og domstolar. Eg vil gjerne spørje om den delen av det, og mitt spørsmål er: Viss vi ser bort frå andre argument som det kan vere fleire av i ulike vegar, er justis- og beredskapsministeren einig med meg i at ei sånn implementering av individklageordninga vil styrkje rettssikkerheita til barn i Noreg, isolert sett? Og viss han er ueinig i det, kvifor ikkje?

Statsråd Anders Anundsen [09:58:40]: Som representanten Solhjell selv gjorde oppmerksom på, ligger dette under utenriksministerens konstitusjonelle ansvarsområde. Justis- og beredskapsministeren stiller seg selvfølgelig bak det som er sendt til Stortinget fra regjeringen.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Kari Henriksen (A) [09:59:15]: I denne regjeringsperioden har Arbeiderpartiet fremmet fem representantforslag som omhandler forbedring og utvikling av innholdet i norske fengsler samt bygging av fengsel i Norge. Vi har utviklet politikk som omhandler innhold, barn av innsatte, kvinners soningsforhold og om alternative straffegjennomføringsformer og måter å få redusert soningskøen på.

Arbeiderpartiet vil ha mindre kriminalitet, færre ofre og at folk som har begått kriminelle handlinger, skal ha mulighet til å snu sine livsløp og leve bedre liv uten kriminalitet. God rehabilitering, ikke minst som et forebyggende tiltak for barna deres, vil kunne redusere bekymringer og psykiske belastninger hos mødre, fedre og søsken. Samtidig er godt innhold viktig i et forebyggende samfunnsprosjektiv.

En omfordelende velferdsstat er viktig i dette arbeidet. Derfor vil ikke Arbeiderpartiet gi milliarder av kroner fra

felleskapets kasse til de rikeste i Norge. Derfor vil vi at det offentlige skal ha hovedansvar for de sentrale velferdstjenestene, ikke la private aktører etablere seg med parallelle tilbud og trekke overskudd fra fellesskapet til private bankkonti.

I de tre årene vi har hatt denne justisministeren og Solberg har ledet regjeringa, har jeg hatt en følelse av at de forholder seg til det ansvaret de har, som gamle mennesker forholder seg til fortida. Det er bedre å snakke om fortida enn nåtida. For regjeringa og regjeringspartiene på Stortinget snakker mest om det som skjedde fra for elleve til tre år siden. Det som skjedde da, synes å være viktigere enn det de selv har ansvaret for.

Kan det ha sammenheng med at det ikke har gått så bra som de ønsker? Det står i alle fall ikke i stil med løftene vi fikk høre før valget. Najumuddin Faraj Ahmad, Krekar, skulle ut. Han var nemlig i landet fordi det var en arbeiderpartiledet regjering. Det er det ikke lenger. Ikke engang til Kyrksæterøra klarte en Fremskrittsparti-justisminister å få sendt han.

Så det var ikke han som ble satt på fly ut av Norge da Fremskrittspartiet fikk justisministeren, nei, det var mannlige innsatte i norske fengsler som ble uttransportert med fly – til Nederland. Å bruke ca. 800 000 kr hver dag i tre år på midlertidige fengselsplasser i Nederland framfor faste stillinger og varige investeringer synes justisministeren og Erna Solberg er en god idé. Uansvarlig er hva det er. I en tid med den høyeste ledighet, laveste sysselsetting og størst bruk av oljepenger ville hver krone investert i Norge vært kjærkommen. Uansvarlig – det er det det er.

Statsministeren snakket i sin halvårlege tale om uro og utrygghet. Det er kjente begreper også i justissektoren under denne regjeringa – uro, utrygghet, uforutsigbarhet og uansvarlighet. Det er ikke å ha kontroll når man øremerker 137,5 pst. av budsjettet, slik justisministeren har gjort i kriminalomsorgen. Justisministeren effektiviserer, og samarbeidspartiene overbyr – hvert år. Ingen aner konsekvensene. Det er verken å ha kontroll eller være ansvarlig statsråd for tjenester og ansatte. Kanskje neste tiltak blir å ansette flere byråkrater til å sjekke pengestrømmen i kriminalomsorgen også.

Det har vært spesielt urolig på justisfeltet. Det startet i 2014 med at Stortinget uttrykte mistillit til justisministeren for hans håndtering av asylbarn, men taburetten ble reddet. Slik kritikk kommer kun når det er alvorlig kontrollsvikt i utøvelsen av politikk.

Tre år uten kontroll med likestillingsutviklingen: Likestillingen i etaten er gått tilbake, og lønnsforskjellene har stått stille eller økt. Det er tre år uten kontroll med volds- og trusselnivået i fengslene, 214 direkte voldsangrep mot ansatte på et halvt år og tre år med massiv kritikk av soningsforhold for kvinner. Likestillingsombudet, Sivilombudsmannen og en intern nedsatt gruppe: Kvinner diskrimineres, er rapportene. Regjeringa klarer ikke å trygge kvinnene mot vold og trakassering, og de makter ikke å utvikle likeverdig rehabilitering. De som har det svakeste utgangspunkt, har behov for de beste tjenestene, sa Erna Solberg på TV i går. Det vi ser, er i realiteten en grov forsømmelse fra statsråden og statsministeren.

Omorganisering av kriminalomsorgen var en annen stor reform justisministeren ville ha gjennom. Den ble parkert allerede før den kom til Stortinget, av de som kaller seg en konstruktiv opposisjon. Hadde ministeren hatt

større gjennomføringsevne, kunne dette endt annerledes og med et bedre resultat, men da måtte justisministeren forstå at et trepartssamarbeid ikke betyr å snakke med tre parter og så gjøre som man vil. Det er ikke å utvise ansvarlighet og ta kontroll. Det er uttrykk for nettopp det motsatte: manglende ansvarlighet og manglende kontroll.

Margunn Ebbesen (H) [10:04:34]: Dette er det siste justisbudsjettet vi debatterer i denne perioden, og det er med stolthet vi kan se tilbake på historien gjennom disse årene. Høyre og regjeringen bygger sin justispolitikk på den enkeltes behov for trygghet i hverdagen. Og nettopp dette elementet har vært styrende for regjeringens leveranse på justisfeltet.

Vi har sørget for over 1 600 nye politistillinger, påtalemyndigheten er styrket, soningskøene er så å si borte, og domstolene har fått nye stillinger. Vi har levert på område etter område gjennom disse årene, så det kan være lett å glemme hvordan situasjonen var da vi overtok.

Vi fikk i oktober et godt statsbudsjett, som ble bedre, spesielt innenfor justisfeltet, etter gode og lange forhandlinger med våre samarbeidspartier.

Jeg er veldig glad for at vi har en regjering og samarbeidspartier som ikke bare i festtaler snakker om at vi er opptatt av de mest sårbare. Vi viser det også i konkret handling. Jeg husker det første året, da vi hadde saker som påpekte utfordringer for Statens barnehus, hvor det var lang ventetid for et utsatt barn å komme til avhør. Nå er ventetiden for avhør når det gjelder seksuelle overgrep, redusert fra da 42 dager til i dag rundt 15 dager.

Statens barnehus har blitt tilført nye, friske midler hvert år siden vi overtok, og det får de også til neste år, noe som har gitt dem mulighet til å utvide både sin stab og sin kompetanse. De har fortsatt stor tilgang på nye saker. Bare i år har de per oktober gjennomført 4 895 avhør, noe som er en økning på 1 230 avhør sammenliknet med samme periode i fjor. I 2013 ble det gjennomført 2 652 avhør. Det viser en stor økning.

Men vi kan også glede oss over økningen i tallene på avhør, når vi vet at det da er flere avdekkinger og flere som får den hjelp som er nødvendig. Regjeringen har også bevilget penger til utvidelse med et nytt barnehus i Moss, samt at det er etablert et satellittbarnehus i Mosjøen. Vold og overgrep mot barn har vært et særlig satsingsområde for denne regjeringen og samarbeidspartiene, og det vises også gjennom budsjettprioriteringen.

Jeg må få lov til å rette en stor takk til alle dem som jobber i barnehusene for den innsatsen de gjør for våre aller mest sårbare.

Et annet viktig område som er prioritert av regjeringen, er kriminalomsorgen. Regjeringen fortsetter sin satsing for å møte kapasitetsutfordringer, for å kunne sikre en rask, god og effektiv straffegjennomføring. Da vi overtok, var det 1 213 personer som sto i soningskø – 1 213 personer som hadde livet sitt stående på vent og ønsket å gjøre seg ferdig med sin straff og få mulighet til å starte et nytt liv etter endt soning. I tillegg var det et vedlikeholdsetterslep i norske fengsler på mellom 3 mrd. kr og 4 mrd. kr. Flere fengsler sto, og står, i fare for å bli stengt på grunn av vedlikeholdsetterslepet.

Vi har etablert nye fengselsplasser innenfor eksisterende murer, vi har startet prosjektering av nytt fengsel i Agder, vi utvider antall plasser for kvinner, og ikke minst

inngikk vi leieavtale med Nederland for raskt å få på plass 242 lukkede soningsplasser.

Alt dette gir resultater. Nå er soningskøen nede i 229 personer. Denne satsingen fortsetter. Bevilgningene til kriminalomsorgen økes med 60 mill. kr for å kunne utvide kapasiteten til straff og varetekt. I tillegg videreføres 50 mill. kr til ekstraordinært vedlikehold i fengslene.

Evalueringen av ordningen med elektronisk kontroll viser gode resultater, og regjeringen foreslår å bevilge 10 mill. kr i 2017, slik at denne ordningen kan utvides. Det gir rom for å øke kapasiteten med om lag 40 plasser.

Rapporten fra Sivilombudsmannen viser til utfordringer for kvinner i fengsel. Regjeringen har allerede satt i gang tiltak for å bedre forholdene for kvinner. Det er i år etablert 18 nye soningsplasser for kvinner i Kragerø, og i januar åpner ytterligere 20 plasser for kvinner i Kongsvinger fengsel. Og i dag øker Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti dette ytterligere når vi oppretter ti nye lukkede soningsplasser for kvinner på Evje.

I tillegg tar regjeringspartiene og samarbeidspartiene på alvor de helsemessige utfordringer som innsatte i fengslene har. Jeg er veldig fornøyd med at regjeringen bevilger 10 mill. kr til å styrke fengselshelsetjenesten og 12 mill. kr, slik at ordningen med stifinnerenheter kan utvides til ytterligere tre fengsler.

Jorodd Asphjell (A) [10:09:46]: Omsider nærmer vi oss slutten på denne budsjettbehandlingen, som har vært veldig rotete fra regjeringens side innledningsvis. Debatten i de enkelte fagkomiteene viser at regjeringen ikke tar inn over seg Alvoret og utfordringene vi som samfunn står overfor. Aldri før i nyere tid har arbeidsledigheten vært større, og vi har en regjering som verken tar ansvar eller gjør noe for at de arbeidsledige skal komme i arbeid. Regjeringens hovedprioritering er skattekutt til dem som har mest fra før. Det skaper ikke nye jobber, men det øker forskjellene i landet vårt.

Det er en grunnleggende verdi i et samfunn at alle kan føle trygghet i hverdagen, og at et trygt samfunn er et felles ansvar. Justisområdet er heller ikke noe unntak. Skal vi lykkes her, er en helt avhengig av at det både satses og arbeides godt med forebygging innenfor alle samfunnsområder – og da særlig blant barn og unge. Kriminalpolitikken må forebygge bedre, oppklare mer, reagere raskere og rehabilitere mer effektivt enn det vi ser i dag.

Vi har i dag en regjering og en statsråd som ikke har kontroll, og som ikke tar ansvar. Statsråden må be eksterne om hjelp med å forstå eget budsjett, ja det varsles om eksternt oppdrag for å få rede på pengebruken i politiet: «Vi må finne ut om pengene når frem til oppgavene som er prioritert politisk, og hvor pengene eventuelt brukes andre steder.» Det er med på å understreke at vi har en statsråd som ikke har kontroll på hvordan pengene i norsk politi blir brukt.

Under vår regjeringstid og justisminister Knut Storberget ble opptaket og kapasiteten ved Norges politihøgskole doblet, til 720 politistudenter, som en del av Storbergets Politiet mot 2020. Situasjonen i dag er, etter Politidirektoratets egen statistikk per 1. september 2016, følgende: 8 423 lønnede politiårsverk i de tolv politidistriktene, altså 65 færre enn det var for ett år siden og 26 færre enn det var i vår tid, i 2013. 262 av de 700 som fullførte politihøgskolen i vår, var i politiarbeid, og bare 25 av dem hadde da fått

fast jobb. Er dette tall som regjeringen, statsråden og Fremskrittspartiet er fornøyd med etter å ha sittet med regjeringsansvaret i snart fire år?

Statsråden har varslet en gjennomgang av hvordan pengene blir brukt, og hvor de blir av, og det gjør det enda merkeligere sett i lys av at statsråd Anundsen har benyttet seg av å øremerke midlene til politiet i langt større grad enn sine forgjengere. De tre tidligere justisministrene øremerket mellom 44,3 og 50,6 pst. av den årlige budsjettøkningen. For Anundsens tre budsjett er tallene 77,9 pst., 109 pst. og 112 pst. Hvilke konsekvenser har dette? Jo, det utradrer politimestrenes handlingsrom. I en etat hvor en stor andel av budsjettet er bundet opp, er det med ledige stillinger man har mulighet til å spare penger. Flere politidistrikt tvinges til å la ledige stillinger stå tomme for å få budsjettet til å gå opp. Mange sier også at de er bekymret for at terskelen for å gå inn i kompliserte og potensielt dyre straffesaker kan bli for høy. Viktige investeringer, som kjøretøy, må utsettes.

I tillegg til en strammere øremerking av de frie driftsmidlene og dårligere handlingsrom for politimestrene har denne regjeringen innført noe som heter ABE-reformen, altså avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen, som har gitt et budsjettkutt for politiet i 2015–2017 på henholdsvis 129,7 mill. kr, 96,7 mill. kr og 194,3 mill. kr. Dette skjer i en tid hvor regjeringen skal gjennomføre en politireform som de har kalt nærpolitireformen. Det er fristende å spørre statsråden om han har oversikt over hvor mange færre byråkrater det har blitt, og hvor mange flere operative politistillinger det har blitt i de nye politidistriktene, som skal bidra til trygghet i hverdagen for alle som bor i landet vårt. Eller må han også her ha et eksternt utvalg for å finne ut av dette?

I Arbeiderpartiets alternative budsjett foreslår vi å øke de frie driftsmidlene med 150 mill. kr mer til politiet for 2017. Helt avslutningsvis vil jeg understreke viktigheten av å vise handlekraft og kunne prioritere, slik at politiet kan utøve sin samfunnsoppgave på en slik måte at folk føler trygghet i hverdagen. Dessverre har vi en regjering og en statsråd som skyver alle de viktige oppgavene foran seg, og som ikke har kontroll og ikke tar ansvar for disse områdene.

Hårek Elvenes (H) [10:15:00]: Det er over tre siden regjeringen løftet beredskap og trygghet i hverdagen høyt opp på den politiske dagsorden. Det var en dyd av nødvendighet. Rapportene som lå på vår regjerings bord, var alvorlige. Det var en politianalyse som sa at organiseringen av norsk politi var til direkte hinder for utviklingen av norsk politi. Det var en Gjærv-kommisjon som sa at ressursene fant ikke hverandre den dagen man virkelig trengte dem. Overskriften på disse to rapportene kunne like gjerne ha vært: Ressurser teller, men organisering avgjør.

Denne situasjonen kunne ikke vedvare. Det var spesielt Distrikts-Norge som var blitt skadelidende. Uansett hvor mye ressurser mer man tilførte politiet, hadde politiets egen evne til å utnytte ressursene over tid blitt svakere.

Jeg tenkte jeg skulle gi representanten fra Arbeiderpartiet fra Agder en dose fra virkeligheten. Hun var litt betuttet for at det var blitt mye prat fra den rød-grønne perioden. Da kan jeg ta representanten med på en liten nåtidsbeskrivelse. Politireformen er i ferd med å bli gjennomført. Det blir 1 500 flere årsverk i politiet. Politiet er styrket

med nærmere 5 mrd. kr. Brann- og redningsetaten er blitt meget bedre profesjonalisert. Nødnettet er i ferd med å bli ferdig utbygd, 16 nye redningshelikopter er under levering, og nye politihelikopter er satt i bestilling.

Av og til kan en være fristet til å gjøre andre personers ord til sine egne. Jeg velger å gjøre det denne gangen. Da vil jeg sitere politisk kommentator i Aftenposten, Trine Eilertsen:

«Justisområdet har vært en budsjettvinner hvert år. Antall stillinger har økt voldsomt (...).»

Politikken virker. Kriminaliteten går ned, oppklaringsprosenten går opp, og soningskøen er snart ikke lenger enn en middels norsk kinokø.

Det betyr faktisk noe hvem som styrer. Vi ser at anstrengelsene som regjeringen har gjort på samfunnssikkerhetsområdet og satsing på beredskap, nå bærer frukter.

Terrorangrepene i Nice, Brussel og Paris har vist hvilken trussel internasjonale terrornettverk utgjør mot enkeltindivid og samfunn. Derfor har regjeringen satset så tungt på Politiets sikkerhetstjeneste. PST er styrket med over 300 mill. kr før dette budsjettet. Nå er det lagt inn 90 mill. kr til et nytt analyseverktøy.

Beredskapstroppen har en fundamental oppgave når det gjelder å håndtere terror hvis terroren skulle ramme vårt land. Beredskapstroppen er økt 40 pst., har fått nytt materiell, og har en grunnbemanning på fem minutters beredskap. Men det er ikke bare beredskapstroppen i Oslo-området som er styrket. Det er faktisk blitt 300 flere politifolk ute i kongeriket. De er nå er i stand til å håndtere en skarp situasjon og har også fått pansret kjøretøy.

Regjeringen har lagt fram en 22 punkts handlingsplan mot arbeidslivskriminalitet. Helt sentralt i den planen er en samordnet virksomhet fra myndighetene i kampen mot arbeidslivskriminalitet. Dette er penger som er tjent på kriminelt vis, pløyes inn i den legale økonomien og setter legale, lovlige norske virksomheter i fare og undergraver sysselsetting. Vi ser menneskehandel, vi ser sosial dumping, og vi ser at respekten for norske regler og lover i arbeidslivet forvitrer. Slik vil ikke regjeringen ha det. Vi vil ha et ordnet arbeidsliv.

Så til denne ABE-reformen. Opposisjonen er jo så indignert over at regjeringen har lagt et effektivitetskrav på offentlig sektor. Det er ikke sugd helt av eget bryst. For det første har OECD anbefalt det. Så kan man spørre om opposisjonen i det hele tatt har lest Produktivitetskommissjonen. Vi må huske på at offentlig virksomhet er monopoler. I ethvert monopol er det et effektivitetstap. Nå skal det sies at offentlig virksomhet har mange mål, det er en kompleks virksomhet, men det mangler den viktige driven som det vil være når man er i et privat marked, for i det hele tatt å levere bedre tjenester til en lavere pris. For å kunne få på plass noen av de mekanismene har man lagt et såkalt effektiviseringskrav på offentlig virksomhet, som det burde være mulig å svelge for Arbeiderpartiet også.

Helt til slutt: Det ser ut til at øremerking er et problem for Arbeiderpartiet. Men jeg tror problemet mer består i hvilket øre som skal merkes – helst deres eget – for jeg ser i budsjettet at Arbeiderpartiet driver med øremerking både her og der.

Lise Wiik (A) [10:20:37]: Det er en grunnleggende verdi i det norske samfunnet at enhver skal føle trygghet i hverdagen. For å nå dette målet er det nødvendig med et

godt kvalifisert politi nær der folk bor og oppholder seg. Nærpolitireformen var ment å svare på denne utfordringen. Arbeiderpartiet har tre sentrale forutsetninger for politireformen, om den skal lykkes. For det første at endringene skal begrunnes godt som nødvendig for å styrke det politifaglige arbeidet. For det andre at endringene forankres godt hos lokale folkevalgte. For det tredje at politiet sikres nok midler, mindre øremerking og mindre grad av sentralisering av økonomiske ressurser, slik at styrket lokal politikraft kan bli realisert. Jeg tror at det mangler en del på at disse forutsetningene er oppfylt. Det er uro rundt i landet, om nedleggelse av lensmannskontorer. Folk går i fakkeltog og protesterer. Folk er urolige og peker på de lange avstandene det blir fra der politiet oppholder seg, til der hvor problemer oppstår. Det tar ofte lang tid før politibilen ankommer stedet. Ved ulykker er det ofte brannvesenet som kommer først. De er lokalisert i nærmiljøet.

Det er også frykt for at politiet er underbudsjettet. Det er gjort et nedtrekk på budsjettet på grunn av avbyråkratiserings- og effektivitetsreformen. Det er ikke slik at Arbeiderpartiet er imot å se på effektivisering, men det er vanskelig å se at effekten er oppnådd. Det betyr at dette nedtrekket rammer politiets vanlige driftsmidler. Er dette da dårlig kontroll fra regjeringens side eller er det et ønske om å redusere budsjettet til politiet? Det er behov for økning, og Arbeiderpartiet har i sitt alternative budsjett en økning på 150 mill. kr mer enn regjeringen i frie midler til politiet. Vi ønsker mindre øremerking.

Arbeiderpartiet ønsker også at en større del av de midlene som bevilges politiet, fordeles til politidistriktene. Mange politidistrikter opplever store budsjettunderskudd og er avhengig av friske midler. Arbeiderpartiet er opptatt av at det er i politidistriktene kriminalitet skal forebygges, der skal det bekjempes og etterforskes, og det er derfor nødvendig at de økonomiske forutsetningene til det lokale leddet ivaretas best mulig. Vi trenger en økning i antall polititjenestemenn, slik vi så det i perioden 2011–2013.

Denne regjeringen har fått ned soningskøen, og det er bra. De valgte å eksportere problemet ut av landet og synes å være tilfreds med å sende fanger Norge har ansvaret for, til Nederland. Vi avventer rapport på dette eksperimentet, og ser fram til å få hele regnskapet for kjøp av plassene i Nederland på bordet. Soningskøer betyr at vi har for liten fengselskapasitet i Norge, og Arbeiderpartiet ønsker at vi faser ut leieavtalen med Nederland og kommer i gang med bygging av flere fengsler i Norge. Det er flere kommuner og regioner som har meldt sin interesse for å bygge fengsler, og dette tilbudet må statlig nivå vurdere nøye. Å bygge og drifte fengsler i Norge betyr arbeidsplasser både i byggeperioden og i driftsperioden, og de innsatte får en større nærhet til lokalmiljø og familie.

Arbeiderpartiet mener at hovedformålet med straffen er å bidra til å redusere kriminaliteten gjennom rehabilitering og tilbakeføringsarbeid. Det er viktig i planarbeidet at en legger til rette for reelle rehabiliteringsmuligheter under soning. Målet må være å få et liv uten kriminalitet for den enkelte. Her kan vi trekke veksler på mye god kompetanse i hele landet, og jeg skal nevne ett eksempel. Jeg vil vise til det arbeidet som er gjort for etablering av en overgangsbolig med et sterkt tverrfaglig kompetansemiljø på Notodden, den såkalte Notodden-modellen. Modellen bygger på en prosess fra soning til arbeid og bolig, med særlig vekt

på å styrke mulighetene for å lykkes i arbeidsmarkedet. Det kan være mange lignende miljøer i landet som kan tilføre gode ressurser i kriminalomsorgen, og jeg har vanskelig for å forstå hvorfor regjeringen vil legge ned et lite tilbud, men som fungerer svært godt: skogsarbeidsleiren avdeling Kleivgrend i Telemark. Arbeiderpartiet foreslår å opprettholde denne.

Justispolitikken mulighet for å lykkes avhenger av at arbeidet med forebygging gjøres godt innen alle samsfunnsområder. Kriminalpolitikken må forebygge bedre, oppklare mer, reagere raskere og rehabiliterer mer effektivt. Dette er et stort samarbeid.

Peter Christian Frølich (H) [10:26:04]: Det har vært fire gladelige budsjetter for justissektoren disse årene, og siden dette er en budsjettdebatt, kunne jeg begynt med å liste opp en lang rekke med ting og tiltak som har fått mer penger. Jeg er nok kanskje litt mer interessert i resultatene av hva den pengebruken disse årene har ledet til, så da må vi spole tilbake til 2013 og prøve å huske hvilke fundamentale utfordringer justissektoren hadde på denne tiden.

For det første: Politiet var strukturert feil. Bare 85 av ca. 350 tjenestesteder hadde nok politifolk til å kunne sette opp en døgnpatrulje.

For det andre: Fengselskøene var milelange. Det hendte at dømte gikk fri eller fikk redusert straff. Det var rekordmange oversittelser i politiarrestene. Dette var ting som gjorde at Norge pådro seg kritikk fra menneskerettighetsorganisasjoner.

For det tredje var påtalemyndigheten omtalt som en gedigen flaskehals. Restansene hopet seg opp.

For det fjerde var beredskapen og landets politiske ledelse i en situasjon hvor de hadde fått strykkarakter, og det hadde vært kanskje den hardeste kritikken som har vært rettet mot norske myndigheter siden 1945.

Så må dere misforstå meg rett: Selvsagt har også foregående regjeringer gjort mange bra tiltak innenfor justissektoren, men disse problemene som jeg har nevnt nå, de var store, de var fundamentale, og nå er de langt på vei løst. Vi har omstrukturert politiet. Vi kommer til å få mer politikraft ut i operativ virksomhet. All ære til partiene som var med på denne reformen, inkludert Arbeiderpartiet.

For det andre er fengselskøene nå i praksis avskaffet. Det er rett og slett en stille revolusjon. Det er kanskje den mest imponerende politiske oppnåelsen i denne perioden, fordi det involverer kreative løsninger som har vist seg å fungere bra.

For det tredje har påtalemyndigheten gått gjennom det de selv karakteriserer som et av tidenes største løft, og restansene synker.

For det fjerde og siste, men ikke minste: Beredskapen er betraktelig bedre nå enn den var i 2013. Jeg har lyst til å dvele litt ved dette punktet om beredskap, for en god beredskap er et av de viktigste ansvarsområdene, den viktigste forpliktelsen en regjering har overfor sine innbyggere. Når jeg holder foredrag om beredskap, pleier jeg å spørre forsamlingen om hvilket helikopter som ankom Utøya først. Var det Forsvaret? Var det politiet? Var det luftambulansen? Svaret er at det var NRKs helikopter som kom først.

Dette er bare ett av mange bilder som kan illustrere hvordan staten sviktet sin viktigste oppgave denne dagen.

Til tross for at politibudsjettene hadde økt og økt og økt i oppløpet til 22. juli, hadde altså ikke pengebruken resultert i god nok beredskap. Det sier litt om hvilket ansvar som påhvilde regjeringen da de tiltrådte i 2013. Det ansvaret har den levd opp til. Gjorv-kommisjonens rapport er tatt på største alvor og er fulgt opp.

Og bare for å nevne noen av tiltakene: Politidirektør Humlegård har snakket om over 1 000 nye tiltak for å bedre beredskapen. Delta er utvidet og satt på fem minutters responstid. Det er langt flere politifolk som nå sertifiseres som innsatspersonell. Politiloven er endret for å bedre samarbeidet mellom Forsvaret og politiet. Bombegruppen er styrket. Forsvarshelikopteret på Rygge og i Bardufoss er satt på én times beredskap. Og PST har fått store ressurser til å kunne oppdage og avverge angrep tidsnok.

En av mine favoritter i årets budsjett er nok likevel bevilgningene til nye politihelikoptre, for det betyr at politiet endelig får muligheten til å kunne transportere sine styrker inn i en aksjon hvor det er tidskrittisk. Det gir meg håp om at vi skal kunne si at den svikten vi opplevde den 22. juli, aldri vil gjenta seg.

Alt er selvsagt ikke i mål, for det gjenstår fortsatt en god del ting, men grunnforutsetningene er der. For det første: Vi gir regjeringen pengene som trengs. Og for det andre, og kanskje viktigst: Regjeringen har handlekraften og lederskapet som trengs.

Marit Nybakk hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en talletid på inntil 3 minutter.

Helga Pedersen (A) [10:31:28]: Det har vært interessant å følge justisdebatten. Det mangler i hvert fall ikke på superlativer når Høyre og Fremskrittspartiet skal vurdere egen innsats. Når representantene for regjeringspartiene nå lovpriser utviklingen på justisfeltet, framstår det som litt virkelighetsfjernt. For der ute er det en utbredt uro over at nærpolitireformen er i ferd med å bli en fjernpolitireform, først og fremst fordi regjeringen ikke følger opp reformens intensjoner med penger og nok politifolk. Det underbygges også av Politidirektoratets statistikk, som viser at det er blitt færre årsverk i politidistriktene med denne regjeringen.

Også justisfeltet rammes av at den rekordhøye oljepengebruken går til urettferdige skatteuttak og ikke til å styrke viktige samfunnsområder som trygghet og beredskap. Dette er ikke tøffe prioriteringer, slik justisministeren har hevdet i debatten. Dette er feil prioriteringer av fellesskapets ressurser.

Sist høst kom det over 5 000 asylsøkere over den norske grensen på Storskog. Dette var sentrale myndigheter helt uforberede på med de belastningene det medførte for det lokale politidistriktet som sto midt i det. Det var den gangen, men så er spørsmålet: Hva har så regjeringen lært etter sist høst? Tilsynelatende ingenting. Arbeiderpartiet foreslår en høyst nødvendig satsing på politiet utover regjeringens forslag. I tillegg foreslår Arbeiderpartiet en oppstartbevilgning på grensestasjonen på Storskog, for som vi så sist høst, er ikke infrastrukturen på grensen til Russland god nok. Utenriksministeren sa sist høst at dette var det siste regjeringen hadde fokus på. Han har fortsatt sine ord i behold.

For ti år siden trådte Finnmarksloven i kraft. Det var et stort og viktig politisk kompromiss både Stortinget og Sametinget kan være veldig stolt over å ha fått til. En sentral del av dette kompromisset var at Finnmarkskommisjonen skulle gjennomgå alle private og kollektive rettighetskrav til grunnen i Finnmark. Problemet er at kommisjonens arbeid er underfinansiert. Jeg forventer derfor at regjeringen tar ansvar for å sikre at Finnmarkskommisjonens budsjettbehov følges opp, slik at kommisjonen kan holde framdrift som forutsatt, og slik at arbeidet hele kompromisset rundt Finnmarksloven var, følges opp som forutsatt. Jeg viser til Arbeiderpartiets merknad om dette.

Mange har nevnt barns rettssikkerhet og barnehusenes betydning i dag. Det er veldig bra, men jeg vil minne om at landets største fylke og politidistrikt fortsatt ikke har barnehus. Jeg håper derfor at justisministeren vil gjøre en faglig vurdering av det.

Jenny Klinge (Sp) [10:34:46]: Grensekontroll er eit tema det er heftig debatt om frå tid til anna. I desse debattane understrekar Senterpartiet kvar gong kor viktig det er med tilstrekkeleg grensekontroll. I våre alternative statsbudsjett, også denne gongen, har vi lagt inn meir midlar til dette. Dessverre har vi stått ganske aleine i kampen for forsvarleg grensekontroll, men det som er interessant i innstillinga frå justiskomiteen til Stortinget, som vi har på bordet i dag, er at komitéfleirtalet no gjev klart uttrykk for at grensekontroll er viktig. Dei peikar på at «grensekontroll og grensepassering har med nasjonal sikkerhet å gjøere».

Og vidare:

«Flertallet vil også påstå at dersom personer som ikke skal ha adgang til riket, stoppes ved forsøk på grensepassering, vil det være samfunnsøkonomisk bedre enn å lete etter personer uten lovlig opphold i ettertid.»

Dette er fornuftige synspunkt eg er einig med fleirtalet i. Grensekontroll er viktig av omsyn til rikets sikkerheit, for å kunne førebyggje grenseoverskridande kriminalitet og for å få betre kontroll med kven som kjem til og oppheld seg i Noreg. Eg vil minne om at eg tidlegare i år fremja eit representantforslag i lag med Liv Signe Navarsete og Per Olaf Lundteigen om at Noreg skal tre ut av Schengens grensereglar. På grunn av passfridomen i Schengen-området finst det ikkje kontroll med kven som passerer grensene mellom avtalelanda, og yttergrensene lek som ein sil mange plassar.

Heilt sidan starten har Senterpartiet vore tydeleg på at det å bygge ned dei nasjonale grensene mellom landa ville føre til problem med meir grenseoverskridande kriminalitet. Grensereglane i Schengen tek frå oss viktige verktoy for å kunne stoppe kriminelle personar og kriminelle miljø, inkludert terroristar. Både for politiet sin del og for domstolane og kriminalomsorga ville det bety mykje dersom vi fekk meir kontroll på grensene igjen. Samfunnsøkonomisk ville det rett og slett vore enormt lønsamt, til og med med større utgifter til sjølve grensekontrollen. Den mellombelse og avgrensa grensekontrollen vi har i dag, lever på nåde frå Schengen-systemet og kan ikkje bli oppretthalden som ei permanent ordning, til tross for at behovet for grensekontroll er sterkt, slik òg fleirtalet synest å ha innsett. Ein bør òg snart innsjå at det bør vere mogleg med eit politisamarbeid med Schengen-landa sjølv om vi innfører nasjonal

grensekontroll. Storbritannia får til dette, og dei står utanfor Schengen.

Eg vil avslutte med å gje ei anbefaling til fleirtalet om å følgje med på Senterpartiet sin politikk på dette området og i framtida vurdere å stemme for forslag som kan sikre nettopp ein slik god, forsvarleg og samfunnsøkonomisk lønsam grensekontroll som fleirtalet sjølv beskriv i innstillinga vår.

Statsråd Anders Anundsen [10:37:41]: Det er et par temaer jeg har lyst til å berøre lite grann nærmere, som har vært tatt opp av flere representanter. Det ene gjelder øremerking. Det er egentlig en ganske interessant diskusjon, for det er to forskjellige måter å tenke på. En kan tenke seg at en gir en sekkepost uten å gi noen retning for hvordan pengene skal brukes, eller en kan si at pengene skal brukes på helt konkrete områder. Noe av denne øremerkingen går jo til ansatte for at en skal nå målet om to polititjenestemenn per 1 000 innbyggere i løpet av 2020. Veldig mye av økningen i øremerkede midler har gått til satsing på barn og unge, bl.a. barnehus. Det har vært øremerking til påtalesatsing. Det en egentlig bør stille spørsmål ved, er da: Hvilke av disse satsingene er det en ikke ønsker å øremerke penger til? Nå er det jo sånn at når et budsjett øker satsingene og politikerne ønsker å ha en viss påvirkningskraft på hva pengene skal brukes til, er øremerking et virkemiddel. Men det er faktisk en interessant diskusjon som bør tas på et litt overordnet plan generelt når det gjelder styring av statlig sektor.

ABE-reformen fremstilles nær sagt som om det var en reform som bare gjaldt for politiet. Det er det ikke, det er en reform som skal gjelde for statlige virksomheter generelt. Men også den skaper potensielle utfordringer. Derfor er det viktig å få de opplysningene Arbeiderpartiets representanter egentlig har vært ute etter her: Får vi ut av ABE-reformen den effektiviseringen vi har ønske om, eller blir det reelle kutt? Formålet er at dette ikke skal gå ut over tjenestetilbudet, men bidra til en effektivisering av bruken av offentlige ressurser. Når vi da gjennomfører tiltak ved å bestille et eksternt arbeid for å gå gjennom hele virksomheten og budsjettbruken, får vi jammen kritikk for det også, enda det er noe som faktisk bør gjøres i store statlige virksomheter fra tid til annen: å gå gjennom effekten av de politiske påleggene og de politiske tiltakene. For det er ingen tvil om at summen av politisk godvilje ofte er krevende å få ut i andre enden når det går gjennom den ressursituasjonen en faktisk har i statlige etater, inkludert politiet. Så jeg hadde håpet at det var en litt mer konstruktiv tilnærming til disse problemstillingene.

Om nærpolitireformen skal jeg bare kort si at det faktisk har vært overraskende få fakkeltog. KS er fornøyd med prosessen. Vi har fått tilbakemeldinger fra flere Senterparti-ordførere som er kjempefornøyde med prosessen, så jeg er litt forundret over at de Senterparti-ordførerne vi hører noe fra, sier noe helt annet enn de representanten Klinge hører fra.

Når det gjelder politiet og veksten i polititjenester, tror jeg tallene fra både Jorodd Asphjell og Lise Wiik må bero på en misforståelse, for nå er det altså 800 flere politiansatte per 30. november 2016 enn det det var 31. desember 2013.

Jorodd Asphjell (A) [10:41:05]: I forbindelse med budsjettbehandlingen og spørsmål 150 ble det innledningsvis sagt noe om at regjeringen ikke kjenner til omfanget av IKT-etterslepet i politiet, at de har ingen plan for hvordan dette arbeidet skal følges opp, og heller ikke hva det vil koste i framtiden. Spørsmålet i denne forbindelse var følgende:

«Hvor mange kroner er bevilget i perioden 2013-2016 til dette formålet? Hvor mye penger må bevilges i årene som kommer, og når planlegges det å være ferdig med IKT-moderniseringen?»

Svaret fra statsråden var at han ikke kunne svare på disse tallene. Da er spørsmålet mitt om statsråden i dag er rede til å svare på spørsmål 150, slik det ble stilt den gangen.

I Arbeiderpartiets alternative budsjett for 2017 har vi valgt å styrke budsjettet til de frivillige redningsorganisasjonene. Samfunnssikkerhet og beredskap er de viktigste områdene i vår tid. Arbeiderpartiet velger å satse på dette området. Vi har bl.a. satt av 10 mill. kr til regionalt øvings-senter på Rygge. Vi har satt av 10 mill. kr ekstra til regionale øvings-sentre rundt omkring i de andre distriktene.

Men i en tid hvor vi ser behovet for å satse på dette, opplever vi stor usikkerhet på området for samfunnssikkerhet og beredskap. Statsråden velger i budsjettet for 2017 å kutte i budsjettet til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap med 20 mill. kr – kapittel 451, post 01. Kan statsråden i dag forsikre oss om at dette ikke vil gå ut over arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap, som skal gjøre at våre innbyggere rundt omkring i landet skal føle trygghet i hverdagen, uansett hvor de skulle befinne seg hen?

Peter Christian Frølich (H) [10:43:17]: Det har kommet fram en del ting i debatten her jeg stiller meg litt undrende til. En av angrepslinjene fra Arbeiderpartiet virker å gå på denne ABE-reformen. Jeg har litt problemer med å se hva alternativet skulle være, for så vidt jeg kan se, har også Arbeiderpartiet på mange måter akseptert reformen, men skal likevel stille seg kritisk til gjennomføringen. Det virker i alle fall som at Arbeiderpartiet etterlyser flere rapporter, enda mer skjemavelde, for å finne ut om en avbyråkratiseringsreform fungerer. Det minner meg litt om «Yes Minister»-serien, hvor de skulle opprette et kuttdirektorat for å finne ut om man trengte flere kutt. Jeg synes innstillingen til Arbeiderpartiet bør være mer positiv til denne reformen.

0,8 pst. er i alle fall i en skandinavisk kontekst veldig lavt. Vi har naboland, som vi vanligvis liker å sammenligne oss med, som gjennomfører betydelig større effektiviseringer av offentlig sektor. Tar man inn i regnestykket at norsk offentlig sektor også er større enn i våre naboland, burde det definitivt være rom for å kunne gjennomføre en reform som dette. Vi vet det fra vårt eget næringsliv og har eksempler på store organisasjoner som omstiller seg og klarer å kutte både 20 og 30 ganger mer enn det vi her snakker om, så det bør definitivt være en overkommelig oppgave.

Så har jeg lyst til å påpeke Senterpartiets forslag om å kutte Nederland-avtalen med umiddelbar virkning. Det er noen ganske problematiske sider ved det forslaget. For det første bygger hele argumentasjonen på et feil grunnlag, de sier at det ikke bygges i Norge – jo, det gjør det definitivt.

Her prosjekteres, her bygges – det er bare å lese i budsjettinnstillingen, så ser man at det legges opp til flere nye fengelsesplasser rundt omkring i landet. For det andre er det en grovt uansvarlig politikk, etter min oppfatning. Dette er selve nøkkelen til suksessen vi har hatt med å fjerne soningskøen. Så det er en veldig oppsiktsvekkende politikk. For det tredje er det faktisk juks med tall, for å fjerne budsjetteffekten fra og med neste år er i strid med traktaten som er inngått med Nederland. Det er altså snakk om en budsjettbom fra Senterpartiets side i hundremillionersklassen. Jeg vet at dette ikke er en spørretime, men jeg hadde hatt veldig lyst til å høre hva Senterpartiet forklarer sin alternative budsjettering med, for den er rett og slett useriøs, slik jeg kan se den nå.

Hårek Elvenes (H) [10:46:25]: Etter å ha hørt representanten Helga Pedersens innlegg kan man jo lure på om Arbeiderpartiet fortsatt står bak politireformen. De bør i hvert fall repetere sine egne merknader som ble skrevet i saken da den ble behandlet i Stortinget.

Senterpartiet har lagt seg til en sånn besnærende, forførende talemåte når det gjelder politireformen. Dette er noe distriktene kommer ufordelaktig ut av. Det er faktisk å gjøre distriktene en bjørnetjeneste. Det har nemlig foregått en utilsiktet sentralisering av norsk politi over mange år, nettopp fordi mange av de små politidistriktene og små lensmannskontorene ikke har vært i stand til å gjøre den jobben de skulle gjøre. Store politidistrikter og særorganene har måttet trå inn og overta oppgaver. Det er denne utviklingen som nå skal snus.

Så skriver Senterpartiet i sine merknader at det er viktig å ha politi der folk bor. Ja, det er også regjeringen opptatt av. Man kommer nå til å slakke på kravet som i dag ligger i lovverket om at polititjenestefolk skal bo på sitt tjenestested. Nå skal det være mulig å bo der man bor, bl.a. for å kunne ha bedre lokal tilstedeværelse av politi.

Men vel så viktig som at politiet bor der folk bor, er at du får et politi som kommer når man trenger det, og som er kompetent til å løse de oppgavene i et stadig mer avansert og krevende kriminalitetsbilde. Da er det så positivt for regjeringspartiene – og jeg tar gjerne med Arbeiderpartiet, for de var jo med på reformen – å lese oppslaget i NRK Nordland i dag der Arbeiderparti-ordføreren i Sørfold står fram og sier at Sørfold kommune har fått et bedre politi. De har flere patruljer, og det er et mer kompetent politi som kommer når befolkningen i Sørfold kaller på politiet. Altså: Reformens intensjon er i ferd med å gå i oppfyllelse. Var ikke det hyggelig, Senterpartiet?

Et eksempel til, fra Røros: I fjor fant Holtålen lensmannskontor og Røros lensmannskontor ut at de skulle slå sine pjalter sammen. Det vil si at de slo sammen de to lensmannskontorene, og gjennom det enkle grepet fikk de faktisk én politipatrulje mer. Det grunnleggende problemet er jo det justisministeren var inne på, at man trenger 18 årsverk for å kunne stille én patrulje. Hvis vi da får altfor mange politikontor som ikke er i stand til det, klarer man på en måte ikke utnytte den samlede poolen best mulig. Problemet – og det er der det grunnleggende problemet ligger, og det er dypt alvorlig – er at av 352 politikontor/lensmannskontor er det altså bare 82 som er i stand til å stille en patrulje. Slik kan vi ikke ha det i Norge.

Presidenten: Jenny Klinge har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Jenny Klinge (Sp) [10:49:41]: På mange lensmannskontor klarer dei å stille patrulje nettopp fordi dei samarbeider med andre lensmannskontor, og samarbeid er bra.

Til representanten Frølich om å kutte avtalen med Nederland: Ja, vi gjer jo det i vårt alternative statsbudsjett på akkurat same måte som Venstre gjer det, som er samarbeidspartiet til regjeringa. Så eg vil gjerne vite om Frølich er like skeptisk til Venstre sitt forslag som han er til vårt. Vi har gjort det same i kvart alternative statsbudsjett og vore imot avtalen. Derfor legg vi heller ikkje inn pengar å bruke på avtalen.

Så vil eg seie at statsråden i sitt svar til meg i replikken ikkje kom med noko klart svar på kva han vil gjere med desse mindre lensmannskontora han tidlegare har kritisert for at det er eit problem at dei er deltidsopne, som no viser seg å bli ein del av den nye porteføljen av lensmannskontor framover, om vi skal kalle det det. Eg trur ikkje sjølv det nødvendigvis er eit problem med deltidsopne lensmannskontor viss dei bruker tida på førebygging og etterforskning, men eg vil høyre om statsråden garanterer at det ikkje kjem ein ny runde med nedlegging framover.

Kari Henriksen (A) [10:51:01]: Mens Høyres representant Elvenes lar seg berolige av Aftenpostens politiske kommentator Eilertsen, er altså ministeren ikke beroliget. Det kan være at han ikke har lest Eilertsens kronikk før han ba om en ekstra gjennomgang av økonomien knyttet til politiet.

Å høre regjeringas framstilling av justispolitikken de tre årene de har hatt makta, er nesten som å se filmen Anundsen lagde – skryt på skryt på skryt. Den var riktig nok kort, den filmen, så det har tatt litt lenger tid her i dag å snakke om alt det de mener er så veldig bra. Filmen kostet fellesskapet ca. 150 000 kr, noe som tilsvarer drift av 55 fengelsesplasser, men det må vi godta i en avslutning av en regjeringssperiode.

Så har jeg også en kommentar til Frølich, som sier at Arbeiderpartiet ikke er for effektiv bruk av penger – det er vi altså, men vi vil gjerne vite hva de går til. Til representanten Frølich: Det er jo ikke Arbeiderpartiet som ansetter byråkrater – det er denne regjeringa. Det har aldri vært så mange byråkrater i noe regjeringssapparat noen gang. Så vidt jeg husker, har Venstre og Kristelig Folkeparti i forliket, i budsjettavtalen, i år, eksplisitt fått med en setning om at antallet byråkrater skal ned. Så det er ikke Arbeiderpartiet som er byråkratisk, det er faktisk denne regjeringa. Og når de har en måte å drive politikk på som gjør at de ikke har oversikt over hva de bruker pengene til, skjønner jeg at de må ha folk til å gjøre det, men de kan ikke si at de da har full kontroll. Det er det som er vårt poeng når det gjelder ABE-reformen. De har ikke kontroll, og så vidt jeg vet har de ikke det i noen departementer – heller ikke når det gjelder helsesektoren, heller ikke i de andre departementene. Men det blir kutt, ja, og det er flate sparekutt og sparetiltak. Det er det som egentlig er hensikten med og resultatet av denne reformen.

Statsråd Anders Anundsen [10:53:39]: La meg først forsøke å svare litt mer konkret til representanten Klinge

når det gjelder lensmannskontorer. Det som var poenget mitt i svaret, er at vi kommer til å ha et stort mangfold av lensmannskontorer rundt omkring i Norge, fordi vi bor der vi bor – Norge har den geografien Norge har, og det er viktig at vi skal sikre et tjenestetilbud til alle, uansett hvor de bor, som er i samsvar med det nærpolitireformen legger til grunn. Men jeg tror også det er viktig ikke å gå rundt og tro at mange lensmannskontorer i seg selv har mye å bety for beredskapen, for det har de rent faktisk ikke. Det kan ha betydning for enkelte andre forhold, men det betyr veldig lite for selve beredskapen.

Som representanten Klinge sikkert er kjent med, har Stortinget vedtatt hvordan denne prosessen skal være. Nå har politimesterne kommet med sine endelige forslag til Politidirektoratet, så er det Politidirektoratet som skal fatte endelig vedtak, og så er Justis- og beredskapsdepartementet klageinstans hvis noen av de vilkårene som er fastsatt i Stortingets behandling, ikke er oppfylt.

Men jeg vil også understreke det jeg kanskje ikke fikk tid til å si i replikken: Jeg mener at det gjøres veldig mye godt arbeid av dem som jobber på disse lensmannskontorene. Det er ikke de som jobber der, som er utfordringen, det er strukturen de jobber i, som skaper ganske store vanskeligheter. Derfor er dette en veldig viktig og riktig reform. Jeg synes egentlig det er litt trist at ikke Senterpartiet har mer fokus på hvordan en kan bruke de mulighetene vi nå får, til å styrke nærpolitiet, styrke forebyggingsarbeidet, få frigjort kapasitet og ressurser til å gjennomføre det som vi alle er enige om er så viktig, istedenfor å tro – for det er slik jeg oppfatter representanten Klinge – at det politiet vi har i dag, vil løse alle fremtidige utfordringer optimalt. Det er det nesten ingen i dette landet som egentlig er enig i – bortsett fra Senterpartiet.

Så en veldig kort kommentar til representanten Henriksen: Hvis man med 150 000 kr klarer å drifte 55 fengselsplasser, hadde jeg nær sagt at da får representanten anbudet raskt, for billigere fengselsplasser skal man lete lenge etter. Det var ikke 150 mill. kr denne informasjonsvideoen kostet, det var 150 000 kr – eller godt under det.

Til slutt har jeg bare lyst til – i det som kanskje er det siste innlegget fra min side i denne budsjettdebatten, vi får vente og se – å nevne at Arbeiderpartiet har omtrent 20 mrd. kr mer å disponere i sitt budsjett, gjennom omprioritering og skatteøkninger. De foreslår til justissektoren litt i overkant av 100 mill. kr i reell styrking – netto. Det er ikke noen voldsom satsing, og det er i hvert fall ikke noe som legitimerer de voldsomme angrepene som enkelte representanter fra Arbeiderpartiet har tillatt seg fra denne talerstolen i dag.

Presidenten: Representanten Peter Christian Frølich har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Peter Christian Frølich (H) [10:56:43]: Jeg vil bare forsikre representanten Klinge om at jeg er skeptisk til alle partier som ønsker å avskaffe en mellomstatlig avtale uten tilsynelatende å ha lest avtaleteksten. Jeg er skeptisk til alle partier som driver med alternativ budsjettering som bygger på et feilaktig og urealistisk grunnlag.

Jeg ba egentlig bare om ordet for å nevne en liten skjult skatt i innstillingen, nemlig merknaden om at Aktørportalen nå skal gjøres obligatorisk. Jeg hadde aldri trodd at en

så liten merknad kunne gjøre så mange mennesker så glade, men det er veldig gledelig at bl.a. Dommerforeningen er blant dem som melder tilbake igjen med stor begeistring at dette vil spare tid og ressurser for domstolene, og jeg vil bare takke komiteen for enstemmig å ha sluttet seg til dette punktet.

Anders B. Werp (H) [10:57:56]: De som leser justiskomiteens innstilling – det er vel ærlig talt kanskje ikke så veldig mange utenfor denne sal – vil nok stille seg noen spørsmål, og jeg tenker da spesielt på dem som leser Senterpartiets merknader. Hvis man i tillegg leser referatet fra denne debatten og ser hva Senterpartiet sier om sentralisering, må man virkelig begynne å lure på om man mener at Norge skal bli mer utrygt, for Senterpartiets eneste svar er at de vil ha 19 politidistrikter, ikke 12. Bortsett fra det har de ikke et eneste svar, annet enn at alt skal være som det er. Vi vet at verden endrer seg, kriminaliteten endrer seg kraftig, den blir mer organisert, mer krevende, mer internasjonal og avansert, men i Senterpartiets verden kan ikke politiet endre noen verdens ting. Man kan ikke røre til og med et eneste lensmannskontor som er åpent tre timer i uken.

Da kan man spørre seg: Har det ikke gjort noe inntrykk på Senterpartiet når man leser at beredskapen sviktet, som det står i Gjorv-kommisjonens rapport? Gjør det ikke noe inntrykk når man leser Politianalysen om at dagens struktur, som vi nå skal endre, fører til en massiv og utilsiktet sentralisering fordi ressursene og kompetansene flyttes inn sentralt fra lokalt? Har man i Senterpartiet spurt seg eller gjort seg noen refleksjoner rundt alle de lensmannskontorene som tidligere er sammenslått? Fra mitt eget fylke nevner jeg Røyken og Hurum, som er sammenslått til ett lensmannskontor, og jeg nevner Ringerike og Hole, som er slått sammen til ett lensmannskontor. Jeg har ikke sett en eneste senterpartirepresentant som ønsker å reversere den prosessen, men man skal stoppe alle andre steder. Så jeg må virkelig spørre meg: Vil virkelig Senterpartiet gjøre landet mindre trygt? Jeg tror ikke de vil det, men jeg stiller meg likevel spørsmålet når jeg leser argumentene eller mangelen på begrunnelser.

Presidenten: Representanten Kari Henriksen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Kari Henriksen (A) [11:00:51]: Jeg har til slutt behov for å si noe om fengselsplasser, for det høres fra denne regjeringa ut som om det ikke ble bygd en eneste fengselsplass i Norge før denne regjeringa kom på plass. Den forrige regjeringa klarte altså å løse soningsproblemene ved å ha fengsler i Norge. 675 nye fengselsplasser og 870 soningsplasser ble bygd under vår periode. Vi var fram på med nye alternative soningsformer, noe nåværende regjeringspartier var mot – nå er de for. Og vi bygde ned dubleringer. Denne regjeringa bygger det opp. Dette er tall justisministeren selv har levert til Stortinget, så jeg regner med at han vedkjenner seg dem.

Når det gjelder fengselsplasser og statsrådets film, sa jeg ikke noe om tidsperspektivet, men om fengselsdøgn. Det er altså ikke ett år.

Hadia Tajik (A) [11:01:48]: Eg er einig i at ein kan seia mykje rart om Senterpartiet, men ein kan ikkje seia det som representanten Werp var oppe her og sa, nemleg at dei er endringsuvillige, og at dei gjer landet mindre trygt. Det er de facto feil. Senterpartiet føreslo ganske tidleg at ein skulle gjennomføra ei reform for politiet, og at strukturen skulle ha 19 politidistrikt. Dei hadde òg ei ordentleg grunngeving for kvifor dei ønskte det, kopla til fylkesstrukturen.

Arbeidarpartiet valde å inngå eit forlik saman med Høgre, Framstegspartiet, Kristeleg Folkeparti og Venstre knytt til ein annan struktur for politireforma, men det er ei ærleg sak, som Senterpartiet har gjort, å velja ei innretning på politireforma som er annleis enn det me har valt.

Senterpartiet gjer òg ein annan ting som eg set pris på, og som Arbeidarpartiet har samarbeidd mykje med dei om. Det er å satsa på lokalsamfunna. Det er viktig fordi det er der førebygginga skjer. Det er det som har størst betydning for at ein klarer å førebyggja kriminalitet og rekruttering til kriminalitet, eller å hindra at det utviklar seg uheldige og uønskte miljø, som kan føra til at landet vårt vert utrygt.

Fleire av representantane frå Arbeidarpartiet har uttrykt bekymring for gjennomføringa av politireforma. Slik òg representanten Solhjell sa tidlegare i debatten, er det ikkje ved vedtaka at politireforma vert gjennomført. Det er i gjennomføringa det ligg. Og ansvaret for gjennomføringa ligg på regjeringa og på dei underliggjande etatane. No registrerer eg at opptil fleire er bekymra for korleis dette vert gjennomført, om det er godt nok forankra i lokalsamfunna, om reforma har den legitimiteten som skal til for å klara å stå seg. Når slike bekymringar melder seg i eit så stort mønster som det her har gjort, meiner eg at statsråden må ta det alvorleg, han må svara skikkeleg på dei spørsmåla han får, han må tryggja dei ordførarane som er urolege, han må tryggja folka der ute som er bekymra for om dei no får eit dårlegare polititilbod. Når me har gått i lag om å vedta ei politireform, har me ansvar for at ho vert gjennomført på ein skikkeleg måte. Arbeidarpartiet vil stilla nødvendige kritiske spørsmål i rolla me har i opposisjon, og me forventar at statsråden følgjer det opp på ein skikkeleg måte.

Det er òg slik at Arbeidarpartiet meiner at politiet treng ein ordentleg økonomi for å kunna gjennomføra denne reforma. Det er òg grunnen til at me har valt å leggja inn 150 mill. kr meir enn det regjeringa har gjort. Det er ikkje nok, men det er noko – og det er meir enn det Høgre og Framstegspartiet har lagt på bordet.

Eg merkar meg at Anundsen meiner at 150 mill. kr er meir eller mindre ingenting, eller at det tilsvarar hans eige budsjett på eitt eller anna vis. Kva meiner han eigentleg då om eige budsjett, når han har lagt fram eit budsjett som har så grundige øymerkingar at politiet ikkje har nokon lokal handlefridom?

Statsråd Anders Anundsen [11:05:17]: Det siste er en interessant refleksjon. Jeg registrerer ikke at Arbeiderpartiet i særlig utstrekning i sitt alternative budsjett fjerner disse øymerkingene eller sier at vi ikke skal bruke penger på oppbemanning, eller at vi ikke skal bruke penger på barnehus. Men det er en diskusjon om i hvilken grad man skal bruke øymerking som virkemiddel. I den situasjonen vi har vært i, har vi ment at det har vært riktig. Det kan godt hende at en må justere det etter hvert, og særlig når

en klarer å oppnå de resultatene som øymerkingen faktisk er ment å sikre.

Jeg har lyst til kort å kommentere også innlegget fra representanten Henriksen, som hevdet at Arbeiderpartiet løste soningskøen i sin tid i regjering. Da vi tok over den 16. oktober 2013, var det 1 213 personer som sto i soningskø. Jeg tror vi bare må konstatere at vi ser ulikt på hva det er å løse et problem. Det var 229 forrige fredag. Nå mener vi at problemet er løst, og det er ikke én innsatt som har fått slippe ut tidligere, som var Arbeiderpartiets løsning – jeg tror det var i 2009, hvor en hadde en stor opprydding, og hvor svært mange fikk anledning til å slippe ut noe tidligere for å bidra til å redusere soningskøen. Det er ikke en løsning denne regjeringen synes er bra, men nå har vi altså fjernet soningskøen per definisjon.

Jeg er helt enig i det komitélederen sier om gjennomføring av nærpolitireformen. Det er svært viktig at det følges grundig og nøye opp både fra departementets side og fra Politidirektoratets side. Det er noe vi gjør. Vi har også nylig hatt møte med KS, som jeg nevnte i mitt tidligere innlegg, som rapporterer at det de hører fra sine medlemmer, er at prosessen er god. Det vil alltid være uro i store omstellingsprosesser, og det er vårt ansvar å bidra til å opplyse og gi informasjon i så stor grad som overhodet mulig for å sikre at disse reformene blir gjennomført på en så trygg og god måte som mulig. Jeg mener vi har gjort det, men det er alltid et enormt behov for informasjon under slike reformer. Vi skal gjøre det vi kan for å tilfredsstille behovet og sikre at vi får det polititilbudet som folk har krav på.

Jeg har ikke ment å være ufin mot Senterpartiet fordi de mener noe annet enn det vi mener når det gjelder hva nærpolitiet skal være – ikke i det hele tatt. Jeg mener faktisk at det er nødvendig, hvis vi skal løse fremtidens utfordringer, at vi også har en annen struktur. Senterpartiet har også bidratt til å «sentralisere» fra 27 til 19 politidistrikt. Det er en ganske stor sentralisering, hvis sentraliseringsperspektivet kun går på antall politidistrikt. Forskjellen fra 19 til 12 er det den er. Så også Senterpartiet har bidratt til ønsket om en ombygging av norsk politi, selv om det ikke er i samsvar med det som flertallet i salen vil.

Kort om ABE-reformen: Jeg har ikke sett i Arbeiderpartiets alternative budsjett at den er foreslått fjernet, så det må ha en viss støtte også der.

Så har jeg lyst til å takke komiteen for godt samarbeid. Det har vært stort gjennomslag for regjeringen de siste årene. Det er jeg veldig glad for, og jeg har lyst til å ønske dere alle en riktig god jul.

Marit Arnstad (Sp) [11:08:36]: Det som får meg til å ta ordet, er at representanten Werp og til dels også statsråden istedenfor å gjøre rede for alle de gode sidene ved politireformen velger å bruke sine innlegg på å angripe Senterpartiet. Da trodde de kanskje at Senterpartiet hadde sluppet opp for taletid, men det har vi jo ikke!

Representanten Werp var oppe her og snakket om at Senterpartiet ikke vil ha noen form for endring, at vi ikke er opptatt av politiets vilkår. Sjølsagt er vi det, sjølsagt er vi opptatt av det. Vi er opptatt av det istedenfor å gjennomføre tidenes sentralisering, som man nå faktisk gjør innenfor politiet, istedenfor å gjennomføre tidenes ansvarsfraskrivelse, som stortingsflertallet nå har gjort når de overlater hele denne prosessen til Politidirektoratet og etterpå sitter på sin høye hest og sier at folk kanskje trenger litt mer

informasjon om det som skjer. Istedenfor at regjering og storting tar ansvaret for de strukturendringene som en nå gjør, velger en altså å kritisere de som har en annen mening enn er sjøl i det politiske bildet.

Det er slik at antallet politidistrikt er redusert kraftig. Det er ikke det mest problematiske. Det mest problematiske er den sterke nedskaleringen vi nå ser av antallet lensmannskontor. Det er det som skaper stor utrygghet ute blant folk. Det som også er problematisk, er sjølsagt at det sentrale leddet, Politidirektoratet, vokser sterkt, mens de lokale leddene forvitrer. Hvert tredje lensmannskontor forsvinner. Det er demonstrasjonstog etter demonstrasjonstog ute i kommunene. Folk forstår det ikke, og Høyre og Fremskrittspartiets problem er at folk ikke stoler på reformen, de stoler heller ikke på det disse partiene sier. Det er ikke noe rart, det er ingen som egentlig tror på det munnhullet som har kommet om at dette er en nærpolitireform.

Det trengs ikke mer informasjon, som statsråden var inne på i sitt innlegg. Nei, for dette handler nemlig ikke om at folk ikke vet sitt eget beste, dette handler om at folk ikke aksepterer den type sentralisering og den type politisk ansvarsfraskrivelse som stortingsflertallet har gjort når det gjelder politiorganiseringen i Norge. De gjennomfører nå en prosess om politisentralisering som er fullstendig uten legitimitet. Hverdagen er at brannvesenet kommer til å overta politioppgaver ute i distriktene. Hverdagen er at selv med nedleggelse av over 100 lensmannskontor, kommer de resterende lensmannskontorene til å ha åpent til kun klokka 16 om dagen. Det var jo et hovedargument fra representanten Werp at en nå skulle få døgnåpne lensmannskontor. Ja, hvor blir det? Ikke i mitt fylke, iallfall.

De politikontaktene som liksom skal erstatte folks behov for trygghet, er det ingen som vet hvilken makt og myndighet har. Antagelig ingenting, de skal bare være der som en ferniss i lokalsamfunnet for folk.

Senterpartiet står fast på at dette er tidenes sentralisering, og Høyre og Fremskrittspartiet er ansvarlig.

Presidenten: Representanten Hårek Elvenes har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Hårek Elvenes (H) [11:11:57]: Det som får meg til å ta ordet, er representanten Hadia Tajiks innlegg. Den logiske konsekvensen av hennes resonnement er at desto mer lokalt politi, desto bedre forebygging. Det er mulig at det er en egen oppfatning, men det stemmer i hvert fall ikke med det som står skrevet i Stortingets offisielle dokument. Hvis man tar en titt i Politianalysen, ser man at det forebyggende arbeidet dessverre har vært noe stemoderlig skjøttet i politiet generelt. Det er drevet fram av ildsjeler, det har til dels vært lite karrierebringende, det har hatt svak ledelsesmessig forankring, og det har vært svært varierende. Gjennom politireformen vil det forebyggende arbeidet bli gitt en helt annen ledelsesmessig forankring og satt i et langt bedre system slik at man får et bedre og mer likt forebyggende arbeid i Politi-Norge.

Presidenten: Representanten Anders B. Werp har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Anders B. Werp (H) [11:13:07]: Til representanten Arnstad, som snakker varmt om ansvar: Det er vi alle sammen enige om. Men representanten Arnstad unnlater å komme med et eneste svar på hva det ansvaret innebærer for hennes eget parti, bortsett fra at alt skal være som det er – ingen endring, bortsett fra at man kan strekke seg til å redusere fra 27 til 19 politidistrikt.

Representanten Arnstad besvarer ikke hvordan man skal løse kriminalitetsutviklingen, hvordan man på sikt skal knuse flere pedofilringer – krevende etterforskning og store saker skjer i nærmiljøene – hvordan man skal avdekke og løse mer av datakriminaliteten som skjer, og som vokser raskt, i alle våre nærmiljøer, og hvordan man skal bekjempe vold i nære relasjoner. Det er det politireformen dreier seg om. Senterpartiet har fortsatt ikke gitt et eneste svar på hva de ønsker.

Marit Arnstad (Sp) [11:14:24]: Senterpartiet har et helhetlig budsjettopplegg der vi bl.a. foreslår mer penger til norsk politi enn det Høyre og Fremskrittspartiet gjør i sitt forslag.

Senterpartiet hadde i forbindelse med behandlingen av politireformen sitt eget forslag, som gikk på å opprettholde og utvikle et lokalt politi. Det at en her prøver å sette etterforskningskapasitet for alvorlig kriminalitet som pedofili eller andre ting opp imot det lokale politiet, som er det representanten Werp gjør, er helt unødvendig, og det vet representanten Werp også.

Hvis denne regjeringen hadde vært villig til å satse på norsk politi, kunne en ha ivarettatt begge deler. Poenget er at denne regjeringen gjør et valg. De er ikke opptatt av hverdagskriminaliteten ute i lokalsamfunnene, de er ikke opptatt av hvordan lokalt politi skal drive forebyggende arbeid. De er opptatt av at ressursene må brukes andre plasser. Istedenfor å øke ressursene til politiet velger de å vri det vekk ifra de lokale samfunnene. Det er helt unødvendig, etter Senterpartiets mening.

Og jeg må si, når representanten Elvenes her sier at det forebyggende arbeidet er gitt en helt annen, en ledelsesmessig, forankring: Forstår representanten hvor gresk det høres ut? Det er jo helt urimelig – det er bare et slikt munnhell som en hele tida har drevet med i dette reformarbeidet, akkurat på linje med begrepet nærpoliti. Poenget er: Blir det mindre lokalpoliti, færre politifolk ute i lokalsamfunnene, blir det også mindre forebyggende arbeid, og det blir mindre arbeid når det gjelder hverdagskriminaliteten. Det er det store problemet med denne sentraliseringsreformen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1.

Sak nr. 2 [11:16:03]

Innstilling frå justiskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2016 under Justis- og beredskapsdepartementet (Innst. 130 S (2016–2017), jf. Prop. 30 S (2016–2017), unnateke kap. 456 og 3456, 490, 496, 497, 3490, 3496 og 3497)

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 3 [11:16:42]

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Bevilgninger på statsbudsjettet for 2017, kapitler under Arbeids- og sosialdepartementet, Barne- og likestillingsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet (rammeområde 7) (Innst. 15 S (2016–2017), jf. Prop. 1 S (2016–2017))

Presidenten: Etter ønske fra arbeids- og sosialkomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 35 minutter, og at taletiden fordeles på følgende måte:

Arbeiderpartiet 30 minutter, Høyre 25 minutter, Framskrittspartiet 15 minutter, Kristelig Folkeparti 5 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Venstre 5 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter og Miljøpartiet De Grønne 5 minutter.

Presidenten vil videre foreslå at det – innenfor den fordelte taletid – blir gitt anledning til inntil fem replikker med svar etter innlegg fra partienes hovedtalere og inntil seks replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen.

Presidenten vil videre foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Arve Kambe (H) [11:18:18]: (komiteens leder): Først har jeg lyst til å takke komiteen for godt samarbeid om budsjettet. Det ble en annen prosess enn vanlig. Allikevel har man klart å gjøre det på en god måte. Jeg takker også komitésekretær og konsulent.

Statsbudsjettet for 2017 fortsetter årets kamp mot arbeidsledigheten og vil bidra til å redusere ledigheten i 2017. Budsjettet er et budsjett for flere jobber, bedre velferd og en trygg hverdag.

En må hindre at mennesker faller utenfor arbeidsmarkedet og viktige sosiale arenaer. Derfor opprettholder regjeringen det ekstraordinært høye nivået vi har på arbeidsmarkedstiltak. Muligheten for å få dagpenger under permittering og under utdanning er utvidet. Vi har i en egen stortingsmelding styrket Nav, og nytt av året er at vi mer enn dobler Navs omdisponeringsfullmakt, til 100 mill. kr. Vi tror, vi antar, og vi forventer at det bidrar til mer lokalt skjønn hos Nav, mer sømløse tiltak for de arbeidsledige og redusert ventetid for dem som venter på arbeidsmarkedstiltak første gang.

Vi innfører i 2017 også en ny ungdomsinnatts, som skal gi arbeidssøkere som er under 30 år, et arbeidsrettet tilbud hvis de har vært ledige i mer enn åtte uker. Vi starter med det i mitt hjemfylke, Rogaland, hvor ledigheten er størst.

Nytt av året – for 2017 – er at veldig mange av flyktningene som er kommet til Norge, skal prøve å få arbeid det neste året. Vi etablerer derfor et hurtigspor inn i arbeidsmarkedet for dem som har etterspurt kompetanse, ved f.eks. bruk av lønnskudd i kombinasjon med norskopplæring, for vi vet at det gjerne er på jobb man raskest lærer norsk. Det er viktig for oss å hindre at unge går inn i en passiv tilværelse. Derfor innfører vi aktivitetsplikt for unge sosialhjelpsmottakere.

Budsjettet for 2017 viderefører og forsterker regjeringens satsing på arbeid, aktivitet og omstilling fra i år. Vi

ser at svakere krone bidrar til ny vekst. Lav rente og trefende finanspolitikk trekker opp veksten i innenlandsk etterspørsel. I det siste har vi sett tendensen til en stigende oljepris. Sammen med en stor satsing på samferdsel, kunnskap og forskning vil dette bidra positivt.

Norge trenger flere private arbeidsplasser som bidrar til statsbudsjettet, ikke flere som lever av statsbudsjettet. Det har vært vårt utgangspunkt. Derfor er det viktig for Høyre å bidra til jobbskaping og ha det som vår viktigste prioriterte oppgave. Vi satser derfor på kunnskap, forskning og innovasjon i budsjettet. Vi bygger mer vei og bane og sikrer bedrifter konkurransedyktige vilkår.

Regjeringen har en egen tiltakspakke på 4 mrd. kr, med særskilte tiltak mot ledighet, særlig rettet inn mot Sør- og Vestlandet. Det er kommuner som min egen, Haugesund, og nabokommunene Karmøy, Stavanger, Sandnes, Sola og Egersund som heldigvis – eller dessverre – stikker av med de største tiltakspostene fra denne summen.

Regjeringen har i tillegg også en rekke investeringer når det gjelder ekstraordinært vedlikehold av museer, av sykehus og av infrastruktur – veier, gang- og sykkelveier – flomtiltak, skredtiltak, oppgradering av forskningsfartøyer, tilskudd til vedlikehold osv.

Vi viderefører arbeidsmarkedstiltak på et høyt nivå. Vi ser at permitteringsreglene, som vi utvidet sammen med partene i arbeidslivet i fjor, fungerer etter hensikten i år. Jeg er også imponert over den omstillingsevnen vi ser i en del bedrifter, som sammen med Nav bruker tiltaket bedriftsintern opplæring etter formålet, etter Stortingets hensikt. Det er jeg veldig glad for å se.

Vi ser at regjeringens maritime strategi bidrar til å gjøre situasjonen for den maritime næringen, for rederiene og sjøfolkene, noe enklere. For bare kort tid siden kom nyheten om at regjeringen lovfester nettolønnsordningen, som den første regjering som virkelig satser på nettolønnsordningen.

For oss er det også viktig at unge som dropper ut av videregående skole, raskt kommer tilbake igjen i utdanning, på et arbeidsmarkedstiltak eller i jobb. Det vi gjør nå, som også kommer til å få en effekt i 2017, er: De som ikke fullfører innen tiden, må i dag vente til de er fylt 25 år før de får ny rett til videregående opplæring. Den regelen endrer vi med nytt regelverk.

For å sitere fritt fra en av våre flotteste juletekster: Regjeringen «tenner våre lykter når det mørkner».

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Rigmor Aasrud (A) [11:23:34]: I et oppslag i Stavanger Aftenblad i februar i år var representanten Kambe svært kritisk til sin egen regjering fordi den ikke la nok vekt på tiltak for å motvirke ledigheten. I årets budsjett viderefører regjeringen tiltaksnivået på samme nivå som i høst, og det eneste nye tiltaket, som representanten Kambe omtalte nå, er en omdisponeringsfullmakt. Samtidig ser vi at krisepakken er redusert med 1 mrd. kr. I februar var ledigheten 130 000. Nå er det 135 000 ledige. Ifølge Tekna og NITO i Rogaland har antall helt ledige økt med 11 pst. i representantens hjemfylke siden november i fjor. Er representanten Kambe fornøyd med utviklingen?

Arve Kambe (H) [11:24:20]: Det må bygge på en stor misforståelse hvis representanten Aasrud mener at jeg

kritiserte regjeringen i Aftenbladet i februar i år. Det jeg faktisk gjorde, var å se framover, for vi jobbet da med et revidert statsbudsjett, og det jeg tok til orde for, var akkurat det som regjeringen innførte i revidert statsbudsjett, nemlig at man måtte ha en særskilt tiltakspakke til Sør-Vestlandet. I artikkelen i Aftenbladet nevnte jeg fem fylker: Rogaland, Hordaland, Aust-Agder, Vest-Agder og Møre og Romsdal. Det var akkurat de fylkene som noen måneder etterpå kom inn i en tiltakspakke, hvor vi har fått masse midler til å bidra til å redusere arbeidsledigheten nettopp der. Samtidig er det i Rogaland vi starter arbeidet når det gjelder ungdomssatsingen. I dag plasserer også regjeringen en svær investeringspakke i Rogaland, Nord-Jærenpakken, som kommer til å bidra til investeringer på flere milliarder kroner, og vi har en stor satsing på maritim næring, som skal sikre norske arbeidsplasser på sjøen.

Rigmor Aasrud (A) [11:25:23]: Det jeg hører representanten Kambe svare nå, må jo bety at han er fornøyd med egen innsats når ledigheten har økt med 5 000 siden sist han var bekymret for utviklingen. I hans eget hjemfylke øker ledigheten mye. I Stavanger er nå ledigheten rekordhøy. Antall langtidsledige har økt med 19 pst. siden i fjor. Kommuner i Rogalands-området melder om 40 pst. økning i utbetaling av sosialhjelp. En av de tingene som representanten Kambe nevnte i sitt innlegg, var at man skal innføre aktivitetsplikt for unge sosialhjelpsmottakere. Hvilke tiltak og aktiviteter tenker representanten Kambe seg at kommunene skal tilby disse når de får en hundrelapp i måneden? Vi vet jo at det ikke er vanlige arbeidsoppgaver å få.

Arve Kambe (H) [11:26:20]: Ingen i denne sal kan være fornøyd med at arbeidsledigheten stiger i utvalgte fylker og i noen kommuner. Selv om den går ned i 14 fylker, går den opp i noen av de andre fylkene, deriblant mitt. Det er derfor regjeringen for 2017 jobber med å sette inn ytterligere tiltak som skal være spesialdesignet for å hjelpe på arbeidsledighetstallene i Rogaland. Når det gjelder langtidsledige, har Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre en egen merknad i budsjettinnstillingen fra arbeids- og sosialkomiteen i dag hvor vi ber regjeringen sammen med Nav og noen kommuner om å gå i gang med spesielle prosjekter og tiltak for å bidra til de langtidsledige.

Når det gjelder spørsmålet om aktivitetsplikt for ungdom og hvilke tiltak det er, kan det være alt fra å være nr. 2 på utkjøring av mat til eldre, det kan være en ytterligere assistent i hjemmehjelpstjenesten, det kan være en ekstra vaktmester, skogrydding eller andre ting, eller ordinære arbeidsmarkedstiltak.

Rigmor Aasrud (A) [11:27:11]: Vi hører her at representanten Kambe også ser at ledigheten går opp. Betyr det da at han mener at regjeringen har vært for sent ute med sine tiltak, sånn at man nå er i en situasjon der ledigheten øker istedenfor å gå ned? Hvis man hadde satt i gang disse tiltakene som representanten Kambe etterlyste i februar for et år siden, ville vi ikke da vært i en annen situasjon?

Arve Kambe (H) [11:27:56]: Jeg tror vi skal ha respekt for at dette ikke er en «quick fix»-situasjon. Dette handler om store utfordringer som angår hele verden, med en så lav oljepris at bedrifter slutter å investere. Det får

store følgekonskvenser stort sett ene og alene i privat sektor. Det er relativt vanskelig for en regjering å gjøre noe med oljeprisen, selv om den nå er i ferd med å stige.

Men vi må likevel ha fokus på å bidra der vi kan, og derfor setter vi i gang masse på forskning, masse på utdanning, masse på utvikling, vi styrker Nav, vi øker antall tiltaksplasser, og vi gjør det vi kan for å få effekt når det gjelder vedlikeholdspotten. Jeg har ennå til gode å oppleve en eneste bedrift eller en eneste arbeidsledig som tror at vi får det bedre med 10 mrd. kr fra Arbeiderpartiet som tres ned over hodet på bedrifter som nå kjemper for å beholde egenkapitalen sin til investeringer, eller folk som går på dagpenger og har mistet inntekt. Arbeiderpartiets skatteøkninger er ikke svaret på det.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [11:29:03]: Det er et faktum at forskjellene mellom folk øker under denne regjeringa – vi får stadig nye meldinger om det. Årsakene ligger både i arbeidslivet, de ligger i skattepolitikken, og de ligger i de sosiale ytelsene. Vi får stadig meldinger om at forskjellene øker på tross av besvergelser om at en ønsker det motsatte.

Det som er den viktigste årsaken til at forskjellene øker, er en arbeidsinnvandring som forrykker forholdene i arbeidslivet, og som gjør at de som er svakest i det norske arbeidslivet fra før, blir enda svakere. Bakgrunnen for dette er EØS-avtalen med friest mulig innvandring av arbeidskraft fra områder som har helt andre forhold.

Ser representanten Kambe svakheter i EØS-avtalen når det gjelder arbeidet med å motarbeide forskjeller i samfunnet?

Arve Kambe (H) [11:30:03]: Når det gjelder økningen i forskjeller i samfunnet, viste de siste rapportene at de økte mest under de rød-grønne, mens Per Olaf Lundteigen satt i flertall på Stortinget, og Arbeiderpartiet hadde sosialministeren.

Vi prøver å gjøre noe med dette, med konkrete virkemidler. Vi vet at den beste måten å komme seg ut av fattigdomsfellen på, er å lære seg og beherske norsk, men ikke minst også å få seg en jobb. Derfor jobber regjeringen med det. Lundteigen har som standard problembeskrivelse at EØS-avtalen er roten til alt ondt for det meste. Regjeringen har et annet utgangspunkt. EØS-avtalen bidrar til å sikre norske arbeidsplasser, den bidrar til å sikre norsk konkurranseutsatt næringsliv, og det er nesten ikke til å tro at man har en tidligere representant for et regjeringsparti som i disse tider nok en gang ønsker fokus på EØS-avtalen, som svekker norske arbeidsplasser, svekker norske bedrifter og kommer til å øke arbeidsledigheten.

Johnny Ingebrigtsen (SV) [11:31:11]: Min replikk handler om papir, eller nærmere bestemt et ark. Min komitéleder Kambe er med på et forslag om å spare lite grann penger som betyr at gamlingen, som vi kaller dem, de som får sin lønn gjennom Nav, ikke lenger skal få lønnsavregningen sin på papir. De kan ikke dette med internett, de kan ikke dette med pc-er, de har sågar ikke holdt i en pc eller en iPad.

Så jeg har en undring og et spørsmål til komitélederen om han kan være med på en «quick fix», som han var inne på i hovedinnlegget, nå i løpet av ettermiddagen når vi skal

stemme, og la de eldre som har lyst til det, og som nå ringer oss ned, fortsatt få avregningen sin på papir?

Arve Kambe (H) [11:32:10]: Dette er en sak som også et flertall i komiteen, med Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, har sagt noe om. Jeg oppfatter også at komiteen er enig i at digitaliseringen av offentlig sektor skal fortsette for fullt, men jeg registrerer også at arbeids- og sosialministeren i eget brev til komiteen, i uttalelser i media og i brev til Nav har sagt at dersom det er siste utvei for folk som overhodet ikke har sjanse til å motta eller skjønne det man skal ha, via det digitale, enten det er Altinn eller andre ting, så skal man fortsatt få muligheten til det. Men statsråden kommer også tilbake til salen igjen i dag og vil helt sikkert kunne svare på det. Jeg synes statsråden har håndtert det meget bra, og jeg synes også at Arbeiderpartiet har gjort det, og vi har sagt at det var Arbeiderpartiet som startet den reformen. Vi skal fullføre den, og vi skal gjøre det enda enklere for innbyggerne i Norge også i 2017.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Dag Terje Andersen (A) [11:33:28]: Når vi om en drøy uke går inn i julehøytida, er det i en situasjon med historisk høy arbeidsledighet. Det er en situasjon der flere er avhengig av å motta økonomisk sosialhjelp. Det er en situasjon der flere er utrygge også av dem som har jobb, der en mindre andel av befolkningen er i jobb, og der forskjellene øker. Den situasjonen krever tiltak. Norge er på feil kurs.

Derfor var det en stor overraskelse da regjeringa faktisk klarte å legge fram et statsbudsjett der den reduserer innsatsen mot den høye ledigheten, med 1 mrd. kr. I det budsjettkaoset vi har opplevd i høst, har de temaene jeg nevnte nå, ikke vært dem som har vært omstilt. Det burde de vært. Norge kan bedre enn som så.

Vårt alternativ er en målrettet satsing mot det aller viktigste spørsmålet: arbeidsledigheten. Da må vi satse bredt, vi må satse på næringspolitikken, der vår satsing på 250 mill. kr på miljøteknologi kan være med på både å skape nye jobbmuligheter og å bidra til en mer klimavennlig utvikling framover, der vår satsing på skogbrukets mulighet til å bidra til å utvikle neste generasjons biodrivstoff også er et tiltak når det gjelder god klimautvikling, og der den kartleggingen av mineralressursene som vi foreslår – der har vi også styrket budsjettet betydelig – nettopp er i tråd med det som jeg nå ser skal være hovedtemaet på NHO-konferansen, nemlig de mange mulighetene som ligger i den norske naturen, til på en miljøvennlig måte å skape verdier.

Vi foreslår bred satsing på bredbånd. Det er fordi teknologiutvikling er helt avgjørende for at vi skal få til næringsutvikling i hele landet. Vi satser på toppindustrier fordi den allerede avanserte teknologien som vi har i Norge, som er en eksportsuksess for oss på grunn av gode omstillingsprosesser, kan videreutvikles, sånn at vi fremdeles er best på det vi er gode på.

Vi satser på elferjer når det gjelder utskiftingsprogram, fordi det gir muligheter på de verftene på Vestlandet som nå har lite å gjøre, samtidig som det er et teknologiskifte, og samtidig som det er i retning av bedre klimapolitikk.

Vi satser også bredt på utdanning, for den tida vi er inne i nå, er absolutt en tid som kaller på at vi bruker den til å øke kompetansen for dem som har behov og lyst til det. Derfor foreslår vi 3 000 flere studieplasser, vi foreslår 300 flere fagskoleplasser, og vi foreslår 175 mill. kr mer til lærlingtilskudd, nettopp for å investere i kunnskap.

Så er det arbeidsmarkedspolitikken, som skal bygge opp under alle de andre politikkområder for å skape vekst og nye arbeidsplasser i Norge. Der foreslår vi selvfølgelig flere tiltaksplasser, både plasser for dem med nedsatt arbeidsevne og ordinære tiltaksplasser – 2 000 til sammen. Jeg må si det er ganske spesielt når man ser at i den reduserte tiltakspakken mot ledighet som regjeringa presenterer, bokfører de at det er en ekstrasatsing på 750 mill. kr på tiltaksplasser, mens det i budsjettet ikke er en økning i det hele tatt – ikke i det hele tatt. De klarer teoretisk å skrive seg fram til at det ville vært 750 mill. kr mindre hvis ikke arbeidsledigheten hadde vært så høy. Det er helt utrolig. Jammen trenger vi bedre realfagskompetanse.

Vi foreslår å øke lønnsstilskuddet, både på grunn av at det er behov for det i det generelle arbeidsmarkedet, og ikke minst på grunn av dem som nå skal integreres i det norske samfunnet. Det samme er grunnen til at vi øker Jobbsjansen med 10 mill. kr. Vi har også en særskilt satsing på Nav Ung og ungdomsgarantien, på 50 mill. kr, fordi det aller verste dette samfunnet kan tilby våre ungdomsgenerasjoner, er å starte sin yrkeskarriere som arbeidsledig.

I tillegg til at mange er utrygge for jobben, har regjeringa sørget for at flere er utrygge i jobben. Regjeringa beskrev dette den 7. juli i år:

«Arbeidslivskriminaliteten er ifølge tilbakemeldinger fra etatene blitt mer omfattende, den er blitt grovere og den er blitt mer sammensatt.»

Da skulle man forvente at regjeringa tar noen grep for å møte denne utviklingen. Men da statsbudsjettet kom, sendte vi brev til statsråden og spurte hvilke nye tiltak som nå settes inn for å møte den utviklingen. Her er svaret:

«Det er i forslaget til statsbudsjett for 2017 ikke lagt inn nye særskilte satsinger.»

Dette etter å ha hatt en så god beskrivelse av hvordan dette området i samfunnet utvikler seg – det er flaut. Og det var dessverre heller ikke noe tema i budsjettkaoset i høst, bortsett fra at Kristelig Folkeparti og Venstre fikk inn satsing på Arbeidslivssenteret, som vi også har i vårt alternative budsjett, og ære være dem for det.

Men bortsett fra det var dette altså ikke noe tema. Da må jeg si at det finnes et offensivt alternativ. Vi foreslår å styrke Arbeidstilsynet kraftig, for det er dem som virkelig kan ta tak når noen oppdager arbeidslivskriminalitet der ute. Vi foreslår å styrke de regionale verneombudene, for det er dem som er på arbeidsplassen til daglig, som ser når de er utsatt for useriøs konkurranse. Vi satser mer på treparts bransjeprogram. Ett eksempel er Petroleumstilsynet, som også peker tilbake på en situasjon der arbeidsledigheten er høy. Vi ser nå i Nordsjøen at kuttene i økonomien der ute gjør at de også skyver på vedlikeholdsoppdrag. Da vil vi styrke Arbeidstilsynet for 1) å være sikker på at sikkerheten ikke blir rammet, samtidig som det 2) skaper aktivitet i et område der vi i dag har for lav aktivitet. Sånne sammenhenger går det an å se.

I tillegg til rene bevilgninger kreves det regelendringer i arbeidsmiljøloven og styrking av samarbeidet med partene for å kunne møte denne utviklingen.

Summen av den politikken som vi nå ser, gir økte forskjeller. Det er ikke så rart når man gir mer skattelette til de få og rikeste og kutter for svake grupper, f.eks. 146 mill. kr i smålige kutt som regjeringa tillater seg å ta fra de aller svakeste i samfunnets tilleggssytelser. Da blir forskjellene større. Eller: Når regjeringa systematisk kutter for de arbeidsledige, blir forskjellene større.

Finansdepartementet – undertegnet av finansministeren – bekreftet på et spørsmål fra meg at jo, forskjellene i Norge øker. Det måtte de gjøre fordi finansministeren hadde stått i Stortinget og påstått at forskjellene i Norge ikke øker. Dagens tall fra Statistisk sentralbyrå bekrefter at forskjellene fortsetter å øke. Lønnsforskjellene øker – selvfølgelig, når sosial dumping presser de lave lønningene nedover, og når de høye lønningene stiger mer – inntektsforskjellene øker, og formuesforskjellene øker dramatisk.

Da mener vi at Norge går i feil retning. Vi synliggjør en alternativ kurs for å få høyere sysselsetting, mindre ledighet, økt innsats mot arbeidslivskriminalitet og en ny kurs for mindre forskjeller – for hvis vi vil, kan Norge bedre.

Jeg tar opp de forslagene i innstillinga som Arbeiderpartiet er en del av.

Presidenten: Da har representanten Dag Terje Andersen tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Bente Stein Mathisen (H) [11:43:45]: Arbeiderpartiet skriver i sine merknader at de vil at Nav skal få mulighet til å drive en større del av arbeidsmarkedstiltakene selv. Det står:

«Da må detaljstyring byttes ut med lokal frihet og tillit til å bruke de virkemidlene som har best effekt.»

Dette er helt på linje med hva vi i Høyre mener, men når det kommer til stykket, lurer jeg på om Arbeiderpartiet egentlig mener dette. Er det bare prat? For det handler jo ikke mye om lokal frihet og mindre detaljstyring når Arbeiderpartiet vil ha statlige retningslinjer for hva Nav selv skal kunne gjøre i egen regi. Har ikke Arbeiderpartiet tillit til Nav lokalt når de heller ikke vil være med på en omdisponering på inntil 100 mill. kr, som nettopp vil gi Nav muligheten til å gjøre mer i egen regi, og tilby mer skreddersøm?

Dag Terje Andersen (A) [11:44:32]: Det mente vi også i forrige periode – og over lang tid – at det er grunn til å redusere detaljstyringen og sørge for at Nav får anledning til å hjelpe folk på den måten som fungerer best. Den eneste omdisponeringen som vi går imot, er den omdisponeringen som dere foreslår, at det skal skje fra varig tilrettelagt arbeid. Er det noen vi ønsker å ta vare på i budsjettet, er det dem som er blant de aller svakeste på arbeidsmarkedet. Vi foreslår nemlig å styrke varig tilrettelagt arbeid med totalt 300 plasser i årets budsjett. Og det at en, i en situasjon som er vanskelig for landet, skal bevilge seg rett til å ta pengene fra noen av de kanskje aller svakeste i samfunnet – de som aldri kommer til å bli en del av det ordinære arbeidslivet, f.eks. de som representanten og jeg i fellesskap har hatt gleden av å besøke i

Asker – fordi regjeringen ikke bevilger nok på andre plasser, det er altså ikke vi med på.

Bente Stein Mathisen (H) [11:45:41]: Det er også tverrpolitisk enighet om at vi må etterstrebe effektive tiltak for å få arbeidsledige inn i arbeidslivet igjen eller i et utdanningsløp. Regjeringen har også utvidet adgangen til å ta tilleggsutdanning eller også starte egen bedrift mens man går på dagpenger. Men jeg stusser litt over Arbeiderpartiets forslag om at unge under 30 år på dagpenger skal gis anledning til å ta utdanning som gir arbeidsrelevant kompetanse. Synes Arbeiderpartiet at det er riktig i forhold til andre unge under 30 år? Er det riktig at noen skal få gratis utdanning, mens andre unge under 30 år må ta opp studielån for å betale utdanningen sin?

Dag Terje Andersen (A) [11:46:19]: Det er et forslag for å gi Nav lokalt handlefrihet, som også representanten var for i sitt forrige innlegg. Noe av hovedgrunnen til at folk er utenfor arbeidslivet, og at noen kommer til å dette ut av arbeidslivet, er at de ikke har sin formelle kompetanse i orden. Når vi ser på en del av dem som dropper ut – og det er stadig flere utenfor arbeidsmarkedet under denne regjeringen – og vet at dokumentert kunnskap er noe av det de har behov for, vil vi gi den fleksibiliteten til Nav for å kunne bruke det som virkemiddel. Det er en god investering for å sørge for at folk ikke permanent havner i en trykkesituasjon, men kan havne i en yrkessituasjon.

Kenneth Svendsen hadde her overtatt presidentplassen.

Erlend Wiborg (FrP) [11:47:08]: Arbeiderpartiet var som kjent hovedarkitekten bak pensjonsreformen. Modellen som Arbeiderpartiet sto i bresjen for, har blitt fulgt, og vi har nå hatt den i flere år. Vi ser dessverre at flere av landets pensjonister har fått en negativ kjøpekraftsutvikling. Det viser at Fremskrittspartiet hadde rett, da vi som eneste parti var imot den berømmelige reformen.

Vi ser også at de senere årene har Arbeiderpartiet bevilget mindre penger til landets pensjonister, bl.a. ved at Arbeiderpartiet ønsker å straffe gifte og samboende pensjonister enda mer, og at de har vært imot regjeringens styrking av pensjon for gifte og samboende pensjonister. Så mitt konkrete spørsmål til Arbeiderpartiet gjelder hvilke konkrete endringer Arbeiderpartiet vil gjøre i pensjonsreformen, slik at landets pensjonister kan få samme kjøpekraftsutvikling som resten av samfunnet.

Dag Terje Andersen (A) [11:48:12]: For det første er det slik at hvis representanten kikker på budsjettet, vil han se at vi ikke har foreslått noen endring på den avkortingen som alle partier er enige om ved behandlingen av dagens budsjett. Det er det ene.

For det andre: Det er pussig å høre på Wiborg, som på en måte representerer en regjering som sier at de står bak pensjonsreformen. Alle partier står bak pensjonsreformen. Men Wiborg gjør altså ikke det. Han flyr rundt og prater – lager strateginotater for hvordan man skal undergrave de andre partiene på grunnlag av pensjonsreformen, men får altså ikke til noen verdens ting. Det vi har fokusert på, både i fjorårets budsjett og i årets budsjett, er å styrke de aller svakeste pensjonistene – minstepensjonistene og de

enslige minstepensjonistene. Det har vi fokusert på og foreslått styrking av. Jeg registrerer at det er enighet om det i Stortinget etter forhandlingene. Det var altså ikke Fremskrittspartiets forslag å styrke dem. Det var sentrumspartiene som tvang Fremskrittspartiet til å være med på å styrke pensjonistene.

Erlend Wiborg (FrP) [11:49:17]: Jeg registrerer at jeg ikke fikk svar på mitt konkrete spørsmål. Arbeiderpartiet prøver å skape et inntrykk av at situasjonen hadde vært annerledes om Arbeiderpartiet hadde sittet i regjering. Så jeg må bare gjenta spørsmålet mitt: Hvilke konkrete endringer i pensjonsreformen ønsker Arbeiderpartiet å gjennomføre utover å straffe gifte og samboende pensjonister mer enn i dag?

Dag Terje Andersen (A) [11:49:42]: Vi har ikke foreslått noen endringer i pensjonsreformen. Vi står bak pensjonsreformen. Men det vi vil gjøre, er å gjøre noe med de bruddene som regjeringa og Fremskrittspartiet har gjort i forbindelse med pensjonsreformen, nemlig at de har tillatt seg den frekkhet å slutte å legge fram trygdeoppjøret som egen sak for Stortinget. Det er ikke et resultat av pensjonsreformen, men et resultat av regjeringas valg – at de på den måten holder pensjonister og andre trygdede for narr ved at en ikke lenger konkret i Stortinget skal behandle livssituasjonen til over en million mennesker i Norge. Derfor foreslår vi nå at den respekten det innebærer å behandle trygdeoppjøret i Stortinget, skal gjeninnføres. Det registrerer jeg at representanten Wiborg stemmer imot.

Erlend Wiborg (FrP) [11:50:28]: Da må jeg minne representanten Dag Terje Andersen om at Stortinget på mandag denne uken behandlet akkurat det representanten Andersen etterlyser. Da hadde vi en bred debatt i denne salen om inntektsutviklingen til landets pensjonister. Der kom det tydelig frem at hadde det ikke vært for flere av grepene Fremskrittspartiet og regjeringen sammen med våre samarbeidspartier har tatt, ville landets pensjonister hatt det enda verre, en dårligere kjøpekraftsutvikling enn det man faktisk har fått.

Jeg er glad for at Arbeiderpartiet her i dag er ærlig på at Arbeiderpartiet ikke ønsker å gjøre en eneste endring i pensjonsreformen. Jeg synes det er trist, spesielt når vi kjenner Arbeiderpartiets historie – at de f.eks. kjempet med nebb og klør mot Fremskrittspartiets store seier om å redusere avkortinga for gifte og samboende pensjonister. Da er mitt siste spørsmål: Kommer Arbeiderpartiet til å videreføre kampen mot at gifte og samboende pensjonister fikk redusert sin avkorting?

Dag Terje Andersen (A) [11:51:34]: Det svarte jeg på i mitt første svar: Se på budsjettet. Der står svaret. Alle partier i Stortinget har samme nivå når det gjelder avkorting. Vi vil gjerne diskutere pensjonsreformen, men da skal vi gjøre det på en ryddig måte, og ikke på et slagordplan, som representanten Wiborg ikke i det hele tatt har dekning for i sitt parti eller i den regjering hans parti sitter. Vi diskuterer gjerne erfaringene med pensjonsreformen med statsråden, for når jeg sier vi skal stå på pensjonsforliket, handler det også om å se på hvordan pensjonsforliket utvikler seg. I den grad vi skal endre på det,

skal vi gjøre det i fellesskap. Det gjelder f.eks. justeringen av pensjonen. Når vi er så lojale overfor pensjonsforliket som vi er – det er også Fremskrittspartiet, bortsett fra Wiborg, som prater om noe helt annet i Stortinget – blir vi provosert når regjeringa tillater seg å kutte ut at saken skal behandles som egen sak i Stortinget hvert eneste år. For det er altså ikke å ha respekt for pensjonistene. Jeg ser at representanten Wiborg støtter at vi ikke skal ha den respekten. Der er vi uenige med regjeringa. Vi mener det er et brudd på pensjonsforliket.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Erlend Wiborg (FrP) [11:52:58]: Jeg vil i likhet med komitélederen begynne med å takke komiteen for godt samarbeid i denne budsjettprosessen. Vi er alle avhengig av at alle partier er konstruktive og smidige i slike prosesser, og kanskje spesielt i år da arbeidet ble mer konsentrert på slutten enn det pleier å være. Jeg vil i mitt innlegg også komme inn på flere saker og prioriteringer i budsjettet som Fremskrittspartiet mener er viktig i år. Samtidig er det greit å huske at vi i denne sal i dag ikke har tid til å gå igjennom alle de gode tingene i budsjettet, men jeg skal komme innom flere viktige områder.

Budsjettet for 2017 må først og fremst ses i lys av situasjonen i arbeidsmarkedet og i økonomien generelt. Mye går bra i Norge, men igjen er det også mange utfordringer vi har. Det er lett å se seg litt blind på enkelttall, enkeltposter. Jeg tror det er viktig å huske at alt vi gjør, handler om enkeltmennesker. Det handler om mennesker som kanskje har mistet jobben. Det handler om hvordan vi kan gi en anstendig alderdom til dem som bygde landet, til landets pensjonister. Det handler kanskje om å hjelpe mennesker som har noen utfordringer, hjelpe dem litt ekstra slik at de skal kunne leve et godt og normalt liv.

Ledigheten har som kjent økt på Sør- og Vestlandet som følge av det mest alvorlige oljeprisfallet på 30 år. Samtidig er heldigvis situasjonen ikke svart-hvit. I 14 av landets fylker har arbeidsledigheten sunket det siste året, og det er viktig å unngå, de stedene der arbeidsledigheten har økt og er på et for høyt nivå, at den ikke biter seg fast slik den gjorde da Arbeiderpartiet styrte på 1990-tallet. Jeg er derfor glad for at vi har en regjering som kommer med målrettede tiltak for å skape aktivitet og jobber i de regionene og bransjene som er hardest rammet av oljeprisfallet.

Da er det viktig at vi også sørger for at vi har arbeidsmarkedstiltak som er målrettet inn mot dem som har behov og trenger hjelpen. Men arbeidsmarkedstiltak er ikke et mål i seg selv, og derfor har regjeringa et bredt spekter av virkemidler for å hjelpe folk ut i arbeid. Men vi bruker også flere arbeidsmarkedstiltak, derfor øker vi nå med over 1 000 flere tiltaksplasser enn det som lå i saldert budsjett for 2016.

Vi sørger også for at flere unge skal komme raskere ut i arbeid og aktivitet, og vi retter sterkt fokus på ungdom og ungdomsledighet. Vi hadde en debatt tidligere i desember i denne sal, og heldigvis var flertallspartiene da klare på at ungdomsledigheten er prioritert én å få gjort noe med. Vi sørger for å ha en mer målrettet ungdomsinnsats, en mindre byråkratisk ungdomsinnsats. Vi retter den inn mot der problemet er størst, og starter derfor på Sør- og Vestlandet. Det må være lov å si at med Fremskrittspartiet og Høyre i regjering har arbeidsledigheten blitt håndtert på en ansvarlig og

forutsigbar måte. Vi er ikke i mål, men vi tenker på både kortsiktige tiltak og langsiktige tiltak. Vi tar inn over oss at det ikke er denne salen som skaper arbeidsplasser. Arbeidsplassene skapes der ute, og da må vi ikke tro at bare vi vedtar noe, så blir det arbeidsplasser. Fremskrittspartiet har ikke tro på at vi kan vedta en arbeidsplass, men vi kan legge til rette for å skape arbeidsplasser. Det handler om at vi reduserer byråkratiet, reduserer skattene, gjør det enklere og tryggere for norske bedrifter å investere, sånn at de kan trygge eksisterende arbeidsplasser og ikke minst satse på å skape nye arbeidsplasser.

Men årets budsjett er også et godt budsjett for landets pensjonister på mange områder. Jeg var i replikkordskiftet tidligere i dag inne på utfordringen pensjonsforliket medfører, men vi har heldigvis en regjering som på område etter område arbeider for å styrke pensjonistenes økonomi. Jeg kan kort ta skatteområdet. Finansdepartementet har beregnet skattelettelsen for landets pensjonister for 2017-budsjettet til omtrent 390 mill. kr, bl.a. gjennom at vi reduserer skattesatsen fra 25 pst. til 24 pst., vi reduserer marginals-katten, gir lettelse i formuesskatten. Jeg kan også fortsette med den berømmelige avkortingen for gifte og samboende pensjonister, som opprinnelig var på 25 pst., og som Fremskrittspartiet i sin tid fikk forhandlet ned til 15 pst., til store og sterke protester fra Arbeiderpartiet. Men Fremskrittspartiet er ikke fornøyd med en avkorting på 15 pst. Derfor fikk vi i fjorårets budsjett, med virkning fra 1. september, redusert den ytterligere til 10 pst., noe som medfører at med Fremskrittspartiet i regjering får gifte og samboende pensjonister 8 000–9 000 kr mer i året. Jeg synes det er spesielt at Sosialistisk Venstreparti og Arbeiderpartiet kjempet med nebb og klør mot det.

Men Fremskrittspartiet har også alltid hatt et sterkt engasjement for minstepensjonister, og kanskje spesielt enslige minstepensjonister, som ofte er dem som har det tøffest økonomisk. Derfor er jeg glad for at Fremskrittspartiet og regjeringen, sammen med våre gode samarbeidspartnere i Kristelig Folkeparti og Venstre, endte opp med nok en styrking på 4 000 kr for enslige minstepensjonister. Vi gjorde det i fjor, og vi gjør det nå i år også. Det er viktig, og jeg er glad for at vi får det på plass i dag.

Så har det også vært mye fokus på, og komiteen har fått flere bekymringsmeldinger rundt, lønsslippene som brukes av Nav mottar, som de nå skal få elektronisk. Jeg er derfor glad for at flertallet i komiteen har en krystallklar merknad på det området, og at statsråden både i brev til komiteen og i media har vært klar på at de som ikke klarer å få lønsslippene via data osv., skal kunne få informasjonen på annen måte. Det er et viktig område for komiteen å se til at blir fulgt opp, for det skal selvfølgelig være sånn at alle til enhver tid skal kunne vite hva de får utbetalt, hvor mye de har betalt i skatt. Dette er et område som det er viktig at komiteen følger opp, men jeg er trygg på, med de klare signalene fra statsråden, at det vil det bli.

Jeg var litt innom flere av områdene som gjelder pensjonistene, der regjeringen har levert godt. Dette er det siste budsjettet i inneværende periode, og vi ser at det er flere partier som går til valg på å øke skattebyrden betydelig for landets bedrifter, og dermed bidrar til å sette mange arbeidsplasser i fare, men også landets pensjonister kan vente seg en betydelig skatteøkning med Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Det ene er de skatteøkningene vi eventuelt vedtar her, men vi ser også rundt

omkring i landet flere rød-grønne politikere som nå higer etter å innføre og øke eiendomsskatt, noe som også rammer landets pensjonister hardt. Jeg er derfor glad for at Fremskrittspartiet vil bekjempe det.

Jeg vil også trekke frem en bevilgning som jeg er stolt av, og som er viktig, og det er at vi nå utvider retten til tolke- og ledsagerhjelp for døvblinde. Det har vært et viktig fokusområde som Fremskrittspartiet hadde et sterkt engasjement for i opposisjon. Jeg er glad for at vi legger til rette for at alle døvblinde som ønsker å delta i normale fritidsaktiviteter på lik linje med andre, nå skal få større mulighet til det, og at regjeringen nok en gang leverer – på dette viktige området.

Avslutningsvis vil jeg takke våre samarbeidspartnere. Vi viser at sammen evner vi å trygge arbeidsplasser. Arbeidsledigheten går ned i 14 av landets fylker. Vi har målrettede tiltak. Vi ser nå en betydelig vekst i antall nyetableringer i bedrifter. Vi ser at flere bedrifter sier at regjeringens satsing på et bredt spekter, om det er utdanning, om det er samferdsel, når vi bygger veier og jernbane, er tiltak som bidrar til å styrke landets arbeidsplasser. Det er det viktigste for denne regjeringen: å legge til rette for å skape nye arbeidsplasser, men også å beholde de arbeidsplassene vi har.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Lise Christoffersen (A) [12:03:10]: Jeg la merke til representanten Wiborgs honnør til alderspensjonistene – de som bygde landet. Han kunne kanskje føyd til: «og vi som solgte det.» Han gjorde et stort poeng av skattekutt og økning i pensjoner. 5 mrd. kr ble brukt på det i fjor. Nye 390 mill. kr kommer nå i år. Men det er vel ikke til å komme bort fra at det har gått til de pensjonistene som har mest, og at skrytet av at minstepensjonistene har fått – det er ikke takket være Fremskrittspartiet. Fremskrittspartiet i regjering har ikke foreslått det verken i år eller i fjor. Men Pensjonistforbundet har gjort komiteen oppmerksom på at det er en gruppe, de enslige pensjonistene med små tilleggspensjoner, som ikke har fått ett øre. Hva har Fremskrittspartiet å si til dem?

Erlend Wiborg (FrP) [12:04:03]: For det første er jeg helt uenig i faktabeskrivelsen til representanten når hun hevder at ikke vi har bidratt til de av landets pensjonister som har minst. Hun hevdet sågar at de styrkingene vi har gjort for landets pensjonister, har gått til dem som har mest. Jeg er helt uenig i at det er enslige minstepensjonister som har mest. Tvert imot, dette er den gruppen pensjonister som har minst. Jeg er derfor glad for at vi nå for andre året på rad sammen med våre samarbeidspartier har klart å komme med et ekstraordinært løft for den gruppen.

Ja, Fremskrittspartiet ønsker å fortsette å styrke pensjonistenes økonomi. Det handler om at vi har et fundamentalt annet syn på hva pensjon er, enn det Arbeiderpartiet har. Arbeiderpartiet ser på pensjon som noe som man får av staten på grunn av at politikerne er snille. Fremskrittspartiet mener at pensjonene er noe man har opptjent – noe man har betalt inn gjennom et langt liv. Da skal ikke politikerne kunne skalte og valte med det.

Lise Christoffersen (A) [12:05:06]: Jeg er så gammel at jeg vet hvor pensjonene kommer fra. Jeg begynner å

nærme meg den alderen, så det har jeg sørget for at jeg vet.

Representanten Wiborg svarer på noe helt annet enn det jeg spurte om. Jeg sa ikke at enslige minstepensjonister har mest, for det er jo helt feil. Jeg sa at det var ikke Fremskrittspartiet som tenkte på dem. Det var takket være Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre at det ble en slant også til dem.

Så sier representanten Wiborg at han ikke er enig i min situasjonsbeskrivelse av at skattekuttene og økte pensjoner har gått til dem som har mest. Jeg har et brev på pulten min fra statsråden som viser at det er tilfelle.

Men for fortsatt å dvele ved dem som har minst: Det finnes også andre med reelle minsteytelser enn alderspensjonister. Da er mitt spørsmål til Fremskrittspartiet: Har de noe godt i vente fra Fremskrittspartiet, eller vil Fremskrittspartiet bare fortsette å kutte i stønadene til dem, f.eks. enslige forsørgere og uføre?

Erlend Wiborg (FrP) [12:06:06]: Hadde Fremskrittspartiet fått gjennomslag for sitt primære syn innenfor pensjon, ville alle landets pensjonister hatt det bedre. For da Arbeiderpartiet, som er hovedarkitekten bak pensjonsreformen, sørget for en underregulering på 0,75 pst., medførte det at alle landets pensjonister får redusert sin kjøpekraftsutvikling i forhold til resten av samfunnet. Fremskrittspartiet var som kjent uenig i det, men vi er innforstått med at i inneværende stortingsperiode er det ikke flertall for å gjøre justeringer på det. Så får vi se om det i fremtiden er det. Men jeg synes det er synd at Arbeiderpartiet ønsker å videreføre en politikk der landets pensjonister ikke skal få ta del i den samme utviklingen som resten av samfunnet.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:07:03]: Vi diskuterer nå arbeids- og sosialkomiteens budsjett – det viktigste trygghetsbudsjettet for folk. Men usikkerheten sniker seg innpå, og forskjellene mellom folk øker. Det erfarer mange, også i Fremskrittspartiet. Det er et resultat av det som skjer i arbeidslivet. Det er et resultat av det som skjer med skattepolitikken. Det er et resultat av det som skjer med de sosiale ytelsene som vi skal vedta her, hvor flere ytelser ikke engang blir prisjustert.

Det er en villet politikk vi står overfor – en politikk som skaper større forskjeller. Den viktigste forskjellen skapes i arbeidslivet, og mitt spørsmål er: Ser representanten Wiborg svakheter ved EØS-avtalen, som betyr friest mulig arbeidsinnvandring fra land som har høy arbeidsledighet og elendige arbeidsvilkår?

Erlend Wiborg (FrP) [12:07:53]: Ja. Både jeg og Fremskrittspartiet ser utfordringer med EØS-avtalen. Det er derfor Fremskrittspartiet har sagt at vi ønsker at deler av EØS-avtalen bør reforhandles og endres. Men i motsetning til Senterpartiet er Fremskrittspartiet også klar på at ensidig oppsigelse av EØS-avtalen for man eventuelt har et alternativ på plass, ikke er forsvarlig i det hele tatt. I all hovedsak har EØS-avtalen fungert rimelig godt for Norge, selv om det er flere svakheter, som representanten Lundteigen og undertegnede er helt enige om. Jeg hørte også, i et tidligere replikkordskifte, at representanten Lundteigen er bekymret for økende forskjeller i Norge. Det er en bekymring som Fremskrittspartiet deler, selv

om Norge heldigvis har veldig små forskjeller, og det skal vi være glade for. Men mye av grunnen til de økte forskjellene nå er at man i Norge gjennom flere år har hatt en ukontrollert innvandringspolitikk, men heldigvis har vi nå en regjering som tar tak i det problemet og begrenser innvandringen til Norge.

Sveinung Rotevatn (V) [12:09:16]: Representanten Wiborg sa i sitt svar til representanten Christoffersen at pensjon er opparbeidde rettar som politikaner ikkje skal skalte og valte med. Då lurar eg på kvifor representanten Wiborg samtidig er så fornøgd med at vi politikaner no skal auke minstepensjonen.

Erlend Wiborg (FrP) [12:09:40]: Fremskrittspartiet har hele tiden vært klar på at vi mener at minstepensjonene er for lave. Vi ønsker å bekjempe fattigdom i Norge, og vi ser at flere enslige minstepensjonister har en altfor dårlig inntekt. Da synes vi det er helt rett og rimelig å øke den noe. Vi kunne også ønsket å øke den mer, men vi måtte se hva vi har mulighet til å få til i de enkelte budsjettene. Nå har vi, sammen med Venstre, i to år på rad økt pensjonen for enslige minstepensjonister med 4 000 kr, og det er jeg stolt av.

Men det jeg mente med at man ikke skal kunne skalte og valte med landets pensjoner, går bl.a. på den berømte underreguleringen på 0,75 pst. Det går på at Fremskrittspartiet er imot at man skal straffes og få mindre av sine opptjente pensjonsrettigheter, kun på grunn av at man tilfeldigvis velger å leve i et samliv som gift eller samboende. Da er jeg glad for at vi har fått til, bl.a. sammen med Sveinung Rotevatn og Venstre, å redusere avkortingene for gifte og samboende pensjonister.

Johnny Ingebrigtsen (SV) [12:10:55]: Denne replikken fra meg handler også om papir. Fremskrittspartiet har nå vært på talerstolen og sagt at disse pensjonistene, som dere skjønner at jeg vil prate litt for, som ønsker å få sin lønn spesifisert på papir, skal bli ivaretatt av andre ordninger, som vi skal få høre om. Men likevel fortsetter disse pensjonistene å ringe til oss, og de er utrygge. Jeg liker å gi klare beskjeder, jeg liker å få klare beskjeder, og dette er egentlig snakk om peanøtter, så spørsmålet mitt til representanten fra Fremskrittspartiet er: Kan ikke vi i ettermiddag, når vi skal stemme over dette, ordne disse peanøttene og gi klar beskjed til pensjonistene om at de fortsatt skal få papir?

Erlend Wiborg (FrP) [12:11:48]: Aller først: Det er faktisk ting som er viktigere enn selve lønns slippen, og det handler bl.a. om å sørge for hva man får utbetalt, og hva man får inn på kontoen. Men, som jeg var inno i mitt hovedinnlegg, Fremskrittspartiet er helt enig i at det selvfølgelig er viktig at landets pensjonister og andre brukere av Nav vet hva de får utbetalt. De skal vite hva de har betalt i skatt, og de skal få det på en oversiktlig måte. Det er derfor vi i dag har en helt klar flertallsmerknad som slår fast at de som ikke evner å benytte seg av data osv. for å få denne informasjonen, skal kunne få informasjonen på andre måter. Det har statsråden vært forbilledlig klar på, og komiteen er det i dag. Så jeg regner med at det ikke er noe problem fremover.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [12:12:48]: Debatten i dag er fremdeles dessverre preget av høy arbeidsledighet, at det er fokuset, og derfor er jeg glad for at budsjettet som blir vedtatt, vil ha en stor satsing på å bekjempe arbeidsledigheten og sikre at det skapes nye arbeidsplasser.

For Kristelig Folkepartis del var vi fornøyd med at regjeringa la opp et opplegg der det var en tiltakspakke på 4 mrd. kr rettet mot Sør- og Vestlandet, som jo er de områdene som er særlig rammet. Men det ble hevdet tidligere i debatten at det ikke var et tema å forsterke den pakken – det kan jeg avkrefte. Riktignok var kanskje ikke det temaet som fikk mest oppmerksomhet i høst, men jeg skal love at både fra Kristelig Folkepartis og også fra Venstres side var det tiltak vi var opptatt av som både ble diskutert og også endte opp i forliket. Jeg kan nevne eksempelvis at vi fikk inn flere studieplasser, fikk inn økt lærlingtilskudd med 2 500 kr – nok en gang, vil jeg si, det sto stille nesten hele tida før, nå er det økt mange ganger i løpet av denne perioden – en fikk inn midler til Mechatronics Innovation Lab, som er et pilottestingsanlegg som skal bidra til omskilling, og er lokalisert i Grimstad, vi fikk inn nok et såkornsfond, som forhåpentligvis vil utløse nye investeringer, skape nye arbeidsplasser, osv.

I tillegg vil jeg understreke fra Kristelig Folkepartis side at det som også er en utfordring med høy arbeidsledighet, er at de som lenge har vært langt unna arbeidslivet, får en enda lengre vei tilbake fordi det er trangere å komme inn. Derfor er det viktig at tiltaksnivået er høyt, og at det også i høy grad fokuseres på hvordan en kan bidra til å inkludere menneskene med nedsatt arbeidsevne, nedsatt funksjonsevne og andre mennesker som er langt unna arbeidslivet.

Budsjettforliket tok også innover seg at en må ha tiltak for å bekjempe fattigdom og ulikheter. Selvsagt er arbeid og integrering de viktigste stikkordene skal en lykkes med å få gjort noe med varig fattigdom, men tidlig innsats er også en nøkkel. Derfor er jeg veldig fornøyd med at vi fikk gjennomslag for over 400 mill. kr ekstra til flere barnehagelærere, for å sikre kvalitet i barnehagene. Vi fikk inn 460 mill. kr til flere lærere for de yngste elevene. I løpet av denne stortingsperioden, fra 2013, har vi økt antallet lærere i 1., 2., 3. og 4. klasse med 1 700. Det er jeg sikker på vil bidra til en sterkere innsats tidlig og også redusert frafall senere og færre mennesker som havner på sosialbudsjettene. Vi har også målrettede tiltak, enten det er midler til Ferie for alle, Barnas Stasjon, gratis eller graderte barnehagesatser, som en vet vil være viktig for lavinntektsfamiliene. Jeg vil også trekke fram en rekordstor økning på engangsstønaden som blir gitt til dem som blir foreldre, men som ikke har arbeidstilknytning. Den øker med 25 pst. i budsjettet og vil da for 2017 bli på 61 000 kr. Det er viktig for dem som ikke har den tilknytningen vi skulle ønske de hadde.

Jeg vil også nevne satsingen på å bekjempe vold og overgrep mot barn. I budsjettdebatten tidligere i dag, innen justis, diskuterte vi det bredt, og det er et viktig tema også for å sikre en trygg oppvekst og for et inkluderende samfunn. Men utover de enkeltmenneskenes skjebner og utfordrende liv, vet vi også at det har store samfunnsmessige kostnader, så den innsatsen er også viktig i dette bildet.

Jeg vil også trekke fram at en får to nye arbeidslivskriminalitetssentre. For Kristelig Folkeparti har kamp mot arbeidslivskriminalitet – jeg pleier også å legge til kamp mot menneskehandel – vært viktig. Nå blir det opprettet to nye sånn at vi totalt har sju sentre i Norge, i tillegg til at en har en god handlingsplan for å bekjempe arbeidslivskriminalitet, og at politiet også har egne team som skal spesielt se på det som grenser over til menneskehandel. Det er viktige tiltak for å sikre et seriøst arbeidsliv og for å bekjempe den utnyttelsen som en dessverre ser i en del tilfeller.

Til slutt vil jeg også trekke fram det som allerede har blitt en gjenganger i debatten, nemlig at vi fikk gjennomslag for å øke satsen for enslige minstepensjonister med 4 000 kr. Det er et viktig tiltak som vi fikk gjennomslag for inneværende år, og som vi også får gjennomslag for neste år. Det betyr at en gruppe mennesker som har lite, får iallfall litt ekstra.

Så for Kristelig Folkepartis del mener vi at det er mange viktige tiltak – ikke bare for å bekjempe arbeidsledighet og skape nye arbeidsplasser, men også en del viktige tiltak som går utover det.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Audun Otterstad (A) [12:17:57]: Vissheten om at man kan forsørge familien sin og dem man er mest glad i, og gi dem den grunnleggende tryggheten, er det aller viktigste for de fleste av oss. Den tryggheten er utsatt og truet når flere blir arbeidsledige, og når man ikke er sikker på om man får lønn neste måned. Midlertidige ansettelse skal være et unntak og supplement i arbeidslivet. Antallet arbeidsplasser som skapes i Norge, er rekordlavt, og to av tre skapes i offentlig sektor. I tillegg er det sånn at en stor del av dem som skapes, er midlertidige. Mener Kristelig Folkeparti og representanten Ropstad at familienes trygghet styrkes eller svekkes hvis mor eller far må gå ufrivillig midlertidig når de ønsker en fast ansettelse?

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [12:18:51]: Takk for et veldig viktig spørsmål. Nei, jeg er helt enig i premisene i representantens innlegg. Selvsagt er det å gå midlertidig en usikkerhet. Det er f.eks. vanskeligere å få lån hvis en ønsker å få seg bolig, osv. Men samtidig er det en større trygghet å få ha en midlertidig jobb å gå til enn ikke å ha noen jobb å gå til. Dessverre er det, som representanten også er godt kjent med, en krevende økonomisk situasjon i Norge, som gjør at det dessverre ikke er blitt skapt så mange arbeidsplasser. Derfor mener jeg det viktigste vi som politikere kan gjøre for å skape større trygghet, er at det skapes flere jobber, og at vi sammen går inn med tiltak som i dette tilfellet er tiltak som forhåpentligvis er kortsiktige, og som en kan senke om så kort tid som mulig fordi situasjonen er blitt bedre.

Audun Otterstad (A) [12:19:41]: Regjeringen skjøv funksjonshemmede og svake grupper foran seg i argumentene for såkalt å myke opp arbeidsmiljøloven eller for å gjøre arbeidslivet mer kortsiktig og gjøre det enklere å si opp folk. Disse gruppene har jo også lik rett og likt behov for en fast og trygg ansettelse for å kunne gripe mulighetene i sine liv. Nå viser erfaringstallene etter år med midlertidig ansettelse at det ikke blir flere jobber, det blir bare flere midlertidige jobber, og ikke flere faste ansettelser.

Hvis denne utviklingen fortsetter, ønsker da Kristelig Folkeparti og representanten å gripe inn og justere så vi ikke får en enda større gruppe som blir ufrivillig midlertidig i stedet for å få faste ansettelser?

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [12:20:35]: Som representanten sikkert er kjent med, var ikke endringene i arbeidsmiljøloven når det gjelder midlertidig ansettelse, mitt primære forslag. Jeg skulle gjerne sett et enda snevrere regelverk, men samtidig ligger det veldig mange reguleringer i adgangen til ny, midlertidig ansettelse, som gjør at en f.eks. vil unngå serieansettelse. Så tror jeg også, for jeg leste også statistikken som nå nettopp kom, at en skal være litt forsiktig med å trekke altfor bastante konklusjoner ut fra den, gitt det arbeidsmarkedet som tross alt er. Men jeg har vært veldig tydelig på at dersom det ikke fungerer, dersom det er faste jobber som blir midlertidige i stedet for at det kommer flere jobber totalt sett ut av lovendringen, mener jeg det er feil, og da må en gå tilbake på det.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:21:37]: Vi erfarer økende forskjeller mellom folk. Det ser vi når vi er ute, og det ser vi nå også i statistikken. Det viktigste er økende forskjeller i inntekt. Det er hundre søkere til et alminnelig, vanlig viktig arbeid, og det viser hva vi står oppe i. Kristelig Folkeparti har fått til flere gode endringer i budsjettet, med engangsstøtte for fødsel, enslige minstepensjonister og andre tiltak, som vi i Senterpartiet setter pris på og er glad for. Men spørsmålet mitt er: Trengs det ikke nå et systemskifte, et taktskifte? Kristelig Folkeparti og Senterpartiet har hele tida vært for jambyrdighet i samfunnet. Trengs det ikke nå et systemskifte, et taktskifte, for å redusere forskjellene blant folk? Hva vil Kristelig Folkeparti foreslå på det området?

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [12:22:32]: Jo, jeg er helt enig, og jeg skulle til å si at det viktigste taktskiftet ville vært å få en ny regjering med enda større tyngdepunkt i sentrum og gjerne med Kristelig Folkeparti og Senterpartiet i den regjeringa. Men når det gjelder konkrete tiltak, er jeg, som jeg var inne på i mitt innlegg, sikker på at det aller viktigste er å skape flere arbeidsplasser og legge til rette for at de som står lengst unna arbeidslivet, også kommer inn i arbeidslivet. Dessverre er det – som det også ble nevnt her i stad – f.eks. slik at andelen av mennesker med nedsatt funksjonsevne som er i jobb, dessverre ikke har økt. Så hvis jeg skal nevne ett tiltak, mener jeg det er det viktigste.

Johnny Ingebrigtsen (SV) [12:23:28]: Min replikk handler igjen om papir. Nå har regjeringen i løpet av formiddagen forklart at et alternativ for å ivareta pensjonistene som ikke har en iPad eller har en pc for hånden for å lese de nye lønnsavregningene, er at de kan ringe en telefon. Nå er det mange av de pensjonistene som ringer inn, som sier at de ikke klarer å se talltastaturet på telefonen de skal ringe med. De har problemer med hørselen, veldig mange av dem, så de klarer ikke å høre beskjedene som gis. Så da er mitt spørsmål her til Kristelig Folkeparti: Kan Kristelig Folkeparti tenke seg, i løpet av ettermiddagen når vi skal gi et klart svar, å være med på å gi et klart svar til pensjonistene, være med på en «quick fix» og

stemme på dette peanøttforslaget SV har lagt fram om fortsatt å gi dem en papirversjon?

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [12:24:23]: Jeg er glad for det engasjementet representanten viser for denne gruppa. Samtidig synes jeg det som står i innstillinga, er bra. Det at en finner alternativer som gjør at de som har behov for eller ønsker det, skal få informasjon på en annen måte. Nå må jeg bare innrømme at jeg ikke har lest totalen godt nok, men jeg har i hvert fall hørt at summen eller kostnaden kan komme opp i 30 mill. kr. Det tenker jeg er penger en i alle fall skal være forsiktig med å bruke på å sende ut papir. Det viktigste er jo at en får beskjed når det skjer endringer, at en ikke nødvendigvis får den slippen i posten hver eneste måned, men at en i alle fall får beskjed hvis det skjer en endring, og f.eks. hvert år. Hvis det er sånn at regjeringa er villig til å sikre dem som f.eks. registrerer seg for at de fortsatt vil ha det på papir, synes jeg det er et godt tiltak. Men samtidig må en også veie opp mot kostnadene, og om en eventuelt kunne brukt dem på å heve pensjonen eller på andre typer tiltak som også vil komme disse menneskene til gode.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:25:50]: Mange strir for å få arbeid, mange har midlertidig arbeid, og svært mange har arbeid i bemanningsbyråer hvor en har kontrakter som heter «fast ansettelse uten lønn mellom oppdrag», og er i praksis tilkallingsvikarer som ikke har noen trygghet for inntekt. Dette gir usikkerhet. Denne situasjonen kombineres med at svært mange arbeidsplasser i Norge i dag er basert på et privat konsum hvor privatpersonene har lånt det de bruker. Gjelda til folk øker svært mye. Når usikkerheten kommer sterkere fram, vil den situasjonen endres, og en blir mer forsiktig med å låne penger. Dermed kommer en rekke arbeidsplasser til å bli truet. Vi er i en krevende situasjon og må være forutseende. Næringspolitikken blir da sentral. Vi må ha en næringspolitikk som har en omsvulling ifra det svarte karbonet til det grønne karbonet. Vi må ha en politikk som går i retning av de fornybare næringene, de fornybare naturressursene. Men det krever en forutsigbarhet i de næringene, slik at vi kan bygge opp en kapasitet og en lønnsomhet slik at det kan erstatte en del av de arbeidsplassene som vil gå tapt.

Dette er bakteppet for dagens debatt. Kjernen i arbeids- og sosialpolitikken er trygghet, trygghet for inntekt, for trygd, for sosiale ytelser når en trenger det. Det er derfor ganske sterkt å erfare at regjeringa ikke har prioritert å prisjustere en rekke av ytelsene som de som trenger det mest, skal ha: enslige foreldre, grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler. Senterpartiet har prioritert 150 mill. kr til dette. Det er ikke så mange som snakker om det, men det er helt nødvendig at også disse ytelsene holder følge med utviklingen.

Men det viktigste for tryggheten er et velorganisert arbeidsliv, en sterk fagorganisering og et lov- og regelverk som er på høyde med det som trengs for å sikre en rettferdig konkurranse mellom bedrifter, og det at norske lønns- og arbeidsbetingelser gjelder for alle som arbeider i Norge, med det norske høye kostnadsnivået. Der kommer vi mer og mer på etterskudd.

Som nevnt tidligere, arbeidsinnvandringen er stor, og det er den viktigste årsaken til den økonomiske forskjellen mellom folk. Senterpartiet er for arbeidsinnvandring, men vi er for en regulert arbeidsinnvandring, ikke en fri arbeidsinnvandring. Vi er for at de som kommer til Norge fra utenfor Norden, skal ha et arbeid i Norge, en fast ansettelse i Norge før de kommer hit.

Det som skjer, er at forholdene i arbeidslivet blir stadig mer krevende. Kontroll- og konstitusjonskomiteen har behandlet, men salen har ennå ikke debattert, flere rapporter om hva som er situasjonen når det gjelder sosial dumping, arbeidskriminalitet og andre forhold. Det er en utvikling som må motarbeides. Det vesentlige i denne motarbeidelsen er at vi får et lov- og regelverk som er på høyde med det som kreves, men det er det vanskelig å få til fordi EØS-avtalen setter strenge begrensninger for hvilke virkemidler vi kan bruke.

Norge er på feil kurs når det gjelder konsekvensene av EØS-avtalen, og det erfarer stadig flere av de vanlige, flinke fagfolkene i arbeidslivet. Det vi gjør i denne innstillinga, er å forsøke å lappe på problemene. Senterpartiet er med på det, og vi er med på å satse på økte arbeidsmarkedstiltak: 1 000 nye plasser med lønnstilskudd, 800 nye plasser med varig tilrettelagt arbeid for unge, slik at de automatisk får en slik VTA-plass ved fullført videregående utdanning. Vi satser på Arbeidstilsynet og har en egen pakke på 155 mill. kr. Vi satser på økt kompetanse, men det kanskje aller viktigste som Arbeidstilsynet og tilknyttede etater trenger, er et klarere regelverk. Det blir en viktig del av kontroll- og konstitusjonskomiteens debatt når den kommer på nyåret.

Til slutt: Jeg har også ansvaret for krigspensjonene. Veteranforbundet SIOPS har påpekt at de ordningene som gjelder for dem som i dag er veteraner gjennom utenlandsopphold, er for dårlige. Jeg er veldig glad for at det er en samstemt komité som ber regjeringa ta tak i det. På hvilken måte og under hvilket departement en gjør det, blir regjeringas valg, men det er viktig at det blir gjort noe på det området.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Bengt Morten Wenstøb (H) [12:31:15]: Senterpartiet mener at konsekvensene av den frie arbeidsinnvandringen innenfor EØS-området er at de gruppene i Norge som har svakest tilknytning til arbeidslivet, blir berørt negativt. Senterpartiet mener også at arbeidsinnvandring er den viktigste årsaken til at forskjellene mellom folk øker. Spørsmålet er: Er det etter Senterpartiets mening slik at oppsigelse av EØS-avtalen vil minske forskjellene mellom folk, og hva er alternativet til EØS-avtalen som ikke vil minske forskjellene?

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:31:44]: Det skjer en veldig bevisstgjøring blant det norske folk i dag om konsekvensene av EØS-avtalen med tanke på arbeidslivet og med tanke på byråkratisering på alle samfunnsområder. Det er vesentlig at det blir tatt fatt i dette arbeidet så fort som mulig, å erstatte EØS-avtalen med handelsavtaler med de ulike EU-land, sånn at vi kan få regulerte forhold, samtidig som vi har gode og trygge handelsforhold med de ulike land. EU-landene trenger Norges naturressurser, og Norge har fortrinn på en rekke områder. Vi hadde en

frihandelsavtale tidligere, og den må tas opp igjen. Dette er en debatt som går i mange europeiske land. Senterpartiet ønsker at Norge skal være annerledeslandet, men annerledeslandet som ikke er seg sjøl nok, er vår grunnsetning.

Bengt Morten Wenstøb (H) [12:32:36]: Et av de viktige satsingsområdene for regjeringen er bekjempelse av fattigdom. Historien viser at skal man bekjempe barnefattigdom, må de voksne få det bedre, f.eks. gjennom at flere kommer i arbeid og får en inntekt til å leve av. Senterpartiet har vært tydelig på at de ønsker å redusere forskjellene mellom folk. Betyr det at Senterpartiet stiller seg bak den målrettede satsingen regjeringen gjør for å bekjempe fattigdom, eller har man en annen strategi? I så fall: Hva går den ut på?

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:33:03]: Vi er for alle tiltak som reduserer fattigdommen. Vi er for systemendringer som tar det onde ved roten, og vi er for tiltak som kan lappe på og gjøre det noe bedre. Hvis regjeringa kommer med tiltak som gjør at de voksne får det bedre, er vi tilhengere av det. Vi har derfor en rekke forslag om det, bl.a. når det gjelder uføreordningen. Der sier vi at uføretrygd og det behovsprøvde barnetillegget ikke må være så strengt praktisert at det ikke i enkelte tilfeller kan utgjøre et større beløp enn hva den uføretrygdede fikk i en dårlig betalt jobb før, nettopp for å sikre det som spøreren her ber om.

Erlend Wiborg (FrP) [12:33:59]: Tidligere var Senterpartiet relativt klare på at det skal være en sammenheng mellom rettigheter og plikter. For halvannet år siden behandlet vi flere endringer, bl.a. i arbeidsmiljøloven og i flere andre lover. Da valgte flertallet å vedta å innføre en aktivitetsplikt for mottakere av sosialhjelp, og Senterpartiet var en del av det flertallet. Men jeg ser, dessverre, at Senterpartiet har snudd og nå ikke er for aktivitetsplikt for unge sosialhjelpsmottakere under 30 år, og at de heller har lagt seg på samme linje som Sosialistisk Venstreparti og Arbeiderpartiet, at man heller skal ha en aktivitetsrett. Attpåtil skal dette være en valgfri aktivitetsrett. Hva er grunnen til at Senterpartiet mener vi ikke skal stille krav til unge sosialhjelpsmottakere?

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:35:01]: Dette gjelder de aller svakeste blant oss. Det gjelder dem som ikke har annen inntekt enn fra sosialhjelpa. Jeg kan forsikre spøreren om at det å få sosialhjelp er ikke lett. De menneskene er i en svært krevende situasjon.

Senterpartiet er et medmenneskelig parti. Vi ønsker å hjelpe de menneskene fram, vi ønsker ikke å straffe de menneskene ytterligere. Senterpartiet er en kraftig tilhenger av at en skal ha plikter knyttet til rettighetene. Vi er veldig for at en skal ha aktivitetsplikter, og at samfunnet skal ha en rett til å legge det fram, slik at det kan bistå menneskene. Senterpartiet sparker ikke nedover.

Erlend Wiborg (FrP) [12:35:49]: Noen av oss mener det er akkurat det Senterpartiet nå gjør.

Jeg er enig med representanten Lundteigen i at vi her snakker om en gruppe mennesker som er i en svært krevende livssituasjon, men jeg er uenig i Senterpartiets me-

disin, at løsningen er bare å gi dem penger og la dem seile sin egen sjø.

Både jeg og Fremskrittspartiet mener at den beste måten vi kan hjelpe disse menneskene på, som er i en vanskelig situasjon, er å stille krav til dem – behandle dem med respekt og stille de samme kravene til dem som til alle andre i samfunnet, om at man skal være med og bidra. Vi vet også at passivitet bidrar til at personene i stor grad aldri kommer seg ut av det berømmelige sikkerhetsnettet, og at de dermed aldri kan komme seg opp og stå på egne ben.

Men representanten Lundteigen svarte ikke på spørsmålet mitt: Hva er grunnen til at Senterpartiet nå har snudd og mener at ungdom skal kunne motta penger uten at det stilles krav?

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:36:53]: Senterpartiet har ikke snudd, vi har stått for den samme holdningen og de samme standpunktene hele tida.

Jeg er helt enig i at den beste måten er å stille krav, at en skal behandle folk med respekt, og at en skal ut av passivitet. Men jeg kjenner til for mange av de menneskene dette gjelder, hvilken livssituasjon de er i, hvilke utfordringer de har med rus og psykiatri. Dermed har jeg respekt for at en må gå fram med klokskap. Det nytter ikke bare å sparke nedover, det nytter ikke bare å kreve og kreve og kreve, en må også bistå, og det er Senterpartiets linje. Er det noen som står for arbeidslinja, så er det Senterpartiets velgere rundt omkring i landet. Det kan jeg forsikre representanten Wiborg om.

Sveinung Rotevatn (V) [12:37:47]: Representanten Lundteigen er oppteken av EØS og brukte store delar av hovudinnlegget sitt til å snakke om konsekvensane av fri bevegelse av arbeidskraft. Eg vil gjerne bore litt meir i kva som er Senterpartiets syn og forslag til alternativ her, for representanten Lundteigen sa det slik at joda, ein må absolutt kunne kome til Noreg og jobbe, men då må ein ha ein jobb. I dag er det slik at ein kan kome til Noreg og søkje jobb, og dersom ein ikkje får det, har ein heller ikkje nokon sjølvsagd rett til å vere her vidare. Men er det slik at Senterpartiet meiner at så lenge ein har fått seg ein jobb i Noreg, då er det greitt – då skal ein kunne ha fri flyt av svenske, danske, polske og tyske arbeidarar hit – eller er det fleire krav Senterpartiet ønskjer å stille for at det skal vere mogleg å kome til Noreg som arbeidsinnvandrar? Er det nok å ha jobb?

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:38:48]: Når det gjelder arbeidsinnvandring, må vi, som jeg sa i innlegget mitt, skille mellom Norden og land utenfor Norden. Senterpartiet har vært en varm tilhenger av – og er en varm tilhenger av – den nordiske passfriheten og det at en innenfor de nordiske land skal ha fri bevegelse av mennesker også i arbeidssituasjoner. Det er helt logisk, og det har ikke skapt noen problemer. Det har tvert imot vært en stor fordel, fordi det har vært rimelig like forhold i de landene.

Problemet oppstår når det er stor elendighet i land hvor en har fri mulighet til å komme til Norge. Jeg sa at det å ha en jobb før en kommer hit, er et av de viktigste kravene. Det henger sjølsagt også sammen med bolig. Hvilke nødvendige ting som må være avklart før en kommer, foregår det en diskusjon om i Senterpartiet nå. Det er det helt sentralt at en får fram, for når en i dag kommer fra et østeuropeisk land

og ikke får jobb, kan en jo være her så lenge en vil – fordi det er fri etableringsrett.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Sveinung Rotevatn (V) [12:40:14]: Det har vore ein turbulent budsjetthøst på Stortinget. Det er i og for seg ikkje eit problem i seg sjølv. Det er bra at budsjettet blir diskutert, debattert, forhandla og vedteke der det skal skje – i nasjonalforsamlinga. For Venstres del er vi tilfredse med det som til slutt vart det endelege resultatet, og eg er glad for å vere ein del av eit fleirtal på Stortinget som får vedteke eit statsbudsjett. Men det er klart at det ikkje er heldig for saksgangen her på huset at så mange fristar har vorte skyvde på. Eg forstår at det kan ha skapt utfordringar for mange andre av partia her, og det er berre å beklage.

Den diskusjonen som har vore om statsbudsjettet, har i liten grad – i alle fall i offentlegheita – dreidd seg om det som er fagfeltet for denne komiteen. Det trur eg for så vidt illustrerer to ting. Det illustrerer at på borgarleg side er det ganske stor einigheit om retninga innanfor arbeids- og sosialpolitikken. Det er bra. Eg trur også det illustrerer at det heller ikkje er så forferdeleg stor ueinigheit med resten av opposisjonen her på Stortinget. I alle fall blir det gjerne slik når regjeringa føreslår eit budsjett der ein – kva skal eg seie – brukar mykje pengar, og det brukar Stortinget å vere glad i.

Det er nokre hovudutfordringar innanfor vårt felt. Den største av dei er sjølvsagt arbeidsløysa, som framleis er for høg i delar av landet. Så får ein understreke at det gjeld delar av landet. Eg hugsar at då eg stilte til val i 2013 og vart valt inn for Sogn og Fjordane, var gjerne det ein misforstått med der at Sogn og Fjordane ikkje hadde fått vere med på oljeeventyret, og at det var så mykje meir spennande som skjedde i oljebransjen og tilstøytande bransjar i våre nabofylke. Det må ein gjerne vere lei seg for, men realiteten i dag er at Sogn og Fjordane står i ei særstilling på Vestlandet – og også i landet – med den desidert lågaste arbeidsløysa og med ok vekst både i bedriftsetableringar og i folketal. Så denne oljevhengigheita er eit sverd med to eggar.

Det budsjettet som blir lagt fram, er rimeleg ekspansivt. Det blir brukt mykje pengar, og grunngevinga frå regjeringa er bl.a. at ein skal motverke arbeidsløysa, auke tiltaksplassar osv., og vi får håpe og tru at det gjev positive resultat.

Så er det ei anna hovudutfordring for vårt arbeidsfelt, som ikkje er ny, og som ikkje kjem til å forsvinne, og det er berekrafta til den velferdsstaten som vi alle er glade i og ønskjer skal vere solid. Sysselsetjinga i dette landet har gått ned heilt sidan 2009. Det er ei utfordring fordi det betyr at det er færre som jobbar, og som er med og betalar for spleiselaget vi alle er ein del av.

Så vil eg seie at det er litt urovekkjande, i alle fall på lang sikt, at hovudkritikken frå den raud-grøne opposisjonen her i dag ikkje handlar om at ordningar er for rause, eller at ein brukar for mykje pengar. Hovudkritikken er at det er altfor stramt, og at ein kuttar altfor mykje. Eg trur nok at i framtida vil vi få budsjettdiskusjonar som er betrakteleg meir krevjande enn denne, når vi skal møte eldrebølgja og samtidig får fall i oljeinntektene.

Vi har eit arbeidsliv som er i endring. Venstre er veldig positiv til både EØS-avtalen, Schengen-samarbeidet og arbeidsinnvandring. Det er ein styrke for Noreg. Samtidig skal vi også vere ærlege på at det dei siste åra har vore ei utvikling i den norske arbeidsmarknaden der ein har sett eit større innslag av kriminalitet, arbeidsgjevarar som utnyttar arbeidstakarar som er i ein svak situasjon. Eg er glad for at vi har fått gjennomslag for tiltak i budsjettforliket som er med på å motverke denne trenden, bl.a. etablering av fleire arbeidslivssenter. Det er veldig viktig, det er Venstre glad for, men dette er ei utfordring som kjem til å vare ved, og som vi må takle med endå sterkare verkemiddel.

Så er det eit anna utviklingstrekk i arbeidsmarknaden som vi skal vere veldig bevisste på, og det er teknologiskiftet som går føre seg, delingsøkonomien som er på framvekst, og det eg trur er ganske klart, nemleg at det kjem til å vere fleire i Noreg framover som jobbar sjølvstendig – som sjølvstendig næringsdrivande. Det er dei vel unnt, det gjev mange ein meir fleksibel kvardag, men det betyr også at vi må klare å tette hola i sikkerheitsnettet for den gruppa, som ikkje har dei same velferdsrettane som andre arbeidstakarar. Venstre har føreslått å styrkje sjukelønsordninga for denne gruppa, gje dei betre moglegheiter til privat pensjonssparing, minstefrådrag på skattesetelen osv. Det håpar eg at vi etter kvart kan få med oss fleire parti på, slik at velferdsstaten også hjelper dei, som også treng det.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tove-Lise Torve (A) [12:45:36]: Det høres kanskje ikke sånn ut på dialekten til Rotevatn og meg, men vi kommer faktisk fra samme landsdel. Vi kommer begge fra Nord-Vestlandet. Den høye arbeidsledigheten på Vestlandet er alvorlig. Den rammer enkeltmennesker og familier, og den rammer lokalsamfunn og storsamfunnet. Heldigvis er det ikke høy ledighet i Rotevatn sitt hjemfylke, Sogn og Fjordane, men i mitt hjemfylke, Møre og Romsdal, har vi nå den høyeste arbeidsledigheten på ti år. I Kristiansund er ledigheten på hele 5,1 pst. Det er svært alvorlig og krever politisk handling.

Budsjettforliket ga dessverre ikke en nødvendig styrking av innsatsen mot arbeidsledigheten, men betyr det at representanten Rotevatn og Venstre er tilfreds med innsatsen mot den rekordhøye arbeidsledigheten på Vestlandet?

Sveinung Rotevatn (V) [12:46:39]: Viss ein les Venstre sitt alternative statsbudsjett, vil ein nok sjå at svaret på det er nei, i det at vi legg inn fleire tiltak som vi meiner ville styrkt oss i den jobben som handlar om å få ned arbeidsløysa. Men eg meiner samtidig at regjeringa la fram eit rimeleg godt utgangspunkt for den jobben, og at vi også har fått ein budsjettavtale som på ein god måte møter den utfordringa. Eg trur det viktigaste no er å dra ein hovudlærdom av det vi har sett. Den hovudlærdomen er at dersom ein landsdel og eit land i så høg grad vel å basere seg på prisen på éiråvare på den internasjonale marknaden, ja, då er ein sårbar. Dette har Venstre snakka om i mange år, at vi treng fleire bein å stå på i norsk økonomi. Då nyttar det ikkje å skode bakover og tru at alle dei arbeidsplassane som ein gong var, skal kome tilbake. Då må ein heller skape nye, og ein usedvanleg dårleg måte å skape nye arbeidsplassar på, er å auke skattane for norsk næringsliv med 10 mrd. kr, slik Arbeidarpartiet føreslår.

Tove-Lise Torve (A) [12:47:47]: Representanten Rotevatn virker bare sånn passe fornøyd med regjeringens innsats mot arbeidsledigheten på Vestlandet og viser til forslag i eget alternative statsbudsjett. Det hadde vært interessant å få høre hva slags tiltak Venstre ikke fikk gjennomslag for i budsjettforhandlingene, som Rotevatn mener ville ha hatt en positiv innvirkning på å bekjempe ledigheten på Vestlandet.

Sveinung Rotevatn (V) [12:48:22]: Blant tiltaka vi føreslår, er å styrkje Nav med det eg trur var 50 mill. kr, målretta mot oppfølging av dei som er langtidsledige på Sør-Vestlandet. Det er jo ei særleg utfordring for dei som no går mot slutten av sin dagpengeperiode, og som deretter eigentleg er overlatne til sosial stønad, velferdsstatens siste skanse, og som treng sterk oppfølging for å kome i arbeid. Vidare trur eg det er viktig at ein klarer å styrkje ordninga med lønstilskot framover. Eg trur vi må gjere endringar i arbeidsavklaringspengeordninga, slik at vi får avklara folk fortare.

Men eg vil også seie at vi klarer ikkje å løyse utfordringane med arbeidsløyse einast gjennom Nav og trygde-systemet. Dei må løysast gjennom ein næringspolitikk som bidrar til at det løner seg å skape lønsame bedrifter i Noreg, at vi fører ein handelspolitikk der Noreg er open for den omverda, og at vi får selt produkta våre – kort sagt iallfall ein del av det som ein på raud-grøn side ikkje bidrar til å hjelpe til med.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:49:38]: Representanten Rotevatn sa at vi vil få mer krevende budsjetter i tida framover, og det er jeg helt enig i – helt enig, for vi kan jo ikke fortsette med den kursen som regjeringa følger i dag. Vi her i Stortinget er privilegert, for vi er på en post hvor vi kan se lenger fram, videre fram, og vi ser hvilke skyer som kommer. Vi må altså forberede oss, og regjeringa forbereder seg ikke.

Som jeg sa, er lånefinansiert konsum en alvorlig bombe som ikke kan fortsette, og det har enormt store konsekvenser for arbeidslivet i Norge når det ikke lenger kan skje. Men spørsmålet mitt er om noe annet.

Statsråd Hauglie sa i en tidligere debatt at hovedårsaken til økende forskjeller er innvandring. Det var ærlig sagt – ærlig sagt av en statsråd. Arbeidsinnvandringen er den aller viktigste, for det gjelder flest mennesker, og det gjelder mennesker som kommer fra land med helt andre forhold. Er representanten Rotevatn enig i at innvandringen er hovedårsaken til økende forskjeller i Norge?

Sveinung Rotevatn (V) [12:50:40]: Premissane som representant Lundteigen legg i spørsmålet sitt, er – dessverre for han – heilt feil, fordi det er ikkje sånn at det er arbeidsinnvandringa, som Lundteigen vil til livs, som bidrar til aukande forskjellar, verken i Noreg eller i andre land. Tvert imot bidrar arbeidsinnvandringa til ei kraftig økonomisk utjamning i Europa, og dette er folk som kjem til Noreg, gjer nødvendige jobbar og får betalt – mange av dei godt betalt. Men det som er riktig, er at mykje av den innvandringa som ikkje er arbeidsinnvandring, som er asylinnvandring, er med og bidrar til ein auke i ulikskap – nær sagt sjølv sagt – fordi her snakkar vi i stor grad om folk som kjem til Noreg med låg utdanning, låg kompetanse, dårlege språkferdigheiter. Men så tek vi heller ikkje

imot asylantar i Noreg fordi vi treng fleire folk i arbeidsmarknaden vår, og fordi desse har utmerkede føresetnader for å lykkast der. Vi tek dei imot fordi dei er på flukt – frå krig, frå øydeleggingar, frå undertrykking – og det er Venstre for.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:51:48]: Det er også Senterpartiet for. Det å ta imot flyktningar og folk som rømmer fra krig, er også Senterpartiet for at vi skal gjøre i Norge, og vi er åpne og ærlige på at det krever mye av oss. Det krever mye av oss på alle plan, og det er et omfang som vi har regulert. Men arbeidsinnvandringen er uregulert, den kommer fra land som har helt elendige forhold. Det er jo helt logisk at de som lever under slike elendige forhold – hvor en verken har inntekt eller sosiale ytelser eller muligheter, hvor en ikke ser framtidshåpet – vender seg til land hvor det er større muligheter. Ser ikke representanten Rotevatn at det gir store utfordringer i det norske arbeidslivet, i retning av at en får en spiral nedover for en rekke yrker?

Sveinung Rotevatn (V) [12:52:41]: Eg trur det gjekk godt fram av mitt hovudinnlegg at eg ser enkelte utfordringar med arbeidsinnvandring, bl.a. fordi at mange av dei som kjem hit, og som gjer ein viktig jobb – som står på, og som tener pengar – likevel er i ein utsett posisjon i arbeidsmarknaden, bl.a. på grunn av dårleg kjennskap til rettar i Noreg og dårlege språkkunnskapar, og kan bli utnytta av skruppellause arbeidsgjevarar. Det er ein av grunnane til at eg er fornøgd med at vi har fått på plass fleire senter mot arbeidslivskriminalitet.

Men eg synest ikkje det er eit problem i seg sjølv at menneske som ønskjer eit betre liv for seg og sin familie, som ønskjer å kunne tene meir, opparbeide seg kompetanse, har moglegheita til å gjere det – rett og slett fordi det ville eg ha ønskt sjølv. Når vi i tillegg i Noreg i mange år har hatt behov for folk som kjem hit og gjer ein jobb, så er ikkje det noko vi skal beklage oss over har skjedd, sjølv om Senterpartiet gjer det. Så er eg glad for at Lundteigen seier at Senterpartiet står på ei linje der vi skal ta imot flyktningar. Eg skulle ønskje at det kunne ha materialisert seg litt meir i handling i Stortinget.

Johnny Ingebrigtsen (SV) [12:53:57]: Min replikk handler om papir, som vi har evig nok av her på Stortinget. Vi hører at en del av regjeringens forklaring for å løse saken for pensjonistene som ikke behersker en iPad eller lignende, er at de kan gå på nav.no og søke om de alternative ordningene. Da er de jo like langt, sier de selv til meg. Jeg lurer da på om Venstre i løpet av ettermiddagen, når vi skal avgjøre dette, kan være med på å gi, her og nå, et klart svar og stemme for peanøtt-kvikk-fiks-forslaget fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV, om å gi dem en papirversjon?

Sveinung Rotevatn (V) [12:54:43]: Etter dagen i dag trur eg det er ingen tvil om at representanten Ingebrigtsen er for papir, men eg må innrømme at eg enno ikkje heilt har skjønt kva den peanøtta har med saka å gjere.

Like fullt vil eg seie at den merkna den som Venstre står inne i i innstillinga, saman med Høgre og Framstegspartiet, håpar og trur eg skal løyse den problemstillinga på ein god måte, for der trur eg ein gjev eit tydeleg nok signal om

at dette ønskjer Stortinget at vi skal få ei løysing på. Eg vil òg understreke at det at Nav går meir og meir vekk frå papir, ikkje er noko negativt, det er noko veldig positivt. Det fører til meir effektiv saksbehandling, det fører til at folk får betre hjelp og betre informasjon. Men det er heilt sant at det er nokre grupper som ikkje klarar å gjere seg nytte av det, og dei skal ein ta omsyn til. Det håpar og trur eg at denne innstillinga vil bidra til, og eg trur også at statsråden så definitivt har teke det signalet.

Presidenten: Replikkordskiftet er over.

Johnny Ingebrigtsen (SV) [12:55:56]: Det er veldig bra å ha et godt debattklima og et godt replikkordskifte. Dette er det litt rart å starte et innlegg med, men jeg må bare si at i statsbudsjettsammenheng er peanøtter peanøtter – det er veldig smått.

Det er tøffe tider nå. Arbeidsledigheten har tatt tak i ca. 130 000 mennesker – folk som ikke lenger har et arbeid å gå til og en vanlig lønn å leve av. Det stunder mot valg, og det er nok en del stortingsrepresentanter her i salen, eller som sitter på kontorene sine, som kan ha den samme usikkerheten: Har jeg lønn, har jeg jobb til høsten?

Når arbeidsledigheten øker, kan svaret for noen være forslag til mer skatteuttak til de aller rikeste. Det setter ikke hender i arbeid. Det gir ikke nye investeringer. Vi trenger å bruke fellespengene til å skape arbeid, til å lage infrastruktur i næringslivet og til å legge til rette for folk som står uten jobb, sånn at de kan komme tilbake i arbeid. Det er vel vårt felles mål. Det er Nav som skal gi denne hjelpen, og de som trenger denne hjelpen, må ha et Nav som fungerer, og som skjønner hva næringslivet har behov for, og de arbeidsplassene som finnes i systemet ute i landet vårt.

Når det gjelder ungdom, er de spesielt utsatt når arbeidsledigheten stiger. Det er kjent for oss alle sammen. Med tusenvis av arbeidsløse ungdommer trenger Nav sterkere muskler til å følge opp disse ungdommene, og i dag er ventetiden ganske lang for å få dette i orden for ungdommene. SV går inn for en ungdomsgaranti som skal sikre utdanning, aktivitet og tiltak som hjelper ungdom ut i arbeid. Regjeringen har jo også satset på en ungdomsinnsats, men det har vært litt vanskelig å få tak i hva dette betyr. Jeg har oppfattet at det har vært veldig uklart hva som ligger i dette, så vi savner å få mer klarhet i hva som er innholdet. Som komitélederen var inne på her i sted, er det foreslått en utvidet ungdomsrett til utdanning utover fylte 25 år. Når jeg ikke er i Stortinget, er jeg fylkesråd for kompetanse i Finnmark fylkesting, og jeg tenker også at dette er en bra tanke. Snakk med folkene som er i systemet om det. Men vær klar over: Det vil koste penger.

Det er mange som kommer til Norge for å jobbe – veldig mange folk som har noe å bidra med for oss, og som leverer den arbeidskraften vi trenger. Men dessverre: Mange utnyttes under elendige forhold. De får elendig skammelig lønn. I rike Norge er det dessverre mange som utnytter dem. Derfor må vi slå hardt ned på denne utnyttingen og ta tak i det gjennom arbeidslivet vårt. Derfor vil SV styrke fagbevegelsen. Vi vil øke fagforeningsfradraget. Vi vil sette en stopper for det som nå er i ferd med å skje, som vi ser i næringslivet.

Arbeidstilsynet er veldig viktig i den jobben, og da er det galt å kutte 10 mill. kr i tilsynets arbeid når arbeidsinn-

vandringen er så stor og vi vet at det er veldig mye useriøsitet og elendighet i forholdene.

Vi trenger altså en ny kurs her. Vi må plante fornuft i dem som vil fjerne Nav-kontorene for folk i arbeidslivet. Det er veldig vesentlig ute i distriktene. Vi vil styrke Arbeidstilsynet og styrke fagbevegelsen når vi vedtar en ny, sterkere arbeidsmiljølov.

Så må jeg si litt om papirversjonen til pensjonistene. Alle sammen er jo klar over SVs stillingtagen her, og også jeg som representant. Vi får mange telefoner om dette. De gamle reagerer på dette. De er ikke bare fortørnet, men de er forbannet også. Så vi må lytte til dem. Jeg mener med all respekt at dette rett og slett er peanøtter i den store sammenheng. Det har vært snakk om at det kanskje vil koste 30 mill. kr. Kanskje hvis alle sammen skal ha en papirversjon, men alle er ikke der at de ikke ser tallene på telefonen, at de ikke hører en telefonbeskjed eller at de ikke trakterer en iPad eller pc. Dette må vi få en fornuftig avklaring av, helst i ettermiddag. Det er peanøtter.

Til slutt må jeg nevne de fattige ungene – de ungene som ikke bare er fattige, men som ufrivillig har fått foreldre som er syke og uten jobb. Det er helt galt å kutte i barnetillegget for dem som er i disse kategoriene. De har foreldre som er for syke til å jobbe. Det er smått, og det er rått. Da må jeg si: Hvor er solidariteten med de svakeste?

Helt til slutt vil jeg som tilbakevendende vikar takke for det gode, korte samarbeidet som jeg har hatt og har med mine kamerater og venninner her. Så tar jeg opp det forslaget SV har fremmet i debatten.

Presidenten: Representanten Johnny Ingebrigtsen har tatt opp det forslaget han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Stefan Heggelund (H) [13:01:26]: La meg først få lov til å si hvor utrolig hyggelig det er å se representanten Ingebrigtsen igjen. Når man ser ham her i salen, er det nesten så man håper på en slags sosialistisk oppreisning i Finnmark, slik at SV kan få flere representanter inn og Ingebrigtsen blir fast møtende.

Men til spørsmålet: Vi har skjønt at representanten reagerer på digitaliseringen og konsekvenser den har for eldre mottakere av ytelser. Det har flertallspartiene også reagert på, det har vi også adressert i merknadene. «Quick fix»-forslaget som Ingebrigtsen refererer til til stadighet, koster 30 mill. kr. Spørsmålet er: Hvem i arbeids- og sosialbudsjettet er det han ønsker å ta disse 30 mill. kr fra?

Johnny Ingebrigtsen (SV) [13:02:11]: Her (viser pirark) er en del av det som er hverdagen vår på Stortinget. Det er ikke promiller engang – jeg har vært på ekspedisjonskontoret senest i går og sett på alle de stablene som er der. Vi håndterer en iPad, vi håndterer en pc, vi er på nett. Dette er peanøtter. Dette må vi få til å løse. Jeg forstår det sånn at alle sammen er enig i det. Verken jeg eller SV er imot digitaliseringen. Den er her, og den kommer til å bli enda mer utvidet, men det er noen som er såpass gamle at de ikke hankses med det. Og det rike Norge klarer å få en løsning på det, og jeg tror vi kan få et fornuftig vedtak når vi skal gå til avstemning etterpå.

Stefan Heggelund (H) [13:02:58]: Jeg takker for svaret på et spørsmål jeg ikke stilte. Jeg spurte hvor han skul-

le ta pengene fra på budsjettet. Men det er tydelig at som i så mange andre saker, har ikke SV tenkt så veldig mye på inndekningen, de tenker bare på den hyggelige utgiften.

I den siste tiden har vi sett at venstresiden har forsøkt seg på retorikk når det gjelder forskjeller i Norge. Første gangen var da det kom en SSB-rapport som viste at forskjellene hadde økt. Da påsto SV og Arbeiderpartiet at det var regjeringens feil. Så viste det seg at det var en bumerang, fordi forskjellene økte under den forrige regjeringen. Så kom det en Nav-rapport for litt siden, og SV og Arbeiderpartiet prøver seg igjen og sier at forskjellene øker under denne regjeringen. Og så viser det seg at også det er en bumerang, for den rapporten handler også om at forskjellene økte med Sosialistisk Venstreparti i regjering. Spørsmålet mitt er: Hva synes representanten Ingebrigtsen om SVs mislykkede forsøk på å bekjempe forskjeller i Norge, og hvordan ønsker han å gå fram for å arbeide videre? Hva er snuoperasjonen til SV og Ingebrigtsen?

Johnny Ingebrigtsen (SV) [13:03:55]: Til den første delen av spørsmålet vil jeg si at hvis viljen er til stede, er det også en evne til å være til stede for å gjøre en endring.

Vi er en del av et system som er som et langt, tungt tog, og vi vet at det er veldig vanskelig å endre – det er faktisk umulig å stoppe. Men i et samarbeid – og da må vi ha et flertall, vi må ha de store forlikene, uten å trekke dem i tvil – kommer vi til løsninger, og vi har lagt fram flere alternativer også i det budsjettet som vi behandler under sak nr. 3. Så kunne posisjonen ha vært med opposisjonen på en del av de forslagene – det er en del av svaret – hadde vi nok fått en bedre løsning.

Erlend Wiborg (FrP) [13:05:03]: Det er ikke ofte, men jeg er uenig med foregående spørrer, representanten Stefan Heggelund, i at Sosialistisk Venstreparti ikke viser hvor de kutter, for på ett område er de klare på at de kutter, og det er 53,5 mill. kr til uføre. Det kutter Sosialistisk Venstrepartis i sitt budsjettforslag. Det hadde vært interessant å få vite hvorfor Sosialistisk Venstreparti gjør det, for det kommer ikke frem av budsjettet. Fremskrittspartiet og regjeringen er som kjent uenig i det kuttet fra Sosialistisk Venstreparti.

Men det er flere kutt SV har stått for i denne sal. Vi har hatt flere runder om den berømmelige avkorting for gifte og samboende pensjonister. Sosialistisk Venstreparti gikk høyt på banen og var imot at regjeringen reduserte avkorting, som medfører at gifte og samboende pensjonister får 8 000–9 000 kr mer.

Siden SV støtter prinsippet om avkorting, er mitt spørsmål: Er det aktuelt for SV å innføre avkorting på sykepenger, dagpenger eller andre områder, eller er det kun landets pensjonister som skal straffes på grunn av at de er gift eller samboende?

Johnny Ingebrigtsen (SV) [13:06:07]: Selv om jeg har en fartstid her fra tidligere, har jeg ikke vært her så mye i det siste. Så representanten Wiborg overrumpler meg egentlig med en del detaljer som jeg har bare litt grov kunnskap om. Men vi skal ikke kutte. Vi skal omfordele, og det er det vesentlige.

Til den siste delen av spørsmålet: Vi skal ikke kutte noe til dem som representanten spurte om aller sist.

Erlend Wiborg (FrP) [13:06:32]: Jeg har full forståelse for at man, når man er vararepresentant, ikke har full oversikt over alt i et stort og omfangsrikt budsjett. Jeg kan opplyse om at dette ligger under kap. 2655, post 70. Der kutter Sosialistisk Venstreparti 53,5 mill. kr i uføretrygden.

Tilbake til den berømmelige avkortingen for gifte og samboende. Jeg er glad for at representanten ikke ønsker å utvide det til også å gjelde sykepenge, dagpenger osv. Men spørsmålet er hvorfor representanten Ingebrigtsen og Sosialistisk Venstreparti da ønsker at pensjonistene, som den eneste gruppen i Norge, skal straffes fordi de er gift eller samboende.

Johnny Ingebrigtsen (SV) [13:07:15]: Med all respekt: Vi skal ikke straffe noen. Det er helt feil ordvalg. Vi skal ikke straffe noen, men vi har et alternativt budsjett. Jeg må bare konstatere det. Vi kan ha forskjellige veier til målet, og vi kan ha forskjellige mål. Men vi har lagt fram en pakke hvor vi vil omfordele: Vi vil ta fra noen plasser og legge til noen andre plasser.

Erlend Wiborg (FrP) [13:07:41]: Jeg er helt enig i at en viktig del av politikken handler om å prioritere, det handler om å fordele goder og byrder. Men Sosialistisk Venstreparti mener at det er landets pensjonister – i hvert fall gifte og samboende pensjonister – som er de som skal betale for andre satsinger Sosialistisk Venstreparti har. Fremskrittspartiet er uenig i det. Vi mener at de som bygde landet, fortjener sin pensjon, og vi mener fortsatt – selv om representanten Ingebrigtsen er uenig i det – at det er å straffe pensjonister, ved at de skal få redusert sin grunnpensjon, kun på grunn av at de velger å leve et liv som gift eller samboende. Men der er vi altså uenige.

Representanten var også innom det berømmelige fagforeringsfradraget, for Sosialistisk Venstreparti er for skattelette til én gruppe – den gruppen som støtter Sosialistisk Venstreparti økonomisk. Hvorfor ønsker ikke representanten at alle arbeidstakere, både organiserte og uorganiserte, skal nyte godt av skattelette?

Johnny Ingebrigtsen (SV) [13:08:44]: Vi vet at mange av rettighetene og avtalene som arbeidstakerne har med arbeidsgiverne, er kjempet fram nettopp av dem som har organisert seg gjennom de forskjellige fagforbundene. Det er nettopp det som har vært med på å bygge de gode sosiale ordningene i samfunnet vårt. Derfor ønsker vi at de skal få et fradrag. De skal få se konkret at de har en økonomisk fordel av å organisere seg og å komme med forslag og krav til at vi skal gjøre det bedre for hele samfunnet.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Statsråd Anniken Hauglie [13:09:38]: Nedgangen i olje- og gassnæringen har for alvor synliggjort vår avhengighet av denne næringen og hvor sårbar vi har gjort oss fordi det ikke er blitt tatt nødvendige grep tidligere – til tross for alle de advarsler som er gitt.

Skal vi kunne opprettholde velferdsstaten slik vi kjenner den, må flere bidra. Flere må gå fra passivitet til aktivitet, og det må lønne seg å jobbe framfor å motta trygd. En aktiv arbeidsmarkedspolitikk skal kvalifisere flere inn i ar-

beidslivet. Nav-kontorene skal hjelpe arbeidssøkere raske inn i jobb. Samtidig skal vi ha et sosialt sikkerhetsnett som ivaretar dem som av ulike grunner ikke kan jobbe.

Regjeringen forventer en mer positiv utvikling på arbeidsmarkedet i 2017, men vi ser fortsatt betydelige utfordringer på arbeidsmarkedet. Oljenedturen har satt et stort preg på utviklingen i arbeidsledigheten. Fortsatt er det fylkene på Sør- og Vestlandet som har den høyeste ledigheten. Rogaland er fylket med høyest ledighet, 4,5 pst ved utgangen av november. I 13 av landets fylker er imidlertid ledigheten lavere enn på samme tid i fjor. Med andre ord kan det finnes muligheter for jobb andre steder enn der man bor.

En tiltakspakke på 4 mrd. kr målrettet mot Sør- og Vestlandet bidrar til ekstra innsats i de regionene som sliter mest. Et høyt nivå på arbeidsmarkedstiltak skal få flere raskere ut i arbeid og aktivitet. Regjeringen foreslår å øke tiltaksnivået med 1 000 flere plasser for ledige i 2017. Dette gir et samlet tiltaksnivå for ledige i 2017 på 17 000 plasser.

Gjennom omstillingsmidler bidrar tiltakene til at bedrifter kan omstilles til nye markeder. Vi ser at etablerertrangen er stor, og gründerånden blomstrer.

En historisk satsing de siste fire årene på vei gir økt anleggsaktivitet i hele landet, og det styrker næringslivets konkurransekraft.

Samtidig som vi sørger for arbeid og aktivitet på kort sikt, satser vi stort på næringsrettet forskning og innovasjon, kunnskap og utvikling for å sikre at vi får flere ben å stå på i årene framover.

Norge er et land med relativt små forskjeller, og slik skal det fortsatt være. Det er en styrke ved vårt samfunn at forskjellene er relativt små. Samtidig ser vi at inntektsulikhetene i Norge har økt fra 2009, selv om økningen har vært langt mer moderat enn i mange andre land.

Skal vi klare å redusere ulikhetene, må vi også kjenne til årsakene, og hva som virker. En av hovedårsakene til ulikhet i Norge er økt innvandring. Innvandrere er overrepresentert på fattigdomsstatistikken. Mange har kommet til Norge med to tomme hender, og det tar tid å integrere dem i arbeidsmarkedet. Derfor prioriterer regjeringen arbeidsrettning i introduksjonsprogrammet og norskopplæring. Sammen med partene etablerer vi et «hurtigspor» inn i arbeidslivet for flyktninger som har med seg etterspurt kompetanse, og vi styrker yrkesveiledningen i mottakene, for å nevne noe.

For mange har en svak tilknytning til arbeidsmarkedet. Det kan være at de mangler formelle kvalifikasjoner eller ikke har relevant kompetanse. Derfor innfører vi nå en rett til livslang opplæring. Et toårig opplæringstiltak for dem med manglende grunnleggende ferdigheter er allerede på plass. Vi øker bruken av lønnstilskudd som gjør det lettere for arbeidsgivere å ta sjansen på å ansette også dem med hull i CV-en. Vi har gjort det enklere å kombinere dagpenger og utdanning, slik at flere kan finne nye jobber i kan-skje andre bransjer.

Noen er utenfor arbeidslivet fordi de sliter med psykiske problemer eller rus. Regjeringens opptrappingsplan for rus og psykiatri, og en tettere oppfølging av barn av psykisk syke, vil derfor være av stor betydning.

Regjeringen vil inkludere flere! Det betyr også at vi må ha et godt arbeidstilbud til utviklingshemmede og andre personer med varig nedsatt arbeidsevne. De siste årene har

arbeids- og velferdsetaten gjennomført flere plasser enn planlagt. Som en følge av forliket ble måltallet for varig tilrettelagt arbeid justert opp fra 9 400 til 9 700 plasser i 2017. Tiltaksnivået for personer med nedsatt arbeidsevne videreføres på om lag 58 000 plasser i 2017. Arbeids- og velferdsetaten får også økt frihet til å gjennomføre avklarings- og oppfølgingstjenester i egen regi når det er mest hensiktsmessig.

Fra 1. januar kommer det en ny landsdekkende ungdomsinnsettelse for unge under 30 år som erstatter de tre garantiene som har vist seg ikke å virke. Den skal sikre unge arbeidssøkere som etter åtte uker ledighet ikke er i arbeid, utdanning eller annen aktivitet, et arbeidsrettet tilbud. En betydelig del av unge ledige befinner seg på Sør- og Vestlandet, og satsingen vil først ruller ut der.

Fra samme tidspunkt innføres aktivitetsplikt for sosialhjelpsmottakere under 30 år. Flere unge skal gå fra passivitet til aktivitet. Tidlig innsats for å motivere til utdanning eller arbeid er avgjørende for å redusere utenforskap blant unge.

Et sterkere sosialt sikkerhetsnett er et av regjeringens viktigste satsingsområder. Vi lovte å reformere pleieoppgaveordningen for pleie av syke barn. Nå gjør vi det. Dobbelt så mange som i dag vil bli omfattet av den nye ordningen, og den gjøres mer fleksibel ved at det blir lettere å kombinere pleieoppgaver med fortsatt å være i arbeid. Lovproposisjonen vil fremmes på nyåret med sikte på iverksettelse av nytt regelverk fra 1. oktober. I 2017 bevilges det 140 mill. kr. Helårseffekten anslås til 560 mill. kr.

Regjeringen vil sikre at døvblinde har en reell mulighet til deltakelse i trening og fritidsaktiviteter. I 2012 ble det foretatt en presisering i regelverket som for mange innebar en innstramming som mange har kritisert. Regjeringen foreslår derfor å rette opp dette ved å bevilge 18,3 mill. kr til en utvidelse av retten til tolke- og ledsagerhjelp for døvblinde i folketrygden. Forslaget betyr at døvblinde nå kan få rett til ledsager med tolkekompetanse, som kan bidra til at den døvblinde får bedret sine muligheter til å delta i fritidsaktiviteter. For mange har denne endringen vært etterlenget.

Et trygt og godt arbeidsliv er viktig for regjeringen. Derfor er kampen mot arbeidslivskriminalitet høyt prioritert. Arbeidstakere skal sikres et godt og forsvarlig arbeidsmiljø. Seriose arbeidsgivere skal ikke utkonkurreres av useriøse aktører. I samarbeid med partene i arbeidslivet er det utarbeidet en strategi mot arbeidslivskriminalitet, som i disse dager revideres og oppdateres. Fem sentre mot arbeidslivskriminalitet er allerede på plass. Resultatene er gode, og gjennom forliket settes det av midler til flere sentre.

Nav betjener 2,8 millioner brukere hvert år, og det vil bli flere brukere i årene som kommer. Da må også ressursene brukes på en god måte. Et viktig grep er økt digitalisering, slik at flere kan få hjelp via selvbetjeningsløsninger. Norges største Nav-kontor er i dag nav.no. Flere vil forvente at døren inn til Nav er hjemmefra, via nettet eller ved henvendelse til kontakttelefonen. Når flere får hjelp via nettet, frigjør det ressurser som kan brukes på dem med behov for mer omfattende bistand. For 2017 foreslås det en bevilgning på 440 mill. kr for ytterligere IKT-modernisering i Nav.

For å avslutte der jeg startet: Norge har lenge stått i en særstilling. Nå går vi gjennom en stor omstilling. Myndig-

hetenes fremste oppgave er å legge til rette for at det skapes flere jobber i flere bransjer, og å trygge de jobbene som er. Det krever bevisst satsing på kompetanse, forskning og utvikling, på en infrastruktur som kommer både folk og næringsliv til gode, og en skatte- og avgiftspolitik som trykker våre bedrifter. Samtidig skal vi sørge for et sosialt sikkerhetsnett til dem som trenger det.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Dag Terje Andersen (A) [13:18:46]: Spørsmålet om informasjon til brukerne av Nav har vært sentralt i diskusjonen så langt, og her for en stund siden fikk representanten Rigmor Aasrud svar på et spørsmål til statsråden, som er noe av det verste jeg har sett: Nav sier altså at de nå skal unngå å følge statens eget regelverk for hvordan en skal drive med informasjon. Det er ingen som er uenig i digitaliseringen, men det er et klart regelverk for hvordan en kan få informasjon for dem det ikke er et godt alternativ for. Og statsråden støtter altså Nav i det svarbrevet.

Nå ligger det et forslag i salen – riktignok ikke bare fra SV, som det høres ut til her, jeg har allerede tatt det opp på vegne av tre partier – som pålegger statsråden å følge opp at de som vil ha informasjon på papir, fortsatt skal få det. Vil statsråden følge opp det?

Statsråd Anniken Hauglie [13:19:44]: Ja. Nav jobber med digitalisering av sine tjenester. Det frigjør store ressurser og forenkler arbeidsmengden. Samtidig er vi opp-tatt av at brukerne skal få den informasjonen som de har rett til, og som de trenger. Det er slik at ny informasjon vil brukerne fortsatt få på papir. Årsoppgaven får man også fortsatt på papir. De som ringer inn, vil også få informasjonen lest opp. Det er også klart at de som av ulike grunner fortsatt ønsker å få det skriftlig, skal kunne få det.

Hovedregelen skal være at dette gjøres digitalt, men de som av ulike grunner har et stort behov for å få informasjon skriftlig, skal få det. Jeg har bedt om at Nav viser smidighet nå, og Nav har også bekreftet at det vil de gjøre. Jeg har full tillit til at Nav vil vise den smidigheten nå overfor de brukerne som av ulike grunner har behov for å få det skriftlig, selv om hovedregelen skal være at det er digitalt.

Dag Terje Andersen (A) [13:20:44]: Det er noe annerledes enn det vi fikk i svaret fra statsråden, og det er jeg glad for. Men det eneste vi ber om i vårt forslag, er det som allerede er vedtatt regelverk i Norge. Det er nemlig noe som heter eForvaltningsforskriften, og der står det at de som aldri har brukt ID-porten, ikke trenger å reservere seg fra å få ting elektronisk. De som har brukt ID-porten, altså er registrert med telefonnummer eller mailadresse, kan be om fortsatt å få informasjon på papir. Derfor er det vi foreslår, bare i tråd med eksisterende regelverk i Norge.

Kan statsråden dermed bekrefte at forslag nr. 7 ikke koster en krone? Eller har statsråden tenkt å bryte statens eget regelverk?

Statsråd Anniken Hauglie [13:21:32]: Dette er ikke i strid med statens eget regelverk, det er ikke det. Det som er helt klart, og som også fortsatt skal gjelde, er at viktig informasjon skal sendes på papir, ny informasjon skal

fortsatt sendes på papir, årsoppgaven skal fortsatt sendes på papir. Hovedregelen for utsendelse av lønsslippene/trykdeslippene vil være digitalt. Så kan man ringe inn og få informasjonen lest opp, og dersom man av ulike grunner fortsatt har behov for å få det skriftlig, skal man få det. Men det er ikke slik at dette er i strid med regelverket. Jeg har fått bekreftet fra Nav at de vil være smidige nå, og jeg har tillit til at Nav vil vise den smidigheten overfor de brukerne som tar kontakt. Det er en del som har tatt kontakt nå. Det er fire-fem om dagen som har tatt kontakt. Etter hva jeg forstår, har brukerne blitt fulgt opp slik de skal, og har opplevd å bli tatt godt imot, og det tror jeg også vil skje framover.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [13:22:39]: Jeg skal bruke min replikk til å snakke om å være for mer digitalisering. Jeg er i den fasen at jeg har begynt å søke foreldrepermisjon. Det systemet synes jeg ikke er det mest effektive jeg har sett. Statsråden og jeg representerer begge partier som er opptatt av å gjøre ting enklere, mer tilgjengelig, og har tillit til brukerne – til folk. Når vil det komme et system eller en app der man enkelt kan trykke inn hvilke dager far skal ha og hvilke dager mor skal ha når man skal fordele foreldrepermisjonen – eller at det iallfall blir tilgjengelig på nettet – i stedet for den papirmølla som er i dag?

Statsråd Anniken Hauglie [13:23:18]: Jeg tror jeg skal være varsom med å skissere hvilke typer apper og løsninger man skal ha i Nav. Når politikere tidligere har gjort det, har det vist seg at løsningene har vært utdatert før de har vært mulig å implementere. Det er ikke tvil om at det er digitalisering som de fleste brukere nå ønsker. Som jeg sa i mitt hovedinnlegg, ønsker de fleste nå å kunne løse sine oppgaver – få svar på sine spørsmål og få sine behov ivaretatt – når de sitter hjemme hos seg selv. De færreste ønsker å møte opp på Nav-kontoret.

Nå har vi en stor IKT-satsing i Nav. Stortinget bevilger nå 440 mill. kr til ytterligere IKT-modernisering. Målet er at flest mulig skal kunne få besvart sine spørsmål digitalt, slik at man kan frigjøre de store ressursene til dem som har størst utfordringer. Det er slik at digital utsendelse av trykdeslipp, som flere har vært innom, utgjør 30 mill. kr, som vi kan bruke på hva vi vil. Vi kan bruke det på utsendelser eller vi kan bruke det på andre typer tjenester. Vi har valgt å modernisere Nav på den måten at de ressursene kan brukes på bedre tjenester.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [13:24:23]: Statsråden erkjente at inntektsforskjellene øker, og ønsket å bekjempe årsakene. Statsråden sa nå at en av årsakene var økt innvandring. Regjeringa legger fram mange tiltak og enda flere strategier. Strategier er etter hvert blitt et annet ord for prat. Jeg har fått svært lav terskel for strategier etter hvert. Statsråden går ikke inn på det som er årsakene, nemlig den friest mulige arbeidsinnvandringa, som gir økende problemer, og som fører til at regjeringer, om ikke denne, må snu på et tidspunkt.

Mitt spørsmål er knyttet til alderspensjonistene. Jeg skjønner nå at forslaget fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV om at pensjonistene skal få brev om alderspensjonen sin hver måned, faller. Så er vi i den situasjonen at re-

presentanten Wiborg sa at det var en krystallklar merknad. I den merknaden står det:

«Flertallet mener Nav må sikre at denne informasjonen er tilgjengelig også for de som ikke kan benytte seg av digitale verktøy.»
Hvordan skal det skje?

Statsråd Anniken Hauglie [13:25:38]: Fortsatt vil pensjonister og de som mottar trygd, få informasjon. Som jeg sa i mitt forrige svar, og som jeg også har svart skriftlig til både komiteen og media, er det slik at hvis det er nye opplysninger, vil man få dem skriftlig. Man får årsoppgavene skriftlig. Man kan ringe inn til Nav og få informasjonen lest opp. Dersom man av ulike grunner trenger den informasjonen skriftlig, kan man be om det. Jeg har også bedt Nav om å være smidig i denne fasen. Man har visst om dette et år, men fortsatt er det noe som engasjerer mange. Jeg har tillit til at Nav vil kunne håndtere det på en god måte for å ivareta dem som tar kontakt.

Innledningen til spørsmålet handlet om ulikhet. Ja, ulikhetene øker – i all hovedsak på grunn av innvandring. Denne regjeringen har vært opptatt av å stramme inn på det. Uansett er det slik at de som bor i dette landet, må kvalifiseres. De må få seg jobb, slik at de kan klare å forsørge seg selv og sin familie ved hjelp av egen inntekt. Da reduserer vi også ulikhetene.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [13:26:43]: Når det gjelder alderspensjonistene, står det i merknaden fra Høyre og Fremskrittspartiet og Venstre:

«(...) understreker viktigheten av at alle sikres tilstrekkelig informasjon om ytelse og utbetalinger.»

Videre:

«Flertallet mener Nav må sikre at denne informasjonen er tilgjengelig også for de som ikke kan benytte seg av digitale verktøy.»

Det var det representanten Wiborg sa var en krystallklar melding. Så sier statsråden nå at det er de som har stort behov, som skal få. De som av ulike grunner trenger det, skal få. Jeg ber om å få en klarhet i hva er «stort behov» og hva er «ulike grunner», og som kan føre til at en 90-åring eller 95-åring får dette på papir om en ønsker det.

Statsråd Anniken Hauglie [13:27:34]: Det er ingen tvil om at alle har rett til å få denne informasjonen tilgjengelig. Spørsmålet er om alle automatisk skal få det skriftlig i posten hver måned, eller om man skal få den informasjonen på andre måter. Som jeg har sagt i flere svar nå, er det fortsatt sånn at alle skal få denne informasjonen – hvis det er ny informasjon, får man det skriftlig, årsoppgavene skal man få skriftlig, er det endringer i informasjonen, skal man få det skriftlig. Hvis man ringer inn og ønsker å få det skriftlig, skal man få det. Jeg tror ikke jeg skal lage noen retningslinjer for hva som anses for å være nødvendige behov. Jeg har full tillit til at Nav, sammen med den som tar kontakt, klarer å gjøre de vurderingene på best mulig måte. Jeg ser ingen grunn til å detaljstyre. Jeg har fått bekreftet fra Navs side at de skal være smidige og imøtekommende overfor dem som tar kontakt, og det går jeg ut fra at de kommer til å være.

Johnny Ingebrigtsen (SV) [13:28:43]: Da jeg startet i politikken, ble jeg fortalt at demokrati koster. Underveis

har jeg fått lære at det skrevne ord koster også. Vi har fått en del forklaringer på hvordan disse forholdene for pensjonistene, som ikke håndterer den nye kontaktinformasjonen, skal løses. Men smidighet, som er ett av stikkordene her, er ikke å lese opp på en info-telefon. Både det å taste inn spørsmålene og det å høre svarene kan være vanskelig. Som den enkle mann jeg er, har jeg behov for å få et klart og enkelt svar: Kan statsråden garantere at regjeringen sørger for at alle som trenger det, får lønns- og trygdeopplysningene sine på papir, uten protester fra Nav og uten å måtte gå inn på nav.no?

Statsråd Anniken Hauglie [13:29:43]: Jeg registrerer et stort engasjement for dette spørsmålet i salen, og jeg håper det betyr at det er stor tilslutning til budsjettet for øvrig når det er dette som vekker størst engasjement. Det er ingen tvil om at alle pensjonister skal få informasjonen om hva de har i pensjon – det er det ingen som er uenig i. Vi sier at digitale løsninger skal være hovedregelen, og veldig mange er også digitale i dag. Det å få tilgang til informasjonen kan være at man går inn på nettet og får den lest opp når man ringer inn. Og som jeg sier, og har sagt flere ganger: Dersom man har et særskilt behov for å få den skriftlig, skal man få det. Men hovedregelen skal være digital, det er en stor innsparing og er penger man kan bruke på andre tiltak. Jeg er sikker på og legger til grunn at når Nav sier de skal vise smidighet overfor dem som tar kontakt, gjør de også det.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Rigmor Aasrud (A) [13:30:54]: Jeg må nesten legge bort innlegget mitt, for når statsråden svarer så ullent som hun gjør her, må vi bore litt videre i dette med digital post. I statsbudsjettet side 21 beskriver statsråden overgangen til digital post til innbyggere og næringsliv. Der står det at man skal ta i bruk digital post til dem som ikke har reservert seg. I eForvaltningsforskriften er det innført reservasjonsadgang for alle som ikke ønsker å få posten digitalt. Den må følges. I det samme statsbudsjettet beskriver statsråden en innsparing på 87,5 mill. kr ved at man tar i bruk digital post. Det er vel og bra, men det står altså ingenting om at man skal kutte ut å sende viktig informasjon til dem som trenger det. Så statsråden må gå hjem og lese eForvaltningsforskriften som sier hvordan man skal forholde seg, og så må man sørge for at alle som ikke vil ha digital post, får posten på papir.

Det er ingen mellomting mellom digital post og post i den grønne postkassen. Det måtte vært morse eller brevduer, da. Jeg håper ikke det er det statsråden tenker på. Når statsråden da sier at de som ikke klarer å løse dette digitalt, skal begynne å ringe Nav, tror jeg de fleste som har vært borti noe som heter økonomi, vil skjønne at hvis man skal ha bemanning og ta imot telefoner fra alle dem som ringer, vil besparingen i alle fall være borte for lenge siden. Så her må statsråden rett og slett gå hjem og gjøre leksen sin en gang til.

Men det er ikke bare digital post som er viktig i dette statsbudsjettet. Det er 135 000 personer uten arbeid, og de blir flere. Det er ingen trøst for dem det gjelder, at veksten i antallet har blitt litt slakkere nå enn for ett år siden, og at det heller ikke gjelder i alle fylker. Det er fortsatt vekst. 135 000 er uten arbeid, og de fortjener en regjering som

har noen ideer om hvordan de skal komme seg ut i arbeid. Det er en lavere andel av befolkningen som er sysselsatt nå enn før, og det er et stort problem, for arbeid er grunnleggende for alle, og vi må bruke de verktøyene som finnes, for å hindre at flere havner utenfor arbeidslivet. Regjeringen løser dette med nye lover, men en lovhjemmel skaper ikke nye jobber. Arbeiderpartiet foreslår flere tiltaksplasser, fordi det bidrar til aktivitet og kunnskapspåfyll for dem som trenger det.

Det har blitt 25 000 flere som jobber midlertidig. Samtidig har det blitt færre faste jobber. Faste oppgaver gjøres nå i større grad av midlertidig ansatte. Høyre sier det er resultatet av en vellykket politikk. Vi mener det er resultatet av en mislykket politikk. Midlertidige ansettelser skaper større utrygghet for de ansatte. I tillegg sier nyere forskning at det tyder på at midlertidige jobber er dårlig både for psyken og for karrieren. Det er avduket flere brudd på arbeidsmiljøloven i 40 pst. av bedriftene med mange midlertidig ansatte, leser vi i Dagsavisen. Høyre sier dette er resultatet av en vellykket politikk. Vi lover å endre loven når vi kommer i regjering.

Flere jobber deltid nå. For mange jobber deltid. Ufrivillig deltid er et uvesen. Regjeringen gleder seg over at noen færre kvinner slipper unna deltidsfella. Arbeiderpartiet synes den gleden må være betinget, siden det er langt flere menn enn før som nå er i deltidsfella. Arbeidsoppgaver endres, veletablerte bedrifter må endres om de skal følge med. Ny og fornyet kunnskap er nødvendig. Derfor trengs det flere studieplasser og bedre muligheter for etter- og videreutdanning. Det har også vi lagt inn i vårt budsjett.

Vi ser at det er færre uten arbeidsplass og flere med skyhøye skattelettelser. Når trygdeytelsene til dem som har minst, ikke justeres, viser det veldig tydelig hvilken retning vi går i. Forskjellene øker, og det som undrer meg, er at Kristelig Folkeparti og Venstre er med på denne veien. Den ledighetssituasjonen vi har i Norge i dag, trenger handling, ikke slagord som Nye ideer og bedre løsninger, og gjennomføringskraft. Situasjonen krever handling, og den er ikke regjeringen i stand til å komme med. Gjennomføringskraften er erstattet med handlingslammelse.

Svein Roald Hansen hadde her overtatt presidentplassen.

Bente Stein Mathisen (H) [13:36:09]: Jeg skal snakke om noe annet enn papirpost, og jeg synes egentlig statsråden ga et veldig godt svar på de spørsmålene hun fikk, men opplever nok at opposisjonen tolker alt i verste mening.

Regjeringen har lagt frem et offensivt budsjett for flere jobber, bedre velferd og en trygg hverdag. Stikkordene er arbeid, aktivitet og omstilling. Det er nødvendig, for norsk arbeidsliv står overfor flere utfordringer. Sør- og Vestlandet sliter med økt arbeidsledighet som følge av det mest alvorlige oljeprisfallet på 30 år. Det er viktig med målrettede tiltak for å unngå at ledigheten biter seg fast på et høyt nivå, slik den faktisk gjorde da Arbeiderpartiet styrte på 1990-tallet.

Men bildet er heldigvis ikke helt svart. I vårt langstrakte land er det store forskjeller i ledighetstallene. I deler av landet er ledigheten lav, det er faktisk behov for arbeidskraft. I 15 av landets 19 fylker er ledigheten redusert det siste året. Men regjeringen tar den økte arbeidsledigheten

på Sør- og Vestlandet på største alvor og har i budsjettet flere tiltak for å skape aktivitet og jobber i de regionene og bransjene som er hardest rammet av oljeprisfallet.

Helt siden regjeringen tiltrådte, har den vært opptatt av å stimulere til nyskaping og satsing på nye næringer. Norge har over tid blitt for avhengig av oljen. Norsk økonomi trenger flere ben å stå på, og det er viktig å etablere jobber i nye næringer som kan finansiere velferden vår. Regjeringen har i hvert budsjett siden 2013 økt satsingen på kunnskap, forskning, innovasjon og infrastruktur. I tillegg har vi også redusert skattene for å stimulere til investering og vekst, og vi bygger mye mer vei og bane.

Opposisjonen kritiserer regjeringen for å bruke for mye oljepenger. De alternative budsjettforslagene viser likevel små forskjeller. Den store forskjellen mellom oss og Arbeiderpartiet er at de foreslår store skatteøkninger i en krevende tid og vil bruke alt på økte offentlige utgifter. Det er feilslått politikk. Det bidrar ikke til omstilling. Det styrker ikke evnen vår til å skape nye arbeidsplasser i privat sektor.

Da handlingsregelen ble innført i 2001, var en samlet finanskomité enige om at den økte oljepengebruken burde gå til områder som øker vekstevnen i norsk økonomi. Det er skattelettelser, det er på samferdsel, og det er på kunnskap. Denne regjeringen har tatt dette på alvor. Vi har brukt mye mer av handlingsrommet i budsjettene til disse vekstfremmende formålene enn den forrige regjeringen.

Regjeringen følger opp FN-konvensjonen for mennesker med nedsatt funksjonsevne i dette budsjettet når den foreslår å utvide retten til tolke- og ledsagerhjelp for døvblinde i folketrygden. Hovedformålet i konvensjonen er å sikre personer med nedsatt funksjonsevne like muligheter til å realisere sine menneskerettigheter samt å bygge ned hindre som vanskeliggjør dette. Døvblinde er helt avhengig av tolke- og ledsagerhjelp for å fungere i samfunnet på lik linje med andre. Økningen på 18,3 mill. kr i budsjettet skal sikre at døvblinde får en reell mulighet til deltakelse i fysisk aktivitet, trening, gå på kafé og ellers drive med fritidsaktiviteter. Døvblinde kan i dag kun få tolke- og ledsagerhjelp til å kommunisere med andre, ikke til stønad og hjelp i dagliglivet for øvrig.

Familier med alvorlig syke barn opplever krevende dager og et liv de ofte ikke får til å gå opp. Som også statsråden nevnte i sin innledning, har denne regjeringen nå i budsjettet lagt til rette for en ny og bedre pleiepengeordning, som vil gi disse familiene en bedre hverdag. Dagens ordning er streng, komplisert og lite forutsigbar. Regjeringen foreslår å gi flere rett til pleiepenger og mulighet til å kombinere pleiepenger med delvis arbeidsdeltakelse. Dette gjelder foreldre til barn med alvorlige og varige sykdommer, barn over 12 år i forbindelse med opphold i helseinstitusjon og barn med behov for kontinuerlig tilsyn og pleie. Regjeringen foreslår 140 mill. kr i statsbudsjettet for 2017, med en helårseffekt på 560 mill. kr, fra 2018. Det er en stor styrking. Utvidelsen av målgruppen innebærer nesten en dobling av antall mottakere som har rett til pleiepenger, og foreldre i en krevende livssituasjon får kompensasjon for midlertidig bortfall av arbeidsinntekt for å pleie sitt syke barn.

Regjeringen har sagt at de vil tette hullene i det sosiale sikkerhetsnettet, og regjeringen leverer. Livet vil bli lettere og mer forutsigbart for familier i en vanskelig livssituasjon.

Lise Christoffersen (A) [13:41:00]: Vi behandler det siste statsbudsjettet i denne perioden, og det er et godt påskudd til å gjøre opp status. En observasjon de siste åra er at Høyre og Fremskrittspartiet har lagt seg til visse munnhell som stadig gjentas. Ett av dem er at den blå-blå regjeringa har «modernisert, fornyet, forsterket, forbedret» både dette og hint, også velferden. Men en påstand uten rot i virkeligheten blir ikke sannere av å gjentas og gjentas og gjentas – med mindre økte sosiale forskjeller er regjeringas definisjon på modernisering og forbedring. Det er jo mye som kan tyde på det.

Allerede i regjeringserklæringen ble det lagt an en politikk som systematisk sikrer at de rikeste slipper unna med mindre til fellesskapet, mens de med minst skal få enda mindre. Det er ikke moderne. Det er gammeldags, usolidarisk, skaper mer fattigdom og skader samfunnet. VG hadde mandag en interessant artikkel:

«Ulikhetene fortsetter å øke, og flere under 30 år har lite på konto. De som har mest fra før, soper med seg den største inntektsveksten. Det er førjulsnhyeten fra NAV som arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie (H) gjerne skulle ha vært foruten.»

Hvis vi i tillegg tilføyer: soper med seg de største skatteuttene, blir bildet enda tydeligere.

Dette er ikke noe som bare skjer på grunn av fall i olja, slik Høyre og Fremskrittspartiet pleier å påstå. Det er resultatet av en villet politikk. 25 mrd. kr kunne vært brukt til å bekjempe den høye ledigheten, men skatteutt er viktigere.

Regjeringa fører en konsekvent politikk – det skal de ha – men de tar Norge i helt feil retning. Vi så det allerede etter tre uker, i tillegg til 2014-budsjettet: Arbeidsminister Eriksson gikk rett på kutt i overgangsstonaden til enslige, arbeidsløse foreldre. Han ville også kutte i uføres alderspensjon ved å ta fra eldre uføre den delvise skjermingen mot full levealdersjustering, og det ble allerede da signalisert et Høyre-Fremskrittsparti-ønske om drastiske kutt i barnetillegget til uføre. Heldigvis bidro Venstre og Kristelig Folkeparti til at deler av dette ikke ble noe av. Men 2 000 tiltaksplasser forsvant, tross varsler om økt ledighet. Bilstønadsordningen til personer med nedsatt funksjonsevne som ufrivillig er utenfor arbeidslivet, ble kuttet med hele 20 pst. og forsvant siden.

Høyre og Fremskrittspartiet har også hatt et konsekvent mål om å svekke arbeidstakernes rettigheter. Stortingsmeldinga om flere i arbeid og proposisjonen om ny arbeidsskadeforsikring ble umiddelbart trukket. Permitteringsregelverket ble strammet inn, på bekostning av både permitterte og arbeidsgivere som slet. Regjeringa snudde først etter massivt press gjennom lang tid. Kutt i lønnsgarantiordningen, inklusive feriepenger, rammet 10 000 oppsagte. «Regelverksendring» ble det kalt. Boliglånsordningen for medlemmer i Statens pensjonskasse er i praksis borte. Det var tre veldig aktive oppstartsuiker, som satte retningen.

Det fortsatte i 2015: Året ble innledet med generalstreik mot angrepene på arbeidsmiljøloven. Kutt i barnetillegget til uføre, med 28 000 kr pr barn ble heldigvis avverget. Stikkordsmessig kan nevnes: nei til økt fradrag for fagforeningskontingent, stans i arbeidet mot ufrivillig deltid, normerte sykmeldinger, kutt i tiltaksplasser, reelle kutt i mange viktige stønader ved at satsene bare ble nominelt videreført. Forsørgingstillegget for de eldste med aller

minst, de med supplerende stønad, ble fjernet. Fast ansettelse uten garantilønn bekymrer ikke regjeringa, selv om dette i praksis er inngangsdøra til sosial dumping.

Og det fortsatte i 2016: Da røk feriepengene til arbeidsledige. Karantenetida før dagpenger ble forlenget. Tilretteleggingstilskudd for arbeidssøkere med nedsatt funksjonsevne og for sykmeldte ble kuttet. Det samme gjaldt aktivitetshjelpemidler til dem over 26 år. Hele den supplerende stønaden for personer over 67 år ble fjernet for 500 personer, som ble henvist til sosialhjelp. Trygdeoppgjøret kommer ikke lenger til Stortinget.

Og det fortsetter i 2017: Varig tilrettelagt arbeid skal kommunaliseres. De skjulte kuttene i grunn- og hjelpestønad fortsetter. Fortsatt er det uføre som taper på reformen, uten at regjeringa er villig til å skaffe fram en oversikt. Fortsatt taper uføre bostøtte, til tross for regjeringas forsikringer om det motsatte. Den bekymringsfulle situasjonen med redusert sysselsetting for unge med nedsatt funksjonsevne møtes ikke med aktive tiltak. De pensjonistene som har mest, har fått mest.

Det er ingen tegn i Navs fattigdomsrapport og dagens SSB-tall til at det vil endre seg – dessverre.

Bengt Morten Wenstøb (H) [13:46:12]: Et av de grunnleggende trekkene ved det norske velferdssamfunnet er en konsensus om verdien av et sosialt sikkerhetsnett for dem som møter utfordringer. Juletiden, som de fleste av oss om kort tid skal feire, er et godt situasjonsbilde på rikets tilstand. Det er da vi ser dem som er ensomme, dem som sliter med rusproblemer, og de barna som ikke har det så greit.

Det er mange årsaker til at enkelte mennesker har større utfordringer enn andre, men virkemidlene som kan gjøre hverdagen litt enklere, har vi politikere ansvar for. Jeg tror på at hver og en i denne salen har et oppriktig ønske om å hjelpe andre, selv om vi ikke alltid ser de samme løsningene på utfordringene.

Norge er en del av Europa. Utfordringer i europeisk økonomi får konsekvenser for norsk økonomi, noe oljeprisfallet har vist oss. Det samme gjelder arbeidsløshet. Økt arbeidsledighet i Spania og Hellas kan medføre at flere velger å søke arbeid i andre land i Europa. Det er forståelig og er en del av den mobiliteten som finnes i europeisk arbeidsliv. At mennesker beveger seg over landegrensene i Europa for å skaffe seg arbeid, er ikke noe nytt. At ulike bedrifter beveger seg over landegrensene, er heller ikke noe nytt. Flere av dem skaper trygge arbeidsplasser i Norge. Utfordringen er der når useriøse arbeidsgivere forflytter seg over landegrensene, ikke betaler skatt og ikke deltar i byggingen av vårt samfunn, men snarere er en trussel mot vårt organiserte arbeidsliv.

Derfor igangsetter regjeringa flere virkemidler og tiltak for å bekjempe arbeidslivskriminalitet. Jeg er glad for at spesielt Kristelig Folkeparti peker på bl.a. menneskehandel. Dette er nødvendig for at useriøse aktører ikke skal utkonkurrere seriøse.

Regjeringa fører en aktiv arbeids- og velferdspolitik for at flest mulig skal kunne delta i arbeidslivet. I praksis betyr det å skape gode og inkluderende arbeidsplasser med et godt arbeidsmiljø og et seriøst arbeidsliv uten organisert arbeidslivskriminalitet. Et arbeidsliv for alle er også vesentlig for å bekjempe fattigdom. Samtidig vil det alltid være personer som er for syke til å arbeide. Disse skal sik-

res en anstendig og forutsigbar inntekt. Det er også regjeringens mål.

Personer som står utenfor arbeidslivet, kan ha behov for bistand som styrker deres muligheter til å komme i arbeid. Enkelte grupper opplever særlige utfordringer med å få innpass i arbeidslivet. Bistanden skal være tilpasset disse gruppenes behov og bidra til raskere overgang til arbeid. Derfor er regjeringens målrettede satsing på Nav så viktig for å få flere i arbeid. Gode saksbehandlere kan ikke vedtas av Stortinget. Gode saksbehandlere får man når organisasjoner er velfungerende og mennesker trives på arbeid.

Derfor er det viktig at det videreutvikles en god organisasjonskultur i Nav, at de ansatte opplever at de er en del av et fellesskap. Dette kan man først og fremst gjøre gjennom å rekruttere gode medarbeidere med høy faglig kompetanse. Mange Nav-medarbeidere har i dag nettopp det.

Det viktige arbeidet Senter for seniorpolitikk gjør, understreker viktigheten av at det forskes på eldre arbeidstakeres tilknytning til arbeidslivet. Enkelte eldre sliter med å komme inn på arbeidsmarkedet, og det er viktig å finne årsakene til dette – ikke bare for den enkelte, men også for å nå regjeringens ambisjon om at flere kan stå lenger i aktivt arbeid.

Arbeidsmarkedspolitikken må sees i en helhetlig sammenheng da den påvirkes av andre politikkområder, som helsepolitikken, utdanningspolitikken og den økonomiske politikken. Et eksempel på dette er arbeidstidsbestemmelsene, som må balanseres mot sentrale mål som høy sysselsetting og best mulig utnyttelse av den enkeltes og samfunnets ressurser.

Staten er ikke den eneste aktøren i arbeidsmarkedspolitikken. Like viktig er frivillige organisasjoner, som yter viktige bidrag for å hindre at mennesker faller utenfor sosiale arenaer. Sosiale entreprenører bidrar med nye løsninger på sosiale utfordringer. Regjeringa viderefører arbeidet med å bedre betingelsene for sosiale entreprenører og frivillig sektor for å skape et sterkere sikkerhetsnett.

Skal vi lykkes med integrering av nye landsmenn og -kvinner, er arbeid et viktig virkemiddel, både for å lære norsk og for å bygge sosiale nettverk. Staten klarer ikke dette alene, men vil være avhengig av et tett og godt samarbeid med frivillige organisasjoner. Derfor er det også viktig at man klarer å rekruttere personer med kultur- og språkkompetanse i Nav, personer som kan møte innvandrere som skal ut i arbeidslivet og integreres i det norske samfunnet. Vi har som samfunn ikke råd til å mislykkes med denne oppgaven.

Tove-Lise Torve (A) [13:51:03]: Årets budsjettbehandling har et dystert bakteppe. Arbeidsledigheten på Vestlandet er skyhøy, og ledigheten rammer enkeltmennesker og familier, lokalsamfunn og storsamfunnet.

Jeg nevnte tidligere at i mitt hjemfylke, Møre og Romsdal, har vi nå den høyeste arbeidsledigheten på ti år. I Kristiansund er ledigheten på hele 5,1 pst. Dette er svært alvorlig, og det krever politisk handling. Og hva gjør regjeringa med dette? Altfor lite. Regjeringa har en passiv følge-nøye-med-holdning og har kommet altfor sent på banen. Både tiltakspakker for Vestlandet og endring av permitteringsreglementet kom først etter massivt press fra næringsliv, fagforeningene og opposisjonen.

På tross av at ledigheten fortsatt stiger, velger regjeringa å kutte en hel milliard i tiltakspakkene for neste år.

Samtidig gir de mange milliarder i skattelette til dem som har mest. Skattelettelse til de rikeste skaper ikke flere arbeidsplasser. Skattelettelse til de rikeste øker forskjellene. Vi har en regjering som ikke prioriterer det som er viktigst for vanlige folk.

Arbeid til alle er Arbeiderpartiets viktigste sak. Vi tar arbeidsledigheten på alvor og foreslår derfor kraftfulle tiltak for arbeid i vårt alternative statsbudsjett. Trygghet i arbeid, trygghet for arbeid, det er vårt motto.

Vår tiltakspakke til de områdene i landet som er hardest rammet av arbeidsledighet, er 1 mrd. kr høyere enn regjeringens. Vår målrettede politikk for å få folk i arbeid gjennom arbeidsmarkedstiltak styrkes med en halv milliard kroner i vårt alternative statsbudsjett.

Vi har en aktiv politikk som skaper nye arbeidsplasser, og vi har en aktiv politikk som gir arbeidsledige arbeid. Vi prioriterer det som er viktigst for vanlige folk.

Arbeid til alle er særdeles viktig, også til dem som står lengst unna det ordinære arbeidslivet. Arbeidstilbudet til mennesker med utviklingshemning er særdeles viktig. Det å ha et meningsfullt arbeid å gå til er selvsagt like viktig for denne gruppen som for alle oss andre. Følelsen av å bidra i verdiskapingen, følelsen av å ha et arbeid å gå til, følelsen av å ha arbeidskamerater og følelsen av å høre til gir livet mening.

Dessverre er det for få plasser i tiltaket Varig tilrettelagt arbeid, VTA. Organisasjonene har påpekt dette over lang tid. Det er mange aktuelle deltakere som ikke får VTA-tiltaket på grunn av for få plasser. Arbeiderpartiet vil prioritere arbeid som aktivitet framfor passivitet også overfor denne gruppa. Derfor foreslår vi i overkant av 300 nye VTA-plasser utover regjeringens forslag. I motsetning til regjeringen legger vi inn friske midler for å finansiere økningen.

Arbeiderpartiet er sterkt kritisk til regjeringens planer om å overføre ansvaret for varig tilrettelagt arbeid fra stat til kommune. Vi frykter at det vil ramme de svakeste deltakerne i tiltaket. Deltakere i VTA-tiltaket skal ha samme rettigheter som andre som har behov for arbeidsmarkedstiltak. Arbeid er grunnleggende for alle, og det er ingen grunn til at en gruppe brukere av arbeidsmarkedstiltak skal løsrives fra Nav-systemet. Organisasjonene er også sterkt kritisk til å kommunalisere VTA-tiltaket.

Jeg er født optimist. Min erfaring i livet tilsier at de fleste utfordringer kan løses. Men det krever aktiv handling. Regjeringens følge-nøye-med-holdning er ingen aktiv handling. Jeg og mange med meg er skuffet over regjeringens manglende evne til å iverksette konkrete tiltak mot arbeidsledigheten raskt nok.

Regjeringens svake innsats mot arbeidsledigheten viser at landet trenger en ny regjering. Arbeiderpartiet er beredt. Vi er alltid beredt.

Stefan Heggelund (H) [13:55:40]: Jeg skal gi siste tallet rett i én ting, og det var det siste hun sa, nemlig at Arbeiderpartiet alltid er beredt. Arbeiderpartiet er alltid beredt for makt. Makt er det eneste som betyr noe for dem, og det er også grunnen til at de i løpet av denne perioden ikke har klart å levere noen reelle gode alternativer f.eks. for å bekjempe ledigheten. Der har regjeringens politikk begynt å virke. Man har både kortsiktige og langsiktige tiltak: kraftfulle tiltakspakker mot regionen som er hardest rammet, tiltakspakker som har begynt å skape jobber,

og – langsiktige tiltak – at vi kommer oss gjennom den omstillingen som Norge må igjennom, bl.a. gjennom en ansvarlig økonomisk politikk, at det skal lønne seg mer å jobbe, og at det skal lønne seg mer å investere.

Arbeiderpartiet og venstresiden generelt kaller det for skattelettelse til de rikeste. Det er en retorikk de har brukt – med hell og uhell, må det jo sies – omtrent siden 2003, kanskje lenge før det også, hvem vet? Men det gjør den ikke mer sann av den grunn. Svaret er ikke å skattelegge arbeidsplasser mer. Man må være medlem i Arbeiderpartiet for å tro at hvis en bedrift får mindre økonomisk handlingsrom, blir det lettere for dem å ansette nye eller satse på nye prosjekter.

Så er jeg enig med representanten Christoffersen i at dette er en god tid å reflektere over tingenes tilstand, i og med at det er den siste arbeids- og sosialbudsjettdebatten i denne perioden. Så hva er det denne regjeringen har gjort på arbeids- og sosialfeltet? Jo, det begynte med noen helt nødvendige justeringer av arbeidsmiljøloven – justeringer som gjorde at det ble enklere lokalt å bestemme over sin egen arbeidstid, enklere å forhandle om egen arbeidstid, og at de som hadde skoen på, fikk mer innflytelse over arbeidsplassene. Vi senket også tersklene til arbeidslivet, og vi så at f.eks. Pøbelprosjektet støttet oss i det – ulike tiltaksleverandører støttet oss i det – og vi ser også nå at det er et tiltak som har positiv effekt. Flere får en fot inn i arbeidslivet. Det var målet, det var meningen.

Dette er for øvrig det eneste Arbeiderpartiet har sagt at de – hvis de kommer til makten – ønsker å reversere når det gjelder arbeidsmiljøloven. De vil heve tersklene til arbeidslivet. På alle de andre punktene når det gjelder de endringene som ble gjort, klarer de ikke å være konkrete på en eneste ting om hva som kommer til å skje hvis de kommer tilbake til makten. Det er ganske utrolig. Partiet som sier at de er opptatt av en forutsigbar arbeidslivspolitik, er nå det mest uforutsigbare partiet i arbeidslivspolitikken. De har ingen svar.

I tillegg har vi satset sterkt på tiltaksplasser. Vi har innført aktivitetsplikt for mottakere av sosialhjelp som er under 30 år. Det gjør vi fordi det virker, og fordi vi ønsker at dette skal være et tilbud, og noe som fungerer over hele landet. Vi har ryddet opp i de såkalte ungdomsgarantiordningene fra den rød-grønne regjeringen, de ordningene som viste at venstresiden ikke vet hva ordet garanti betyr – de garantiene som ble brutt igjen og igjen, med en ny ungdomsinnsats for dem under 30 år. Vi har i samarbeid med partene innført tiltak for raskere integrering av flyktninger i arbeid, vi har styrket ordningen med funksjonsassistanse i arbeidslivet, vi har utvidet pleiepengeordningen – det var sårt tiltrengt – og vi har utvidet tolke- og ledsagerhjelpen for de døvblinde.

Oppsummeringen av denne perioden så langt er altså at regjeringen kombinerer kortsiktige og langsiktige tiltak for at Norge skal komme seg godt gjennom omstillingen vi alle sammen vet at man må gjennom. Vi tetter hull i sikkerhetsnett, og vi rydder opp etter de rød-grønnes mislykkede implementering av Nav-reformen. Dette arbeidet skal fortsette.

Audun Otterstad (A) [14:01:03]: Det er snart jul for tredje gang i denne stortingsperioden, og Høyre og Framskrittspartiets budsjettforslag bekrefter det mye omtalte sitatet om at vinteren kommer sannelig på oss, men alle

gode ting er dessverre ikke tre. Derfor er jeg helt enig med forrige taler, som sier at det er en tid for å oppsummere, en tid for å se tilbake på tre år og hva det har gitt oss med Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen.

Spørsmålene vi må stille oss, er: Er det bedre å være arbeidstaker i dag enn det var for tre år siden? Er det bedre å være oljearbeider? Er det enklere å være bygningsarbeider, sykepleier eller politi? Virker arbeidsmarkedspolitikken kraftfullt mot ledigheten når ledigheten øker? Og er det slik at flere bidrar til statsbudsjettet i stedet for å leve av statsbudsjettet, som retorikken så godt lyder i denne sal? Er sysselsettingsgraden høyere eller lavere enn den var for tre år siden? Og er det flere eller færre arbeidsledige enn for tre år siden? Får flere brukt muligheten til å bli det beste av seg selv og til å ha økt valgfrihet? Er det flere eller færre midlertidig ansatte som ønsker seg en fast stilling og en lønn å leve av hver eneste måned, og en garanti for det? Er andelen som tar ut pappapermisjon, høyere eller lavere? Og er det flere fedre som ønsker det, som er lenge hjemme med barna sine?

Høyre og Fremskrittspartiets inngripen i tryggheten og omfordelingen fra de fattigste til de rikeste eksemplifiserer seg best med bildet av den gjerrige sheriffen av Nottingham som går og rister de siste kronene ut av gipsen til den fattige mannen med det brukne beinet.

En sped liten bekk ble til en elv. Forskjellene i Norge øker, og Norge går i gal retning. Kristelig Folkeparti og Venstre har tappert forsøkt å bygge diker mot den blå-blå strømmen, men man klarer det ikke alene. Det kreves at flere står sammen, det kreves kraften fra flere partier i Stortinget, for de store oppgavene må vi løse i fellesskap.

De tusener av lytteposter som finnes ute på norske arbeidsplasser, medlemmer av LO og Tekna og fagorganiserte, melder tilbake om tøffere forhold, flere useriøse, og et arbeidsmarked under sterkt press i en tid med høy ledighet. Riksrevisjonen har også rettet skarp kritikk mot regjeringens manglende innsats mot arbeidsmarkedskriminaliteten, mot menneskehandel, og mot utnyttelse av sårbare mennesker.

Representanten Andersen fikk svar på sitt brev til statsråden: Er det satt inn nye tiltak i dette statsbudsjettet mot arbeidsmarkedskriminaliteten? Svaret var et klokkeklart nei. Kristelig Folkeparti og Venstre må hvert eneste år forhandle inn de tiltakene som kommer, som et senter mot arbeidslivskriminalitet, og må trekke Høyre og Fremskrittspartiet fra det ytterste høyre og inn til sentrum av norsk politikk, hvor vi er enige om at den norske modellen ligger fast. Hva er den norske modellen? Jo, det er et sterkt organisert arbeidsliv med arbeidstakere og arbeidsgivere som jobber sammen mot et mål om at vi skal øke produktiviteten, og om at vi skal effektivisere – ikke gjennom flate ostehøvelkutt, men gjennom kunnskapsrealisering og frigjøring, fordi det vi får til sammen, er så mye mer enn det vi får til alene. Det er den norske modellen, hvor man på 1990-tallet – da det var tøffe tider – viste at man fikk til solidaritetsalternativ, og hvor man gjennom tidligere statsråder i denne posten har blitt advart fra Statsministerens kontor mot å behandle organisasjonene i arbeidslivet på den måten, fordi det ble omtalt som respektløst.

Godt gjort er bedre enn godt sagt, og vi har fått mange fagre ord fra denne regjeringen i denne sal. Nå venter vi bare på at det skal bli godt gjort.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en talletid på inntil 3 minutter.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [14:06:22]: Representanten Heggelund har fått som vane å skamrose regjeringa og ha noen ytterst intense angrep mot Arbeiderpartiet. Jeg vil anbefale at representanten heller snakker med de menneskene som trenger bistand fra de folkene vi her snakker om i Nav og rundt omkring, og ser hvordan de menneskene har det. Da ville budskapet vært noe mer nyansert. Eksempelvis går yrkesdeltakelsen i Norge nedover – det burde bekymre partiet Høyre – den går nedover svært raskt, og det er et utrolig alvorlig utviklingstrekk i det norske samfunnet fordi det både reduserer den enkeltes evne til å skaffe seg inntekt og samfunnets evne til å opprettholde velferdsytelsene.

Vi står overfor store endringer. Arbeids- og velferdsetaten har et driftsbudsjett på 11 436 mill. kr – i all hovedsak Nav. Det trengs omstilling, fordi det er mye penger, det fungerer for dårlig, kvaliteten er for svak, og jeg vil anbefale flere å engasjere seg i situasjonen til folk som er i kontakt med disse institusjonene, slik at en bedre kan forstå situasjonen. Det trengs altså omstilling, og IKT-prosjektene er viktige. Samtidig vil jeg henlede oppmerksomheten til statsråden og til embetsverket som er her, på side 25 i innstillinga, hvor det står at disse teknologiske framskrittene, som Senterpartiet støtter, må kombineres med at hvert enkelt Nav-kontor i hver kommune «har nødvendig tid og personell til å bistå folk som trenger praktisk hjelp med utfylling av søknader for å få sine rettmessige ytelser», eksempelvis. Det er noe som statsråden, embetsverket og Nav bør merke seg, det som står på side 25, som sies av en enstemmig komité.

Ellers er Senterpartiets omstillingsvilje stor. Vi er nødt til å få flere fagfolk i førstelinja i Nav-kontorene i kommunene og bydelene, vi må få færre folk i spesialenhetene, og vi må gi større myndighet til folkene som sitter i førstelinja for å redusere problemene som kommer når en ikke gjør en god jobb. Det vil føre til at vi får en mer attraktiv arbeidsplass, får medarbeidere med sosialfaglig utdanning og erfaring, og det blir mer interessant, for det er nettopp dem som møter folk som trenger hjelp, som har den beste oversikten over situasjonen. Vi må trekke veksler på dem som sitter i spesialenhetene, men det er førstelinja som må styrkes, og jeg håper at statsråden kan bekrefte i senere innlegg at førstelinja i Nav skal styrkes for å få større kvalitet, bedre behandling og en billigere tjeneste. Det er snakk om mye penger og mye folk, og det er veldig vesentlig for livssituasjonen til en rekke mennesker.

Sveinung Rotevatn (V) [14:09:27]: Utgiftssida på arbeids- og sosialbudsjettet er på 440 585 035 000 kr. Det er utan sidestykke det største komitébudsjettet her på huset. Då skulle ein tru at budsjettdebatten i den komiteen var ein spennande debatt der det var meiningar som vart brote mot kvarandre, omprioriteringar, ulike syn på kva som skal opp, og kva som skal ned. Men det er ikkje ein spennande debatt. Kvifor er det ikkje det? Det er fordi det største opposisjonspartiet, Arbeidarpartiet, sitt einaste syn på alle postar er at dei ikkje er store nok. Det er ikkje eitt kutt, det er ikkje éi omprioritering. Men det løyser ein så enkelt, for som representanten Torve sa, kjem dei med friske midlar – eller skatteaukar, som det eigentleg betyr. Det er veldig

enkelt, skru det opp, ti milliardar inn, så kan vi spreie det litt utover. Det kan Arbeidarpartiet kjempegodt, sånn heldt dei på i åtte år.

Eg vil gjerne stille representantane frå Arbeidarpartiet eit spørsmål: Er det ikkje ein kritisk refleksjon rundt ein einaste post på dette budsjettet, rundt sjukelønsordninga, arbeidsavklaringspengar, AFP – «take your pick» – er det ikkje ein post her som ein kanskje kunne gjort nokon endringar på, omprioritert? Finst det ikkje eitt einaste område på heile arbeids- og sosialbudsjettet som kunne klart seg med ei krone mindre, for at ein kanskje kunne ha auka med ei krone på ein annan budsjettpost? Det er lov, men det skjer ikkje.

Det som skjer, er at ein sender opp representantar på talarstolen, som representanten Otterstad, som snakkar om at vi er som sheriffen av Nottingham, som tek pengar frå gamle folk, og som snakkar om at Kristeleg Folkeparti og Venstre forsøker å byggje dike mot den blå-blå flaumen. Har det ikkje slått representanten Otterstad og Arbeidarpartiet at kanskje ein av grunnane til at Venstre og Kristeleg Folkeparti samarbeider med Høgre og Framstegspartiet, trass ein del politiske ueinigheiter, er at dei i det minste er villige til å tenkje politikk, til å gjere endringar? Det burde han reflektere over.

Eg har lese dette årets budsjettforslag frå Arbeidarpartiet, fjorårets og det før det, og det einaste ein veit med sikkerheit, er at Arbeidarpartiet per definisjon er for fjorårets budsjett. Det er det som skal vere den gylne norma. Representanten Christoffersen viste faktisk tendensar til ein kritisk refleksjon, nemleg at regjeringa har gitt dei pensjonistane som har mest, litt meir. Ja, det kan eg vere einig i, men gjer Arbeidarpartiet noko med det i sitt budsjett? Nei, dei vidarefører det, for det var i fjor, og no er det i år, og no er det blitt Arbeidarpartiets politikk.

Erlend Wiborg (FrP) [14:12:40]: Det var representanten Audun Otterstad som fikk meg til å tegne meg igjen. Politikk handler om mer enn retorikk, men likevel – når representanter fra Arbeiderpartiet snakker om sheriffen av Nottingham, er det verdt å lytte, for er det noen som er gode på å øke skatter og avgifter for folk flest og bedrifter, er det nettopp Arbeiderpartiet.

Det var en betydelig svartmaling. Alt er ille. Alt går i feil retning. Men representanten Otterstad og Arbeiderpartiet har i dag bevisst valgt ikke å snakke om at vi nå har en regjering som utvider pleiepengeordningen, slik at når mennesker opplever det verste som kan skje i livet, at ens eget barn blir alvorlig sykt, sørger vi nå for å utvide ordningen slik at foreldrene kan fokusere på å hjelpe barnet i familien. Det hopper Arbeiderpartiet bukk over og vil ikke nevne det.

Og, som vi har vært innom flere ganger tidligere i dag, når vi har en regjering som sørger for at gifte og samboende pensjonister ikke straffes, er Arbeiderpartiets løsning å straffe gifte og samboende pensjonister. Når vi har en regjering som sammen med samarbeidspartiene styrker økonomien for enslige minstepensjonister, mener jeg det er en god ting. Når vi har en regjering som sørger for å utvide ledsagerhjelpen for døvblinde, velger Arbeiderpartiet ikke å nevne det. Så sa også vararepresentant Otterstad at man alltid skal måle etter hvordan ting var for tre år siden. Ja, jeg vet at Arbeiderpartiet er veldig glad i det bestående. Men jeg tror mange innbyggere i Norge er glad for at vi har

en regjering som, sammen med samarbeidspartiene, har klart å få ned helsekøene. De 8 000 menneskene som tidligere sto i kø under Arbeiderpartiet, men som nå er ute av køen, tror jeg er glad for at vi har en regjering som satser på helsepolitikk. Jeg tror landets bedrifter og innbyggere er glad for at vi har tidenes satsing på vei og jernbane, at vi – i stedet for som Arbeiderpartiet ønsker, å spare mer penger og putte enda mer penger inn i oljefondet og kjøpe aksjer i Philip Morris og Coca Cola – har en regjering som også velger å investere noen av pengene her hjemme i Norge, i norsk infrastruktur, og ikke la den forfalle. Vi har en regjering som sørger for å bedre tryggheten i samfunnet gjennom tusen nye politifolk, og kriminaliteten går nå ned. Jeg tror de menneskene som nå slipper å være offer for kriminalitet, er glad for det, og at de som likevel blir utsatt for kriminalitet, vet at man har politi som etterforsker og faktisk får straffet de personene.

Arbeiderpartiet viderefører sin sedvanlige svartmaling, men sheriffen av Nottingham er det helt tydelig hvem som er i denne sal.

Rigmor Aasrud (A) [14:15:47]: I en situasjon med 135 000 arbeidsledige – det har ikke vært så mange på 25 år – kunne en kanskje tenkt seg at posisjonspartiene hadde vært litt ydmyke overfor den situasjonen man står i. Men det er tydeligvis ikke slik alle tenker i denne salen i dag. Med 135 000 arbeidsledige kan man ikke akkurat si at man har lyktes. Da blir det kanskje litt pussig å være så opptatt av at man gjør noen prioriteringer innenfor det samme budsjettet, som har så mange milliarder. Det er vel ikke sånn at endringer er det samme som kutt? Men når Rotevatn prater om det, er det grunn til å nevne at Venstre i sitt alternative budsjett foreslår et kutt på 5 mrd. kr. Det er en ganske stor endring. Jeg er glad for at ikke engang posisjonspartiene er med på det kuttet i dag. Det tror jeg hadde vært en ganske krevende situasjon for dem som ville blitt rammet.

Vi hører om alle de nye og spennende tiltakene som ligger i dette statsbudsjettet. Ja, vi hører om en ungdomsgarantiordning som ikke virker. Nei, den virket ikke, for det var ingen som fulgte den opp. Nå kommer det en ny ungdomsgaranti, eller en ny ungdomsordning. Men hva består den i? Så langt har vi hørt at ungdommen skal få møte en saksbehandler etter åtte uker. Men hva så? Hva mer er det som skal skje? Hva skal skje med de ungdommene? Vi har i denne sal akkurat behandlet aktivitetsplikt for unge sosialhjelpsmottakere. De kommer over på tiltak. Men det er jo ingen tiltak i budsjettet.

La meg avslutte med det som har vært gjengangeren her i dag, og det er utsending av lønsslipper til våre pensjonister. Jeg gikk inn på Navs hjemmesider. Jeg tastet «ansvar for riktig skattetrekk», og der står det: «I Norge er du personlig ansvarlig for at skatten din er korrekt innbetalt.» Hvordan skal man få til det når man ikke får en slipp engang? Og det står at særlig dersom man har både arbeidsinntekt og ytelser fra Nav, er det vanskelig for Nav å beregne dette. Kan statsråden forklare oss hvordan man skal få kontrollert skattetrekket når man ikke får lov til å se det?

Dag Terje Andersen (A) [14:18:56]: Jeg skulle ønske statsråden kunne gå opp her og bekrefte at hun skal vise respekt for dem som mottar ytelser fra Nav, ved å gi dem informasjon i tråd med norske regler for hvordan en skal

motta informasjon, og ikke det tjuvtrikset med å la være å definere den informasjonen folk skal ha, som brev og dermed unngå forskriftene for hvordan folk skal informeres.

Grunnen til at jeg ba om ordet på slutten, var allikevel representanten Rotevatn, som jeg synes veldig ofte holder interessante innlegg. Han holdt også et interessant hovedinnlegg. Det er sånn, som representanten Aasrud nå var inne på, at vi foretar prioriteringer innenfor budsjettene – vi gjør det kraftig. Men det budsjettet vi diskuterer her i dag, er et budsjett som Arbeiderpartiet prioriterer – ikke som Venstre, som foreslår å kutte ca. 5 mrd. kr i dette budsjettet. Derfor prioriterer vi dette budsjettet i forhold til en del andre ting.

Men det som jeg synes er påfallende, er at det i så liten grad fra de andre partiene virker som det er noen bekymring for at vi setter rekord på rekord i arbeidsledighet. Det er den store utfordringen for samfunnet: at ungdomsledigheten er skandaløst høy, at flere må ha uføretrygd, at flere må ha hjelp på sosialkontoret. Det er det vi burde gripe tak i, spesielt fordi – apropos representanten Rotevatns første innlegg, hvor han sier vi bare kan bruke penger: nei, vi bruker faktisk 4 mrd. kr mindre i statsbudsjettet – vi mener at vi skal spleise på velferden, og at også de som har mye penger, skal få lov til å være med og spleise. Så vi har et annet skatteopplegg.

Men jeg håper representanten Rotevatn er enig med meg i at Norge er et fantastisk land i verden. Det er vel ikke noe annet land i verden der alle andre partier enn dem som sitter i regjering, mener at regjeringa bruker for mye penger. Tenk å ha en så ansvarlig opposisjon når en har vært så uansvarlig å sette Fremskrittspartiet i Finansdepartementet. Denne gangen sier Finansdepartementet i innstillinga til budsjettet at den årlige påplussingen når det gjelder oljepengebruk som vi har sett under denne regjeringa, ikke kan fortsette. Ja, egentlig er det sånn at Finansdepartementet sier at hun som er finansminister nå, ikke kan fortsette. I fellesskap får vi prøve å gjøre noe med det.

Presidenten: Representanten Per Olaf Lundteigen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [14:22:03]: Tre poeng:

Det er altfor mange klagesaker i trygderetten. Svært mange av dem som klager, får rett i trygderetten. Sånn kan det ikke fortsette. Det må det ryddes opp i.

Poeng nr. 2: Det arbeides med nye regler for offentlige tjenstepensjoner. Det har brutt sammen. Senterpartiet har foreslått – og har fått støtte fra Arbeiderpartiet og SV – at offentlige tjenstepensjoner skal være en del av avtaleverket, og må behandles i samsvar med det.

Det tredje gjelder AFP-ordningen. Den omfattet 48 500 i privat sektor i 2015, og det er en vekst på 24,6 pst. Senterpartiet vil bare si at det som var formålet, var å gi sliterne mulighet til å gå av tidligere. Dette formålet må ivaretas bedre framover. Dette er en sak som er viktig for å sikre AFP-ordningens sosiale profil. Det må bli en større nøkternhet i offentlige budsjetter framover, og det er ett område som en må se på.

Presidenten: Representanten Sveinung Rotevatn har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Sveinung Rotevatn (V) [14:23:11]: I svarea sine til meg stadfesta representantane frå Arbeidarpartiet eigentleg eit problem. Eg utfordra dei på: Er det ikkje mogleg å omprioritere noko som helst, ikkje éin post i deira eiga budsjett? Svaret var: Neimen, sjå på Venstre, dei har omprioritert, dei har kutta, og det er vi imot. Ja vel, då har vi fått svaret, då. Så viser ein til at Arbeidarpartiet aukar skattane med 10 mrd. kr og difor kan strø på litt her og der. Det er fint, det, men viss dei ikkje kunne auka skattane med så mykje, har Arbeidarpartiet per definisjon ingen politikk på arbeids- og sosialfeltet – då har dei inga meinig om det feltet.

Så seier representanten Andersen noko til slutt som eg vil seie dessverre er feil. Han seier at Arbeidarpartiet brukar mindre pengar enn regjeringa. Det gjer dei ikkje, eg trur faktisk dei brukar meir. Dei brukar litt mindre oljepengar. Så aukar dei skattane i staden – og brukar dei. Det er ein måte å gjere det på, men det er ikkje lågare offentleg pengebruk, det er høgare.

Audun Otterstad (A) [14:24:30]: I Arbeiderpartiet er vi opptatt av å måles på det vi gjør. Derfor er dette en fin referansebane å se tilbake på: Hvordan var det da en gikk inn i regjeringskontorene, og hvordan er det nå, når en snart er på tur ut? Til representanten Wiborg: Jeg anbefaler ham å reflektere litt over det. Hvordan er det når Fremskrittspartiet er på tur ut av regjeringskontorene? Jeg vil gratulere representanten Wiborg og Fremskrittspartiet med fullt gjennomslag i f.eks. oljepengepolitikken, hvor man nesten har gjort handlingsregelen ubetydelig, satt rekord etter rekord i oljepengebruk og saldert hvert eneste budsjett og hvert reviderte budsjett med mer oljepenger.

Når representanten Rotevatn, fra Venstre, sier at Arbeiderpartiet har problemer med å prioritere, må jeg få lov til å si at det er vanskelig å se bjelken i sitt eget øye når en peker på flisen i andres. Det er helt utrolig at man i et velferdsstatsperspektiv, som flere av representantene i denne komiteen er så opptatt av, ikke ser at det er den måten man bruker penger på – øser ut mer, øker oljepengebruken – for å gi mennesker med milliarder flere millioner i skattekutt.

I sitt første budsjett gjenoppfant finansminister Siv Jensen 50-øringen. Vanlige folk, med vanlig inntekt, fikk 50 øre mer hver dag. De aller rikeste i Norge fikk titusenvis av kroner mer hver eneste dag. Det er omprioriteringer. Hvis man ikke har sett hvordan den effekten slår ut i økt ulikhet, i større kløfter i samfunnet, bør man virkelig sette seg ned i jula og studere forskning på ulikhet – og bruke tiden godt.

Det er resultatene som teller, ikke merknadene. Hvis Arbeiderpartiet hadde styrt dette landet, hadde vi ikke sagt at vi hadde økt antall tiltak mot arbeidsledigheten – og så kuttet 1 mrd. kr i pakken mot arbeidsledighet i det samme statsbudsjettet. Vi hadde ikke sagt at vi hadde økt antallet tiltaksplasser – og så levert akkurat det samme som året før. Vi hadde satt inn mer penger. Vi hadde sørget for å holde hjulene i gang og flere i arbeid. Det ville ført til at en kunne omprioritere fra arbeids- og sosialbudsjettet, fordi flere hadde vært med og bidratt til det vi skal leve av, i stedet for det motsatte: å leve av velferdsstaten.

Presidenten: Representanten Erlend Wiborg har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Erlend Wiborg (FrP) [14:27:40]: Representanten Otterstad var oppe og sa at vi har gjort handlingsregelen ubetydelig. Da vil jeg bare be representanten lære seg handlingsregelen. Ikke at jeg nødvendigvis skal bruke mye tid på å forsvare handlingsregelen, men den sier man kan bruke inntil 4 pst. av avkastningen. Regjeringen ligger godt under det.

Jeg har lyst til å utfordre representanten Otterstad til å svare på spørsmålet mitt. Det gjorde han ikke i foregående innlegg. Hvorfor mener Arbeiderpartiet, i den situasjonen norsk næringsliv og mange norske arbeidsplasser er i i dag, det er riktig politikk å øke skattebyrden for norske bedrifter, og å øke skattebyrden for norske innbyggere? Hvorfor mener de det er riktig å redusere pensjonene for gifte og samboende pensjonister, og å ha lavere bevilgninger til infrastruktur, når de ønsker å bruke de samme pengene til å bygge opp oljefondet til enda mer enn det er i dag?

Stefan Heggelund (H) [14:28:49]: Venstresidens Robin Hood-referanser har aldri vært riktige. Alle vet at det er sheriffen fra Nottingham som er sosialisten. Det er han som tar inn mer skatt enn det han trenger. Robin Hood er Høyre-mannen som tar skattepengene tilbake og deler dem ut igjen. Det trodde jeg alle visste, iallfall alle som har vært i en skoledebatt. (Munterhet i salen)

Representanten Rigmor Aasrud innrømmer at Arbeiderpartiets ungdomsgaranti ikke fungerte. Men så sa hun at det var fordi ingen fulgte den opp. Hvem var det som skulle følge den opp? De som innførte den: den rød-grønne regjeringen, som satt i åtte år og hadde rent flertall. De valgte selv ikke å følge opp sine egne ungdomsgarantiordninger. Derfor ble det aldri noen garantier. Men det var ikke den eneste kritikken mot disse ungdomsgarantiene. Det var også en kritikk om hvor fragmenterte de var, og at de derfor ikke hadde fungert. Det er grunnen til at regjeringen rydder opp i dette, og lager en reell ungdomsgaranti for dem som er under 30 år.

Representanten Lundteigen mener at jeg ikke burde angripe Arbeiderpartiet så mye. Vel, jeg mener at representanten Lundteigen burde kjøpe mindre av Arbeiderpartiets virkelighetsforståelse. Det kan jo hende at Senterpartiet hadde hatt mer interessante innspill i den politiske debatten hvis ikke alt – nesten alt – de mente, var ting de hadde kjøpt fra Arbeiderpartiet, og hvis de også klarte å ha en kritisk distanse til sin tidligere samarbeidspartner.

Til slutt: Jeg blir like overrasket hver eneste gang jeg ser representanten Dag Terje Andersen være høy og mørk i sosialpolitikken. Husker han hva som skjedde da han var statsråd? Riksrevisjonen kunne ikke bekrefte Navs regnskap. Det ble kontrollhøring. Tre arbeidsministre fra Arbeiderpartiet måtte møte og svare på hvorfor regnskapet ikke kunne bekreftes av Riksrevisjonen. De måtte også svare på hvorfor folk ikke fikk den hjelpen de skulle ha. Dette er Arbeiderpartiets sosialpolitiske arv i dette årtusen. Jeg skjønner at det er noe man ikke har spesielt lyst til å snakke om, men det er det som er realitetene. Det er grunnen til at vi rydder opp i de rød-grønnes implementering av Nav-reformen, og at vi tar Nav inn i en ny tid. Arbeidsrettede ytelser gjør dem bedre. Det er grunnen. Det er noe av bakgrunnen for prosjektet.

Presidenten: Representanten Rigmor Aasrud har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Rigmor Aasrud (A) [14:31:51]: Det er grunn til å minne representanten Heggelund om at den siste ungdomsgarantien kom i 2013. Det sies av dem som har sett på det, at oppfølgingen har vært særs svak. Nå har vi fått høre representanten Heggelund si noe om hva som er den nye ungdomsgarantien fra regjeringen – det er å rydde opp. Men hva det faktiske innholdet er, er fortsatt like ukjent.

Helt til slutt skulle jeg ønske at representanten Heggelund, som hele tiden har vært så veldig opptatt av at vi har en arbeidsavklaringspengeordning som ikke er fullkommen, kunne sett litt på det forslaget som vi fremmer. Der gjør vi faktisk en ganske betydelig omprioritering, vi omprioriterer penger fra arbeidsavklaringspenger til tiltaksdelen for at flere av dem som nå er på arbeidsavklaringspenger, kan få lønnstilskudd, så de kan komme seg ut i jobb. Det hadde jeg forventet at representanten Heggelund og Høyre hadde kommet til å støtte, i og med at man har vært så kritisk til måten ordningen fungerer på. Hittil har vi ikke hørt noen ting her i Stortinget om hvordan de vil endre.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3.

Sak nr. 4 [14:33:02]

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2016 under Arbeids- og sosialdepartementene (Innst. 132 S (2016–2017), jf. Prop. 22 S (2016–2017))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet til sak nr. 4.

Sak nr. 5 [14:33:28]

Innstilling fra næringskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2016 under Landbruks- og matdepartementet m.m (Innst. 134 S (2016–2017), jf. Prop. 19 S (2016–2017), unntatt kap. 1137)

Presidenten: Etter ønske fra komiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det – innenfor den fordelte taletid – blir gitt anledning til inntil seks replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Else-May Botten (A) [14:34:17]: Jeg er glad for at det nå ser ut til at vi kan få sikkerhet for Staur gård, og det er det jeg ønsker å ta opp i denne saken. Denne gården er et kulturminne, den har en betydelig historie som gård og samlingssted politisk og kulturelt, og spiller en viktig rolle når det gjelder fasilitering av forskning. Det er bra at det blir et flertall som setter foten ned for regjeringens ønske om salg. Det er behov for å få tilført egenkapital, det

er alle enige om. Her må det startes et arbeid, for gården må kunne drives med et økonomisk resultat som sikrer eierskap. Derfor mener vi at regionale og lokale krefter, som f.eks. Stange kommune, bør trekkes med i arbeidet for å utvikle gården videre. Om det ikke skulle lykkes og regjeringen fortsatt vil selge, må de komme tilbake til Stortinget med en egen sak om dette, det er den klare meldingen fra komiteen. Det ville kanskje være en idé å utvikle gården til et senter for bioøkonomi – noe som er et viktig tema i området. Den har tross alt en særskilt plassering, midt i Innlandet og midt i matfatet, og kan bidra til å videreføre et viktig arbeid for å løfte grønne næringer.

Vi er imot salg og er også betenkt over at regjeringens partiene ønsker å selge uten å se mer på hva som kan gjøres for å bedre økonomien på gården – lete etter løsninger som er framtidssikret. Men nå har regjeringen fått tilbakemelding fra komiteen om at det må ses på nye muligheter framover.

Presidenten: Det foreligger et forslag fra Høyre og Fremskrittspartiet her, jeg vet ikke om representanten Foss vil ta opp det forslaget, hvis ikke kan det ikke komme til votering. Det er forslaget «Stortinget samtykker i at Staur gård AS blir avvikla.»

Ingunn Foss (H) [14:36:30]: Da tar jeg opp det forslaget, som Høyre og Fremskrittspartiet står bak.

Presidenten: Representanten Ingunn Foss har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Statsråd Jon Georg Dale [14:36:46] Berre ein kort kommentar til Staur gård, men innleiingsvis: Når ein behandlar nysalderinga, er det verdt å glede seg over at når løyvingane til jordbruket går opp med 190 mill. kr, som følgje av at det går så godt i norsk jordbruk – når marknadsinntektene veks så mykje – må også subsidienvået opp. Det vil for mange framstå som eit paradoks, men det er det vi legg fram forslag om i denne nysalderinga.

Så til Staur gård AS: Det er eit selskap som har gått med underskot over tid. Selskapet har eit styre som har prøvd å ta fleire grep for å bringe aktiviteten i selskapet på eit nivå som gjer at ein i større grad har grunnlag for å halde oppe drifta. Det har ein ikkje lykkast med. No har vi altså tal som indikerer at ein fram til oktober hadde eit underskot på nærare halvannan million kroner i dette selskapet. Den beskjedne eg får i Stortinget i dag, tek eg, men resultatet av dette er jo at vi risikerer at vi framleis taper offentlege pengar i eit selskap som ikkje har klart dei omstillingane ein har forsøkt å få til gjennom fleire år. Det er behov for å gjere Stortinget merksam på at det kan vere utfallet av dette. Dette selskapet er ikkje redda ved at vi handterer likviditetssituasjonen selskapet er i no, med dei vedtaka Stortinget gjer. Men vi skal gjere vårt beste, basert på stortingsvedtaket. Men det er usikkerheit knytt til om dette selskapet vil vere i stand til å levere positive resultat som gjev grunnlag for drift også i tida framover. Det bør Stortinget vere kjent med. Vi baserer oss no på det vedtaket Stortinget gjer, og vi vil kome tilbake igjen om det er behov for ytterlegare justeringar. Men bakgrunnen for forslaget om sal handlar altså om at selskapet ikkje har klart å ha ein økonomi som gjer at det balanserer. Då eg såg på det, såg

eg det som litt bortkasta at staten skulle eige eit gardsbruk som ein ikkje kunne oppretthalde drifta ved.

Else-May Botten (A) [14:39:12]: Jeg hører godt hva statsråden sier i denne saken, og vi i komiteen kjenner situasjonen. Men det som egentlig er beskjedne fra flertallet i komiteen nå, er at man må se på nye måter å håndtere dette på, se om det er nye ting man kan løfte fram, om det er andre lokale eller regionale aktører som kan være med.

Mitt spørsmål til statsråden er hva han ønsker å gjøre med den bestillingen. Kommer han bare til å sitte og vente på at tallene blir dårligere, eller kommer han til å gå inn og se på nye løsninger for å løfte den økonomiske situasjonen man står i?

Statsråd Jon Georg Dale [14:39:56]: Eg trur det er fornuftig at eg held meg til vanlege eigarstyringsprinsipp også i denne saka. Det gjer at eg kjem til å drøfte ulike alternativ med styret, men det er styret i selskapet som er sett til å gjere desse vurderingane. Det er dei som må gjere dei, det er dei som er ansvarlege for dei vurderingane som vert gjorde. Basert på det må eg treffe mine vedtak. Det gjer at det frå mi side no først og fremst vil handle om å orientere styret om det vedtaket Stortinget i dag gjer, og be dei om å gjere nye vurderingar av korleis dei ser for seg drifta basert på det.

Utover det trur eg at eg skal la det vere opp til den vidare styringsdialogen før eg her i Stortinget gjer nøyare greie for kva som eventuelt kan vere utfallet av ein slik prosess.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [14:40:58]: Ja, det er styret som har et stort ansvar i denne saken, men også staten, ved statsråden, siden det er staten, ved Landbruks- og matdepartementet, som eier alle aksjene. Det skal være vanlige ansvarsforhold, men Stortinget er i dag klar på at det ikke ønsker den utviklingen av Staur gård AS som regjeringen foreslår.

Mitt spørsmål handler om forsknings- og forsøksvirksomheten i jordbruket. Hvordan ser statsråden på behovet for videreføring av nettopp den gode forsknings- og forsøksvirksomheten som drives ved Staur gård?

Statsråd Jon Georg Dale [14:41:43]: Det er mange gode aktiviteter ved Staur gård, som anten det vert sal eller ikkje, truleg vil først vidare, på grunn av bl.a. langsiktige leigeavtaler. Den mest kortsiktige leigeavtalen har Graminor i dag. Norsk Sau og Geit har ein tilsvarande leigeavtale, som går til 2021, mens f.eks. TYR, som driv med avlsarbeid, har ein leigeavtale som strekkjer seg mykje lenger. Denne aktiviteten ville uansett kunne først vidare, basert på at det faktisk ligg føre kontraktar, også om staten hadde avvikla si ordinære drift ved Staur gård AS og selt eigedomen. Så eg meiner at det også med regjeringens forslag er lagt til rette for at viktig aktivitet ved Staur kunne fortsetje. No tek eg den avgjerda som Stortinget tek, til etterretning, og vil gå i dialog med styret om korleis vi skal handtere dei forpliktingane selskapet har, og korleis ein eventuelt ser for seg utviklinga vidare.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [14:43:01]: Dette er en veldig god dag, ved at næringskomiteen har tatt det an-

svaret som Stortinget har, og tatt aktivt stilling til gode og dårlige forslag fra regjeringen. I denne saken fikk vi et dårlig forslag fra regjeringen om å avvikle og selge den unike eiendommen som Staur gård er. Da er det bra at vi på tvers av partiskiller klarer å jobbe sammen og sikre denne unike eiendommen, som har hatt stor betydning som statens representasjonsanlegg. Jeg mener det er store muligheter til å vitalisere den rollen, og at det kan være et offisielt anlegg for Norge. Det har blitt brukt mye før, og det er en helt spesiell plass som bør brukes mer framover. Den har hatt en viktig plass i norsk politisk historie, og den kan få en viktigere plass framover.

I tillegg har eiendommen en helt unik beliggenhet når det gjelder landbruksforskning, med nærheten til det tunge landbruksforskningsmiljøet vi har på Graminor når det gjelder planteforedling. I tillegg er det nærhet til Geno, og vi har TYRs og Norsk Sau og Geits anlegg der. Så det er ikke en helt vanlig landbrukseiendom, slik den har blitt prøvd framstilt som av statsråden. Det er en helt unik landbrukseiendom, både i en politisk kontekst og i en landbruksforskningsmessig kontekst. Derfor er det bra at Stortinget nå er såpass tydelig på to ting: Man vil ikke selge eiendommen. Og det er et aksjeselskap som drifter eiendommen. Eierskapet er én ting. Det er direkte under landbruksministeren. I tillegg er det et aksjeselskap som drifter eiendommen, og man ønsker nå å sørge for å utvikle driften. Da håper jeg at regjeringen, det siste halvåret den sitter, har en offensiv holdning til å vitalisere det og ta bestillingen fra Stortinget på alvor, sånn at man kan få en positiv utvikling og en positiv kraft der, for dette er en fellesskapsressurs som kan brukes mer.

Takk til Kristelig Folkeparti, Venstre, Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet, som nå redder denne eiendommen. Det er en framtidsrettet og klok beslutning. Det er uklokt at den norske stat skal selge enhver unik eiendom, og nå har vi forhindret det.

Oskar J. Grimstad (FrP) [14:45:38]: Eg må seie eg blir ganske forundra over handteringa av Staur gård AS. Når ein ser at ein over lang tid ikkje har klart å få tal som gjer at denne aktiviteten, dette aksjeselskapet, kan stå på egne bein, vil ein likevel at aktiviteten skal fortsetje, utan at ein har konkrete forslag til aktivitet som vil løfte dette aksjeselskapet opp, slik at det om ikkje anna balanserer.

Men tanken er tydelegvis at det ikkje er så farleg med fellesskapet sine midlar og skattebetalarane sine ressursar, og skal ein tru Senterpartiet, verkar det som at ein gard ikkje skal gå med overskot, sjølv om det blir drive som eit aksjeselskap eller av sjølvstendig næringsdrivande. Det mest spesielle med dette er at dei viktige aktivitetane som føregår på Staur gård, hadde vilja halde fram. Som statsråden er inne på, må eigarstyring føregå slik vi alle veit det skal føregå, men den aktiviteten som er på Staur gård, ville for alle praktiske formål ha halde fram uansett. Det hadde ikkje vore til skade for desse viktige aktivitetane.

Så eg må seie: Eg berre spør meg sjølv kvifor ein vel ei løysing om framleis drift der ein veit ein vil fortsetje å tape pengar, men ikkje har klare tankar om korleis ein skal klare å snu utviklinga. Det meiner eg er å rygge inn i framtida, mildt sagt.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en talletid på inntil 3 minutter.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [14:47:29]: Innlegget til Grimstad illustrerer vel hvordan Fremskrittspartiet tenker. De tenker sånn kvartalsmessig. Hva er lønnsomt akkurat her og nå? Hvordan skal kvartalsregnskapet gå opp? Det som er poenget, er at vi må tenke samfunn. Da kan det være klokt at samfunnet har noen unike eiendommer som kan brukes til forsknings- og utviklingsarbeid hvis vi vil det – og det vil vi, vi vil utvikle det videre – og som kan brukes som et representasjonsanlegg for staten, som var noe av begrunnelsen for at en i sin tid kjøpte eiendommen, og så kan vi se hvordan vi kan utvikle den.

Det er ikke sånn at Norge er i akutt penge nød, at man trenger de 40–50 millionene en hadde fått for den eiendommen i et eventuelt salg – det er den type sum den eiendommen fort hadde gått for. Da er det klokere at en tar vare på eierskapet til eiendommen, og så får en se hvordan en skal utvikle det – om det er med dagens aksjeselskap, eller om det er andre driftsformer – men poenget til Stortinget nå er ikke akkurat om det er dagens aksjeselskap som driver det, som er den rette løsningen. Poenget er at vi ikke vil selge eiendommen, for vi ønsker at den skal kunne utvikles videre både i forskningsmessig sammenheng og i representasjonssammenheng. Statsråden og staten har da som eier et ansvar for å sikre forsvarlig drift til man finner nye ting man kan satse på og utvikle, sånn at en får mer lønnsomhet i den daglige virksomheten på Staur gård. Jeg anbefaler alle som ikke har vært der – det er en unik plass – å dra dit, se det, oppleve det, så ser en at det kan være klokt at det er noen sånne unike steder staten fortsatt eier.

Else-May Botten (A) [14:49:10]: Jeg skal gjøre dette kort, men jeg kjente det begynte å koke litt da representanten Grimstad fra Fremskrittspartiet begynte å snakke og på en måte utfordret komiteen på at vi ikke har noen tanker rundt hvorfor dette skal føres videre. Så sier statsråden at det selvfølgelig er styret som må se på hvordan man skal utvikle gården videre. Vi ser i hvert fall potensialet i gården. Den har en historisk bakgrunn, det er en viktig rigget gård som har massevis av muligheter, og i mitt innlegg sa jeg at en kanskje burde tenke på bioøkonomi og hvordan man kunne dratt det temaet inn. Kunne man utvikle gården videre i den retning? Så er det opp til styret å ta beslutninger vedrørende hvordan man kan drive dette framover også, og ikke bare ha det historiske perspektivet. Jeg tror vi nå lander på at dette skal gå videre, og så har vi forventninger til at det blir gjort en viktig jobb.

Ut fra budsjettet tror jeg ikke dette er det som velter AS Norge i 2017, jeg er mer bekymret for Fremskrittspartiet og Høyres prioritering av oljepenger, der man nå bruker så mye oljepenger at hvis man fortsetter dette trykket, er man tom i 2043. Det er ikke veldig positivt å ta med seg inn i jula.

Statsråd Jon Georg Dale [14:50:51]: Berre til oppklaring: Då representanten Slagsvold Vedum heldt sitt innlegg no, sa han at det er viktig at ein stoppar salet av eiendommen, men at ein i utgangspunktet ikkje er oppteken av korleis eiendommen er drifta. Men det er viktig å hugse på at det Stortinget i dag gjer, er å handtere to separate tema. Det eine er salet av eiendommen, det andre er moglegheita for staten som eigar til å avvikle dette selskapet utan å selje eiendommen og for så vidt velje andre måtar å handtere det på. Men den moglegheita avskjer Sen-

terpartiet staten som eigar frå å gjere, med det vedtaket ein gjer i dag.

Innlegget som Trygve Slagsvold Vedum heldt andre gongen, står reint faktisk ikkje i forhold til det Stortinget i dag kjem til å vedta. Det er det som gjer at eg no tek ordet, for viss representanten Trygve Slagsvold Vedum meinte det han sa i innlegget, bør han votere annleis enn Senterpartiet i utgangspunktet har lagt opp til i denne saka. Det ville gjeve meg som eigar, staten som eigar, moglegheit til å finne løysingar til å handtere drifta på garden samtidig som ein f.eks. fortset å eige. Men den moglegheita avskjer Stortinget i dag, og det høyrdest ikkje ut på innlegget til representanten Slagsvold Vedum som om det var intensjon.

Presidenten: Representanten Trygve Slagsvold Vedum har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [14:52:28]: Det viktigste er eierskapet til eiendommen. Det sikrer stortingsflertallet i dag – det er veldig bra.

Det andre er at vi, gjennom den saken som ble lagt fram fra statsråd Dale, synes at eierskapet har blitt gjennomført på en litt dårlig måte. Derfor ønsker vi nå å sikre at Staur gård AS kan drives videre, at det skal tilføres kapital til selskapet, og at statsråden skal gjøre det. Men det er ikke sikkert at den måten å drive Staur gård på er den eneste gode måten å drive den på videre. Derfor må han gjennom en aktiv eierskapspolitikk se på hvordan vi kan utvikle eiendommen, drive den videre, men samtidig sikre offentlig eierskap. Det er poenget, det er målet, og så ønsker vi forutsigbarhet for driften der nede. Det sikrer dette vedtaket, og det er jeg svært glad for – både som partileder for Senterpartiet og som stortingsrepresentant fra Stange kommune.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 5.

Sak nr. 6 [14:53:32]

Innstilling frå næringskomiteen om Endringar i statsbudsjettet 2016 under Nærings- og fiskeridepartementet (Innst. 126 S (2016–2017), jf. Prop. 25 S (2016–2017), unntatt kap. 925, 927 og 5613)

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sakene nr. 7–12 gjelder andre gangs behandling av lov-saker, og presidenten vil foreslå at de behandles under ett. – Det anses vedtatt.

Sak nr. 7 [14:53:54]

Stortingets vedtak til lov om endringar i lov om trdomssamfunn og ymist anna og i lov om tilskott til livsynsamfunn (om statstilskott til Den norske kyrkja til pensjonspremie og eigenkapital) (Lovvedtak 27 (2016–2017), jf. Innst. 113 L (2016–2017) og Prop. 9 L (2016–2017))

Sak nr. 8 [14:53:55]

Stortingets vedtak til lov om endringer i opplæringslova (tidsbegrenset dispensasjon fra kravet om relevant kompetanse i undervisningsfaget) (Lovvedtak 28 (2016–2017), jf. Innst. 107 L (2016–2017) og Prop. 4 L (2016–2017))

Sak nr. 9 [14:53:56]

Stortingets vedtak til lov om endringer i introduksjonsloven (samordning med andre offentlige ytelser) (Lovvedtak 29 (2016–2017), jf. Innst. 123 L (2016–2017) og Prop. 3 L (2016–2017))

Sak nr. 10 [14:53:57]

Stortingets vedtak til lov om endringer i introduksjonsloven (innføring av forsøkshjemmel) (Lovvedtak 30 (2016–2017), jf. Innst. 103 L (2016–2017) og Prop. 146 L (2015–2016))

Sak nr. 11 [14:53:58]

Stortingets vedtak til lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom Akademikerne og Spekter i forbindelse med tariffoppgjøret 2016 (helseforetakene) (Lovvedtak 31 (2016–2017), jf. Innst. 109 L (2016–2017) og Prop. 10 L (2016–2017))

Sak nr. 12 [14:53:59]

Stortingets vedtak til lov om endringer i sosialtjenesteloven, folketrygdloven og enkelte andre lover (aktivitetsplikt for unge mottakere av stonad til livsopphold mv.) (Lovvedtak 32 (2016–2017), jf. Innst. 111 L (2016–2017) og Prop. 13 L (2016–2017))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet til sakene nr. 7–12.

Sak nr. 13 [14:54:12]

Stortingets vedtak til lov om godtgjørelse for stortingsrepresentanter (stortingsgodtgjørelsesloven) (Lovvedtak 33 (2016–2017), jf. Innst. 51 L (2016–2017))

Kenneth Svendsen (FrP) [14:54:33]: På vegne av Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre foreslås følgende:

«Lovvedtaket bifalles ikke. Anmerkning: Følgende bestemmelse i stortingsgodtgjørelsesloven antas å skulle endres slik: § 16 første ledd: Annet punktum skal utgå.»

Presidenten: Da har representanten Kenneth Svendsen tatt opp det forslaget han selv har referert.

Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 13.

Votering

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Da er Stortinget klar til å gå til votering.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt 25 forslag. Det er

- forslagene nr. 1–7, fra Hadia Tajik på vegne av Arbeiderpartiet og Senterpartiet
- forslagene nr. 8–22, fra Hadia Tajik på vegne av Arbeiderpartiet
- forslagene nr. 23–25, fra Jenny Klinge på vegne av Senterpartiet

Det voteres over forslagene nr. 23–25, fra Senterpartiet.

Forslag nr. 23 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å sørge for å øremerke midler slik at Molde tinghus kan sikres forsvarlige rettslokaler.»

Forslag nr. 24 lyder:

«Stortinget ber regjeringen raskt starte bygging av nye fengselsplassar på Sunnmøre, i Agder, Mosjøen, Vik, Slidreøya og Hustad.»

Forslag nr. 25 lyder:

«Stortinget ber regjeringa, i arbeidet med den nye finansieringsmodellen for naudnettet, å finne eit alternativ til dagens abonnementsordning som sikrar at kommunane ikkje kjem uforholdsmessig dårleg ut økonomisk, slik situasjonen er særleg for mindre og mellomstore kommunar i dag. Stortinget ber regjeringa også vurdere ei statleg medfinansiering.»

Sosialistisk Venstreparti har varslet støtte til forslagene.

Votering:

Forslagene fra Senterpartiet ble med 92 mot 10 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.04.44)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 20, fra Arbeiderpartiet.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen innenfor vedtatt budsjettamme øremerke 11 mill. kroner til Kripos til etterforskning av overgrep på nett.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet ble med 65 mot 33 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.05.01)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 8 og 22, fra Arbeiderpartiet.

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre Norsk rettsmuseum i Trondheim den nødvendige arealutvidelsen, slik at de kan fylle den rollen de er ment at Norsk rettsmuseum skal ha.»

Forslag nr. 22 lyder:

«Stortinget ber regjeringen raskest mulig starte arbeidet med å bygge nye, lukkede plasser, i Halden, Ski-en og Vik fengsel.»

Sosialistisk Venstreparti har varslet støtte til forslagene.

Votering:

Forslagene fra Arbeiderpartiet ble med 66 mot 35 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.05.36)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 9, fra Arbeiderpartiet.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen redegjøre for hvordan Fremskrittspartiets forslag om jobbgaranti til politistudenter, jf. Dokument 8:97 S (2012–2013), er tenkt innfridd i inneværende stortingsperiode.»

Senterpartiet og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet ble med 61 mot 39 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.05.57)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 11, 12 og 14, fra Arbeiderpartiet.

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at mest mulig av de budsjettmidlene som Stortinget bevilger til politiet, blir tilført driftsrammene til politidistriktene, og at pengebruken i Politidirektoratet begrenses.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en nasjonal plan for å etablere regionale øvings- og beredskapssentre for samtrening og kompetansebygging mellom nød- og beredskapsetatene.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber regjeringen lage en plan for hvordan man kan skaffe flere barneleger med sosialpediatrisk kompetanse ved landets sykehus.»

Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti har varslet støtte til forslagene.

Votering:

Forslagene fra Arbeiderpartiet ble med 60 mot 42 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.06.15)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 10, 13 og 15–19, fra Arbeiderpartiet.

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber regjeringen redegjøre for om det finnes en nedtrappingsplan for opptaket ved Politihøgskolen når målet om 2 polititjenestemenn/kvinner pr. 1 000 innbygger er nådd i 2020, og samtidig opplyse overfor Stortinget om når Politihøgskolen starter med redusert opptak i forhold til dagens nivå.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen øremerke midlene til Statens Barnehus innenfor Politidirektoratets rammer.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at alle barnehus i landet skal få like vilkår for finansiering av medisinsk personell og kompetanse.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide sentrale retningslinjer for Statens Barnehus som bl.a. skal inneholde retningslinjer for hvilken medisinsk kompetanse barnehusene må ha tilgang til for å sikre barna nødvendig medisinsk undersøkelse samt nødvendig og relevant medisinsk hjelp.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber regjeringen foreta en helhetlig gjennomgang av behovet for en styrking av rammevilkårene for frivillige organisasjoner i redningstjenesten.»

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget anmoder regjeringen om å iverksette klare tiltak for å bedre likestillings- og mangfoldsarbeidet i Justis- og beredskapsdepartementet, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte med en oversikt over hvilke tiltak som er satt i verk.»

Forslag nr. 19 lyder:

«Stortinget ber regjeringen styrke arbeidet mot vold og overgrep mot barn, herunder vold og overgrep mot barn på nett.»

Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet ble med 59 mot 43 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.06.35)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 21, fra Arbeiderpartiet.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til ulike modeller for årlige drøftinger mellom staten og Advokatforeningen ved fastsettelsen av den offentlige salær-satsen.»

Senterpartiet, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet ble med 54 mot 48 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.06.53)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 6, fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen videreføre avdeling (Voteringsutskrift kl. 15.07.48)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt

Kleivgrend i Telemark.»

Sosialistisk Venstreparti har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ble med 60 mot 42 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.07.10)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 1, 2, 4 og 7, fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en handlingsplan med konkrete mål for hvordan likestilling i departementet og de underliggende etatene skal realiseres innenfor en bestemt tidsramme.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i den varslede stortingsmeldingen om kapasitet, oppbyggings- og utfasingsplaner å vurdere konsekvensene effektiviserings- og avbyråkratiseringskuttene har for kriminalomsorgen, i samarbeid med ansattes organisasjoner og innsatte.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber om at regjeringen i de planlagte fengslene i Agder utformer dem slik at det blir en egen avdeling for kvinner ved ett av fengslene.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringa om å raskt avklare når dei nye fengsla i Agder skal byggast.»

Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ble med 59 mot 43 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.07.30)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 3 og 5, fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet.

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte med en vurdering av tiltak som er iverksatt eller planlagt iverksatt, for å utbedre cellenes utforming, samt en vurdering av regelverket som hjemler bruk av glattceller.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for en raskest mulig utfasing av leieavtalen av fengselsplasser i Nederland.»

Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ble med 53 mot 48 stemmer ikke bifalt

vedtak:

A.

**Rammeområde 5
(Justis)**

I

På statsbudsjettet for 2017 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
61		Høyesterett		
	1	Driftsutgifter	108 462 000	
400		Justis- og beredskapsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	494 247 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 288 000	
	23	Spesielle driftsutgifter, forskning og kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i>	31 310 000	
	50	Norges forskningsråd	22 784 000	
	70	Overføringer til private	7 710 000	
	71	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	13 651 000	
410		Domstolene		
	1	Driftsutgifter	2 334 225 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	68 890 000	
	22	Vernesaker/sideutgifter, jordskiftedomstoler, <i>kan overføres</i>	6 450 000	
411		Domstoladministrasjonen		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 410 post 1</i>	84 425 000	
414		Forliksråd og andre domsutgifter		
	1	Driftsutgifter	231 504 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	37 237 000	
430		Kriminalomsorgen		
	1	Driftsutgifter	4 601 471 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 430 post 1</i>	88 067 000	
	45	Større utstyranskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	44 456 000	
	60	Refusjoner til kommunene, forvaringsdømte mv., <i>kan overføres</i>	82 000 000	
	70	Tilskudd	22 701 000	
432		Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS)		
	1	Driftsutgifter	189 372 000	
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	1	Driftsutgifter	16 710 504 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	144 432 000	
	22	Søk etter omkomne på havet, i innsjøer og vassdrag, <i>kan overføres</i>	10 700 000	
	23	Sideutgifter i forbindelse med sivile gjøremål	26 971 000	
	25	Retur av asylsøkere med avslag og andre utlendinger uten lov- lig opphold, <i>overslagsbevilgning</i>	219 621 000	
	60	Tilskudd til kommuner	13 275 000	
	70	Tilskudd	82 080 000	
	71	Tilskudd Norsk rettsmuseum	4 974 000	
	73	Tilskudd til EUs grense- og visumfond	184 000 000	
442		Politihøgskolen		
	1	Driftsutgifter	585 294 000	
444		Politiets sikkerhetstjeneste (PST)		
	1	Driftsutgifter	890 524 000	
445		Den høyere påtalemyndighet.....		
	1	Driftsutgifter	244 538 000	
446		Den militære påtalemyndighet		
	1	Driftsutgifter	8 681 000	
448		Grensekommisæreren		
	1	Driftsutgifter	5 165 000	
451		Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap		
	1	Driftsutgifter	746 332 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	7 093 000	
	70	Overføringer til private	6 338 000	
452		Sentral krisehåndtering		
	1	Driftsutgifter	26 651 000	
453		Sivil klareringsmyndighet		
	1	Driftsutgifter	8 900 000	
454		Redningshelikoptertjenesten		
	1	Driftsutgifter	726 704 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 140 161 000	
455		Redningstjenesten		
	1	Driftsutgifter	104 778 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	27 008 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	8 546 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	71	Tilskudd til frivillige organisasjoner i redningstjenesten	46 399 000	
	72	Tilskudd til nød- og sikkerhetstjenester	106 656 000	
460		Spesialenheten for politisaker		
	1	Driftsutgifter	46 125 000	
466		Særskilte straffesaksutgifter m.m.		
	1	Driftsutgifter	1 087 943 000	
467		Norsk Lovtidend		
	1	Driftsutgifter	4 221 000	
468		Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker		
	1	Driftsutgifter	16 718 000	
469		Vergemålsordningen		
	1	Driftsutgifter	195 963 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	174 042 000	
470		Fri rettshjelp		
	1	Driftsutgifter	687 740 000	
	72	Tilskudd til spesielle rettshjelpiltak	48 538 000	
471		Statens erstatningsansvar og Stortingets rettfærdsvederlagsordning		
	71	Erstatningsansvar m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	103 742 000	
	72	Erstatning i anledning av straffeforfølgning, <i>overslagsbevilgning</i>	58 132 000	
	73	Stortingets rettfærdsvederlagsordning	30 563 000	
472		Voldsoffererstatning og rådgiving for kriminalitetsofre		
	1	Driftsutgifter	24 510 000	
	70	Erstatning til voldsofre, <i>overslagsbevilgning</i>	365 503 000	
473		Statens sivilrettsforvaltning		
	1	Driftsutgifter	46 568 000	
474		Konfliktråd		
	1	Driftsutgifter	117 016 000	
	60	Tilskudd til kommuner til SLT-tiltak, <i>kan overføres</i>	5 817 000	
475		Bobehandling		
	1	Driftsutgifter	76 505 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	7 297 000	
		Totale utgifter		34 658 518 000

Inntekter

3400 Justis- og beredskapsdepartementet

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	1	Diverse inntekter	2 671 000	
	2	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	1 216 000	
	3	Refusjon av utgifter knyttet til Styrkebrønnsarbeidet	5 099 000	
3410		Domstolene		
	1	Rettsgebyr	341 364 000	
	2	Saks- og gebyrinntekter jordskiftedomstolene	21 472 000	
	3	Diverse refusjoner	1 782 000	
	4	Vernesaker jordskiftedomstolene	5 988 000	
3430		Kriminalomsorgen		
	2	Arbeidsdriftens inntekter	89 660 000	
	3	Andre inntekter	23 937 000	
	4	Tilskudd	2 290 000	
3432		Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS)		
	3	Andre inntekter	1 013 000	
3440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten		
	1	Gebyr – pass og våpen	260 169 000	
	2	Refusjoner mv.	339 604 000	
	3	Salgsinntekter	192 999 000	
	4	Gebyr – vaktelskap	1 814 000	
	5	Personalbarnehage	5 447 000	
	6	Gebyr – utlendingssaker	200 377 000	
	7	Gebyr – sivile gjøremål	776 541 000	
	8	Refusjoner fra EUs grense- og visumfond	21 258 000	
3442		Politihøgskolen		
	2	Diverse inntekter	15 939 000	
	3	Inntekter fra Justissektorens kurs- og øvingssenter ...	17 721 000	
3444		Politiets sikkerhetstjeneste (PST)		
	2	Refusjoner	12 697 000	
3451		Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap		
	1	Gebyr	144 104 000	
	3	Diverse inntekter	25 617 000	
	6	Refusjon	2 116 000	
3454		Redningshelikoptertjenesten		
	1	Refusjoner	25 197 000	
3469		Vergemålsordningen		
	1	Vergemåls-/representantordning, ODA-godkjente utgifter	9 177 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
3470		Fri rettshjelp		
	1	Tilkjente saksomkostninger m.m.	3 844 000	
3473		Statens sivilrettsforvaltning		
	1	Diverse inntekter	5 000	
3474		Konfliktråd		
	2	Refusjoner	663 000	
		Totale inntekter		2 551 781 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2017 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
Kap. 61 post 1	Kap. 3061 post 3
Kap. 400 post 1	Kap. 3400 post 1
Kap. 400 post 21	Kap. 3400 post 3
Kap. 410 post 1	Kap. 3410 postene 2 og 3
Kap. 410 post 22	Kap. 3410 post 4
Kap. 411 post 1	Kap. 3411 post 3
Kap. 430 post 1	Kap. 3430 postene 3 og 4
Kap. 430 post 21	Kap. 3430 post 2
Kap. 432 post 1	Kap. 3432 post 3
Kap. 440 post 1	Kap. 3440 postene 2, 3, 4 og 5
Kap. 442 post 1	Kap. 3442 postene 2 og 3
Kap. 444 post 1	Kap. 3444 post 2
Kap. 451 post 1	Kap. 3451 postene 3 og 6
Kap. 454 post 1	Kap. 3454 post 1
Kap. 455 post 1	Kap. 3455 post 1
Kap. 473 post 1	Kap. 3473 post 1
Kap. 474 post 1	Kap. 3474 post 2

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. overskride bevilgningen under kap. 451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, post 1 Driftsutgifter med inntil 75 pst. av inntekter ved salg av sivilforsvarsanlegg og fast eiendom. Inntekter inntektsføres under kap. 3451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, post 40 Salg av eiendom mv.

III

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2017 kan bestille varer utover den gitte bevilgning, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	PostBetegnelse	Samlet ramme
440	Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten	
	1 Driftsutgifter	100 mill. kroner
454	Redningshelikoptertjenesten	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres	177 mill. kroner

IV

Videreføring av bobehandling

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2017 kan bestemme at det under ordningen med utgifter til fortsatt bobehandling pådras forpliktelser utover gitt bevilgning under kap. 475 Bobehandling, post 21 Spesielle driftsutgifter, med inntil 10 mill. kroner, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 33 mill. kroner.

V

Nettobudsjetteringsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2017 kan:

1. trekke politiets direkte utgifter til oppbevaring, tilsyn og salg av beslag fra salgsinntekten, før det overskytende inntektsføres under kap. 5309 Tilfeldige inntekter, post 29 Ymse.
2. trekke salgsomkostninger ved salg av faste eiendommer fra salgsinntekter før det overskytende inntektsføres under kap. 3451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, post 40 Salg av eiendom mv.
3. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 473 Statens sivilrettsforvaltning, post 1 Driftsutgifter, inntektene ved avholdelse av kurs og konferanser i regi av Konkursrådet, samt inntekter fra rådets øvrige virksomhet.
4. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling, post 21 Spesielle driftsutgifter, tilbakebetalte inntekter under ordningen med utgifter til bobehandling.

VI

Stortingets rettferdsvederlagsordning

Stortingets utvalg for rettferdsvederlag får fullmakt til å tilstå rettferdsvederlag av statskassen med inntil 250 000 kroner for hver enkelt søknad, men slik at grensen er 500 000 kroner for HIV-ofre og 300 000 kroner for tidligere barn i barnehjem, offentlige fosterhjem og spesialskoler. Søknader der utvalget anbefaler å innvilge erstatning som er høyere enn nevnte beløp, fremmes for Stortinget til avgjørelse. Det samme gjelder søknader som etter utvalgets vurdering reiser spørsmål av særlig prinsipiell art.

VII

Avhending av sivilforsvarsanlegg

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2017 kan overdra sivilforsvarsanlegg til en verdi av inntil 100 000 kroner vederlagsfritt eller til underpris når særlige grunner foreligger.

B.

I

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte om å styrke sikkerheten ved de øvrige tinghus og lagmannsretter.

II

Stortinget ber regjeringen styrke arbeidet med barnesaker i domstolene.

III

Stortinget ber regjeringen legge frem en forpliktende plan i revidert nasjonalbudsjett, for utbygging av ny kapasitet innenfor eksisterende fengselmur basert på modulbygg 2015.

IV

Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag til hvordan modul-fengslene i Mandal og Froland kan finansieres i revidert nasjonalbudsjett for 2017, slik at byggestart kan bli i 2017.

V

Stortinget ber regjeringen etablere 10 nye lukkede soningsplasser for kvinner ved Arendal fengsel avd. Evje, med sikte på oppstart 1. desember 2017.

VI

Stortinget ber regjeringen evaluere endringen av salærforskriften hva gjelder godtgjørelse ved reisefravær i løpet av tre år og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

VII

Stortinget ber regjeringen legge til rette for at NKOM videreføres som den Nasjonale sivile klareringsmyndighet.

Presidenten: Det voteres først over A I.

Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling til A I ble bifalt med 54 mot 44 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.08.09)

Presidenten: Det voteres over A II.

Sosialistisk Venstreparti har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling til A II ble bifalt med 92 mot 3 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.08.26)

Presidenten: Det voteres over A III–V.

Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling til A III–V ble bifalt med 58 mot 42 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.08.53)

Presidenten: Det voteres over A VI.

Votering:

Komiteens innstilling til A VI ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres over A VII.

Arbeiderpartiet og Senterpartiet har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling til A VII ble bifalt med 63 mot 39 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.09.16)

Presidenten: Det voteres over B I–V.

Votering:

Komiteens innstilling til B I–V ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres over B VI.

Arbeiderpartiet og Senterpartiet har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling til B VI ble bifalt med 63 mot 39 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.09.39)

Presidenten: Det voteres over B VII.

Dette er en såkalt skarp votering, så jeg ber alle følge godt med. Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling til B VII ble med 53 mot 49 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.10.05)

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt

vedtak:

I statsbudsjettet for 2016 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
400		Justis- og beredskapsdepartementet	
	1	Driftsutgifter, blir auka med	1 236 000
		frå kr 411 687 000 til kr 412 923 000	
410		Domstolane	
	1	Særskilte driftsutgifter, blir auka med	3 200 000
		frå kr 67 549 000 til kr 70 749 000	
	22	Vernesaker/sideutgifter, jordskiftedomstolar, kan overførast, blir redusert med	2 000 000
		frå kr 7 860 000 til kr 5 860 000	
414		Forliksråd og andre domsutgifter	

Kap.	Post	Formål	Kroner
	1	Driftsutgifter, blir auka med frå kr 207 435 000 til kr 212 535 000	5 100 000
430		Kriminalomsorga	
	1	Driftsutgifter, blir auka med frå kr 4 145 160 000 til kr 4 153 060 000	7 900 000
	45	Større innkjøp og vedlikehald, <i>kan overførast</i> , blir redusert med frå kr 65 872 000 til kr 60 872 000	5 000 000
	60	Refusjoner til kommunane, forvaringsdømde mv., <i>kan overførast</i> , blir redusert med frå kr 90 195 000 til kr 57 384 000	32 811 000
432		Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS)	
	1	Driftsutgifter, blir auka med frå kr 189 101 000 til kr 192 281 000	3 180 000
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten	
	1	Driftsutgifter, blir auka med frå kr 14 775 015 000 til kr 14 811 233 000	36 218 000
	22	Søk etter omkomne på havet, i innsjøar og vassdrag, <i>kan overførast</i> , blir redusert med frå kr 10 493 000 til kr 1 943 000	8 550 000
	23	Sideutgifter i forbindelse med sivile gjeremål, blir redusert med frå kr 26 445 000 til kr 20 399 000	6 046 000
	25	Retur av asylsøkjara med avslag og andre utlendinger utan lovleg opphald, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 115 000 000 til kr 108 000 000	7 000 000
451		Direktoratet for samfunnssikkerheit og beredskap	
	1	Driftsutgifter, blir redusert med frå kr 714 293 000 til kr 694 573 000	19 720 000
452		Sentral krisehandsaming	
	1	Driftsutgifter, blir redusert med frå kr 26 502 000 til kr 26 372 000	130 000
454		Redningshelikoptertenesta	
	1	Driftsutgifter, blir redusert med frå kr 711 325 000 til kr 706 825 000	4 500 000
	45	Større innkjøp og vedlikehald, <i>kan overførast</i> , blir redusert med frå kr 862 468 000 til kr 504 168 000	358 300 000
455		Redningstenesta	
	71	Tilskot til frivillige organisasjonar i redningstenesten, blir auka med ... frå kr 45 135 000 til kr 52 835 000	7 700 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
466		Særskilte straffesaksutgifter m.m.	
	1	Driftsutgifter, blir auka med frå kr 1 066 846 000 til kr 1 084 846 000	18 000 000
469		Verjemålsordninga	
	21	Særskilte driftsutgifter, blir redusert med frå kr 199 425 000 til kr 159 425 000	40 000 000
471		Statens erstatningsansvar og Stortingets rettferdsvederlagsordning	
	71	Erstatningsansvar m.m., <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 71 516 000 til kr 61 516 000	10 000 000
	73	Stortingets rettferdsvederlagsordning, blir redusert med frå kr 63 777 000 til kr 25 777 000	38 000 000
472		Voldsoffererstatning og rådgjeving for kriminalitetsofre	
	1	Driftsutgifter, blir auka med frå kr 30 538 000 til kr 31 738 000	1 200 000
	70	Erstatning til voldsofre, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kr 361 229 000 til kr 400 229 000	39 000 000
475		Bubehandling	
	1	Driftsutgifter, blir auka med frå kr 75 272 000 til kr 85 272 000	10 000 000
Inntekter			
3410		Domstolene	
	4	Vernesaker jordskiftedomstolane, blir redusert med frå kr 7 952 000 til kr 5 952 000	2 000 000
3432		Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS)	
	3	Andre inntekter, blir auka med frå kr 993 000 til kr 4 173 000	3 180 000
3440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten	
	1	Gebyr – pass og våpen, blir auka med frå kr 261 710 000 til kr 293 000 000	31 290 000
	2	Refusjonar mv., blir auka med frå kr 426 300 000 til kr 434 440 000	8 140 000
	5	Personalbarnehage, blir auka med frå kr 5 492 000 til kr 5 800 000	308 000
	6	Gebyr – utlendingssaker, blir redusert med frå kr 204 789 000 til kr 196 991 000	7 798 000
	7	Gebyr – sivile gjeremål, blir redusert med	15 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
		frå kr 766 020 000 til kr 751 020 000	
3472		Voldsoffererstatning og rådgjevingskontora for kriminalitetsofre	
(NY)	1	Tilskot frå andre statlige verksemder, løyves med	1 200 000

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt 15 forslag. Det er

- forslagene nr. 1–10, fra Dag Terje Andersen på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslagene nr. 11–14, fra Dag Terje Andersen på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 15, fra Johnny Ingebrigtsen på vegne av Sosialistisk Venstreparti

Det votes først over forslag nr. 15, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å endre bilstønadsordningen slik at de menneskene som ikke lenger får nødvendig hjelp til å komme seg på butikken, til legen og rundt i samfunnet, på ny kan få støtte.»

Votering:

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 97 mot 5 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 15.11.11)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 11–14, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte melde tilbake hvilke konkrete innsparinger og administrative endringer som blir gjennomført i Arbeids- og velferdsetaten, som følge av de innsparingsforutsetningene regjeringen legger opp til under kap. 605 post 1 Driftsutgifter.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen følge opp henstillingen fra et enstemmig storting og komme tilbake til Stortinget på egnet måte med en gjennomgang av utilsiktede virkninger av uførereformen, basert på ligningstall for 2015, herunder å finne en langsiktig løsning for dem som opplever å få redusert nettoinntekt fra 1. januar 2015.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte melde tilbake hvilke konkrete innsparinger og administrative endringer som blir gjennomført i Arbeidstilsynet, som følge av de innsparingsforutsetningene regjeringen legger opp til under kap. 640 post 1 Driftsutgifter.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte melde til-

bake hvilke konkrete innsparinger og administrative endringer som blir gjennomført i Petroleumstilsynet, som følge av de innsparingsforutsetningene regjeringen legger opp til under kap. 642 post 1 Driftsutgifter.»
Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

Votering:

Forslagene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 65 mot 37 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 15.11.34)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 1–3 og 5–10, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innenfor den vedtatte rammen finne dekning for å videreføre støtten til Magasinet Velferd.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan dagpengeregulverket kan praktiseres mer fleksibelt, slik at unge under 30 år som mottar dagpenger, i større grad gis anledning til å ta utdanning som gir arbeidsrelevant kompetanse.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stanse forsøket med varig tilrettelagt arbeid (VTA) i kommunal regi.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre en evaluering for å gi fullt innsyn i hvordan bilstønadsuttene påvirker livene til de som nå har mistet et verdifullt hjelpemiddel.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å gå tilbake til tidligere praksis, der budsjettkonsekvensene av kommende trygdeoppgjør føres på kap. 2370 på Finansdepartementets budsjett, slik at trygdeoppgjørene må til Stortinget på vanlig måte.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at de av landets pensjonister og uføre som ønsker det, kan få sine meldinger om pensjons- og trygdeutbetalinger på papir som tidligere, og at det gis mulighet til å reservere seg mot elektronisk utsendelse.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringa leggja fram tiltak for å auke kompetansen i Arbeidstilsynet på tilsyn med og på å avdekkja sosial dumping.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til lovendringer som begrenser adgangen til innleie av arbeidskraft, utover hovedregelen i arbeidsmiljøloven § 14-12 første ledd, til å gjelde bedrifter som er omfattet av en landsdekkende tariffavtale.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre tiltak for å gi mennesker med funksjonshemninger økte muligheter på arbeidsmarkedet, med spesiell oppmerksomhet overfor unge med funksjonshemninger.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

Votering:

Forslagene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 59 mot 43 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 15.11.55)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt

vedtak:

**Rammeområde 7
(Arbeid og sosial)**

I

På statsbudsjettet for 2017 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
600		Arbeids- og sosialdepartementet		
	1	Driftsutgifter	226 863 000	
601		Utredningsvirksomhet, forskning m.m.		
	21	Spesielle driftsutgifter	57 395 000	
	50	Norges forskningsråd	159 440 000	
	70	Tilskudd	36 120 000	
	72	Tilskudd til Senter for seniorpolitikk m.m.	15 860 000	
604		Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen		
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under post 45	49 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres, kan nyttes under post 21	391 000 000	
605		Arbeids- og velferdsetaten		
	1	Driftsutgifter	11 435 967 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	31 906 000	
	22	Forsknings- og utredningsaktiviteter	48 704 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres	267 780 000	
606		Trygderetten		
	1	Driftsutgifter	69 841 000	
611		Pensjoner av statskassen		
	1	Driftsutgifter, overslagsbevilgning	20 200 000	
612		Tilskudd til Statens pensjonskasse		
	1	Driftsutgifter, overslagsbevilgning	5 418 168 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	22	Sluttoppgjør, <i>overslagsbevilgning</i>	6 000 000	
	70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	134 000 000	
613		Arbeidsgiveravgift til folketrygden		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	289 200 000	
	70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	13 000 000	
614		Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse		
	1	Driftsutgifter	34 000 000	
	70	Tap/avskrivninger	2 000 000	
615		Yrkesskadeforsikring		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	96 000 000	
616		Gruppelivsforsikring		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	194 000 000	
621		Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering		
	21	Spesielle driftsutgifter	77 550 000	
	63	Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte, <i>kan overføres</i>	155 760 000	
	70	Frivillig arbeid, <i>kan overføres</i>	93 190 000	
	74	Tilskudd til pensjonistenes organisasjoner mv.	12 990 000	
634		Arbeidsmarkedstiltak		
	76	Tiltak for arbeidssøkere, <i>kan overføres</i>	7 720 609 000	
	77	Varig tilrettelagt arbeid, <i>kan overføres</i>	1 326 990 000	
	78	Tilskudd til arbeids- og utdanningsreiser	64 460 000	
	79	Funksjonsassistanse i arbeidslivet	58 590 000	
635		Ventelønn		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	30 000 000	
640		Arbeidstilsynet		
	1	Driftsutgifter	615 260 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, regionale verneombud	11 369 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 750 000	
642		Petroleumstilsynet		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21</i>	260 369 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	28 207 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 600 000	
643		Statens arbeidsmiljøinstitutt		
	50	Statstilskudd	119 449 000	
646		Pionerdykkere i Nordsjøen		
	72	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	3 450 000	
648		Arbeidsretten, Riksmekleren m.m.		
	1	Driftsutgifter	18 939 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	1 496 000	
	70	Tilskudd til faglig utvikling	4 000 000	
649		Treparts bransjeprogrammer		
	21	Spesielle driftsutgifter - Treparts bransjeprogrammer	2 792 000	
660		Krigspensjon		
	70	Tilskudd, militære, <i>overslagsbevilgning</i>	86 000 000	
	71	Tilskudd, sivile, <i>overslagsbevilgning</i>	215 000 000	
664		Pensjonstrygden for sjømenn		
	70	Tilskudd	83 000 000	
666		Avtalefestet pensjon (AFP)		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	1 930 000 000	
667		Supplerende stønad til personer over 67 år		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	325 000 000	
872		Nedsatt funksjonsevne		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 71</i>	14 423 000	
	70	Funksjonshemmedes organisasjoner	197 834 000	
	71	Universell utforming og økt tilgjengelighet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	27 534 000	
	72	Funksjonshemmedes levekår og livskvalitet	6 478 000	
2470		Statens pensjonskasse		
	24	Driftsresultat:		
	1	Driftsinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	-649 569 000	
	2	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	461 105 000	
	3	Avskrivninger	125 374 000	
	4	Renter av statens kapital	2 884 000	
	5	Til investeringsformål	38 070 000	-22 136 000

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	53 012 000	
2540		Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	80 000 000	
2541		Dagpenger		
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i>	16 300 000 000	
2542		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.		
	70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv., <i>overslagsbevilgning</i>	975 000 000	
2620		Stønad til enslig mor eller far		
	70	Overgangsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	2 510 000 000	
	72	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	295 000 000	
	73	Utdanningsstønad	42 000 000	
	75	Tilskudd til flytting for å komme i arbeid	200 000	
	76	Bidragforskott	715 000 000	
2650		Sykepenger		
	70	Sykepenger for arbeidstakere mv., <i>overslagsbevilgning</i>	36 630 000 000	
	71	Sykepenger for selvstendige, <i>overslagsbevilgning</i>	1 400 000 000	
	72	Pleie-, opplærings- og omsorgspenger mv., <i>overslagsbevilgning</i>	750 000 000	
	73	Tilskudd til tilretteleggingstiltak mv., <i>kan overføres</i>	323 656 000	
	75	Feriepenger av sykepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	2 040 000 000	
2651		Arbeidsavklaringspenger		
	70	Arbeidsavklaringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	34 510 000 000	
	71	Tilleggsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	295 000 000	
	72	Legeerklæringer	415 000 000	
2655		Uførhet		
	70	Uføretrygd, <i>overslagsbevilgning</i>	83 812 000 000	
	75	Menerstatning ved yrkesskade, <i>overslagsbevilgning</i>	100 000 000	
	76	Yrkesskadetrygd gml. lovgivning, <i>overslagsbevilgning</i>	43 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
2661		Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.		
	70	Grunnstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 867 000 000	
	71	Hjelpestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 632 000 000	
	73	Hjelpemidler mv. under arbeid og utdanning	133 000 000	
	74	Tilskudd til biler	709 500 000	
	75	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler	2 918 700 000	
	76	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler som tjenester	271 200 000	
	77	Ortopediske hjelpemidler	1 305 000 000	
	78	Høreapparater	700 000 000	
	79	Aktivitetshjelpemidler til personer over 26 år	47 740 000	
2670		Alderdom		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	71 690 000 000	
	71	Tilleggpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	136 720 000 000	
	72	Inntektpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	615 000 000	
	73	Sært tillegg, pensjonstillegg mv., <i>overslagsbevilgning</i>	5 940 000 000	
2680		Etterlatte		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 140 000 000	
	71	Tilleggpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	860 000 000	
	72	Sært tillegg, <i>overslagsbevilgning</i>	88 000 000	
	74	Utdanningsstønad	400 000	
	75	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	5 830 000	
2686		Stønad ved gravferd		
	70	Stønad ved gravferd, <i>overslagsbevilgning</i>	181 400 000	
		Totale utgifter		440 585 035 000
Inntekter				
3605		Arbeids- og velferdsetaten		
	1	Administrasjonsvederlag	24 170 000	
	4	Tolketjenester	2 510 000	
	5	Oppdragsinntekter mv.	57 150 000	
	6	Gebyrinntekter for fastsettelse av bidrag	25 150 000	
3614		Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse		
	1	Gebyrinntekter, lån	28 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
3615		Yrkesskadeforsikring		
	1	Premieinntekter	130 000 000	
3616		Gruppelivsforsikring		
	1	Premieinntekter	101 000 000	
3634		Arbeidsmarkedstiltak		
	85	Innfordring av feilutbetalinger, arbeidsmarkedstiltak	200 000	
3635		Ventelønn mv.		
	1	Refusjon statlig virksomhet mv.	22 000 000	
	85	Innfordring av feilutbetaling av ventelønn	200 000	
3640		Arbeidstilsynet		
	4	Kjemikaliekontroll, gebyrer	6 630 000	
	5	Tvangsmulkt	2 400 000	
	7	Byggesaksbehandling, gebyrer	21 500 000	
	8	Refusjon utgifter regionale verneombud	12 385 000	
3642		Petroleumstilsynet		
	2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	7 130 000	
	3	Gebyr tilsyn	80 980 000	
5470		Statens pensjonskasse		
	30	Avsetning til investeringsformål	38 070 000	
5607		Renter av boliglånsordningen i Statens pensjonskasse		
	80	Renter	1 075 000 000	
5701		Diverse inntekter		
	71	Refusjon ved yrkesskade	937 440 000	
	73	Refusjon fra bidragspliktige	250 000 000	
	80	Renter	1 700 000	
	86	Innkrevning feilutbetalinger	718 000 000	
	87	Diverse inntekter	35 800 000	
	88	Hjelpemiddelsentraler m.m.	65 000 000	
5704		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs		
	70	Dividende	220 000 000	
5705		Refusjon av dagpenger		
	70	Refusjon av dagpenger, statsgaranti ved konkurs	30 000 000	
	71	Refusjon av dagpenger for grensearbeidere mv. bosatt i Norge	200 000	
		Totale inntekter		3 892 615 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2017 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 600 post 1	kap. 3600 post 2
kap. 601 post 21	kap. 3601 post 2
kap. 605 post 1	kap. 3605 postene 1, 4, 5
kap. 605 post 21	kap. 3605 post 2
kap. 621 post 21	kap. 3621 post 2
kap. 640 post 1	kap. 3640 postene 1, 6 og 7
kap. 640 post 21	kap. 3640 post 8
kap. 642 post 1	kap. 3642 postene 6 og 7
kap. 642 post 21	kap. 3642 post 2

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2017 kan:

1. omdisponere inntil 100 mill. kroner fra kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere til kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 1 Driftsutgifter.
2. omdisponere inntil 11 mill. kroner fra kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere til kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 77 Varig tilrettelagt arbeid i forbindelse med forsøket med VTA i kommunal regi.
3. omdisponere inntil 10 pst. av bevilgningen på kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 77 Varig tilrettelagt arbeid til kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere.
4. omdisponere et maksimalt beløp fra kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere til kap.

634, post 79 Funksjonsassistanse i arbeidslivet på inntil 10 pst. av bevilgningen under kap. 634 post 79.

5. omdisponere mellom bevilgningene under kap. 604 Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen, post 21 Spesielle driftsutgifter og kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 1 Driftsutgifter.
6. omdisponere mellom bevilgningene under kap. 604 Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold og kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

IV

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2017 kan overskride bevilgningen under kap. 2470 Statens pensjonskasse, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, med inntil 20 mill. kroner mot dekning i reguleringsfondet.

V

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2017 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
634		Arbeidsmarkedstiltak	
	76	Tiltak for arbeidssøkere	2 916,4 mill. kroner
	77	Varig tilrettelagt arbeid	701,6 mill. kroner

VI

Fullmakt til å ettergi rente- og avdragsfrie lån

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2017 kan ettergi rente- og avdragsfrie lån til arbeidsmarkedtiltak for personer med nedsatt arbeidsevne der dette blir vurdert som nødvendig for å sikre den videre driften.

VII

Fullmakt til nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2017 kan nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, postene 1, 21 og 45, refusjoner av kommunenes andel av utgifter til opprettelse og drift av Nav-kontorer.

VIII

Stortinget samtykker i at med virkning fra 1. januar 2017 skal følgende ytelser i folketrygden gis etter disse satsene¹:

	kroner
1 a. Grunnstønad for ekstrautgifter ved uførhet etter lovens § 6-3 (laveste sats)	8 040
1 b. Ved ekstrautgifter utover laveste sats, kan grunnstønaden forhøyes til	12 276
1 c. eller til	16 104
1 d. eller til	23 724
1 e. eller til	32 148
1 f. eller til	40 152
2 a-1. Hjelpstønad til uføre som må ha hjelp i huset ^{2 3}	13 404
2 a-2. Hjelpstønad etter lovens § 6-4 til uføre som må ha tilsyn og pleie ⁴	14 412
2 b. Forhøyet hjelpstønad etter lovens § 6-5 til uføre under 18 år som må ha særskilt tilsyn og pleie ⁴	28 824
2 c. eller til	57 648
2 d. eller til	86 472
3. Behovsprøvet gravferdsstønad opptil	22 723
4. Stønad til barnetilsyn etter lovens §§ 15-10 og 17-9 første ledd bokstav a) ⁵	
for første barn	46 656
for to barn	60 888
for tre og flere barn	68 988

1 Satsene under 1, 2 og 4 er årsbeløp for ytelsene.

2 Stønad til hjelp i huset gjelder tilfeller før 1. januar 1992.

3 Fra 1. januar 1997 skilles det mellom stønad til hjelp i huset og stønad til særskilt tilsyn og pleie.

4 Gjelder også ved uførhet som skyldes yrkesskade, jf. lovens § 12-18.

5 Stønad til barnetilsyn etter lovens §§ 15-10 og 17-9 første ledd bokstav a) gjelder fra 1.1.2016 stønad til barnetilsyn for enslige forsorgere og etterlatte som er i arbeid. Stønaden dekker 64 pst. av dokumenterte utgifter til barnetilsyn. Beløpene i tabellen er maksimale refusjonssatser. Stønaden er inntektsprøvet.

Presidenten: Det voterer over I. Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling til I ble bifalt med 59 mot 42 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 15.12.12)

Presidenten: Det voterer alternativt mellom innstillingens III punkt 2 og forslag nr. 4, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslaget lyder:

«III Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2017 kan:

2. omdisponere inntil 11 mill. kroner fra kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere til kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 77 Varig tilrettelagt arbeid (VTA) til opprettelse av flere VTA-plasser.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet at de støtter forslaget.

Voteringstavlene viste at det ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti var avgitt 61 stemmer for innstillingen og 36 stemmer for forslaget.

(Voteringsutskrift kl. 15.12.38)

Snorre Serigstad Valen (SV) (fra salen): President, jeg stemte feil.

Lill Harriet Sandaune (FrP) (fra salen): Det er ikke registrert hos meg.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble innstillingen bifalt med 60 mot 42 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.13.53)

Presidenten: Det voterer over III punkt 3. Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling til III punkt 3 ble bifalt med 59 mot 43 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.14.16)

Presidenten: Det voterer over resten av III samt II, IV, V, VI, VII og VIII.

Votering:

Komiteens innstilling til resten av III samt II, IV, V, VI, VII og VIII ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 4

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt

vedtak:

I statsbudsjettet for 2016 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
601		Utreiingsverksemd, forskning m.m.	
	70	Tilskott, blir redusert med	4 500 000
		frå kr 30 130 000 til kr 25 630 000	
604		Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltninga	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overførast, kan nyttast under post 45, blir løyva med	42 500 000
	45	Større utstyrsanskaffingar og vedlikehald, kan overførast, kan nyttast under post 21, blir redusert med.....	45 700 000
		frå kr 150 000 000 til kr 104 300 000	
605		Arbeids- og velferdsetaten	
	1	Driftsutgifter, blir auka med	42 000 000
		frå kr 11 377 431 000 til kr 11 419 431 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
	22	Forsknings- og utreiingsaktivitetar, blir redusert med..... frå kr 41 870 000 til kr 39 870 000	2 000 000
612		Tilskott til Statens pensjonskasse	
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med..... frå kr 10 823 000 000 til kr 10 989 000 000	166 000 000
	22	Sluttoppgjer, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kr -3 000 000 til kr 12 000 000	15 000 000
	70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kr 120 000 000 til kr 122 000 000	2 000 000
614		Bustadlâneordninga i Statens pensjonskasse	
	1	Driftsutgifter, blir redusert med..... frå kr 37 000 000 til kr 35 000 000	2 000 000
	90	Utlån, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med..... frå kr 4 800 000 000 til kr 3 500 000 000	1 300 000 000
615		Yrkesskadeforsikring	
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 92 000 000 til kr 85 000 000	7 000 000
616		Gruppelivsforsikring	
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med..... frå kr 189 000 000 til kr 216 000 000	27 000 000
634		Arbeidsmarknadstiltak	
	21	Forsøk, utviklingstiltak mv., <i>kan overførast</i> , blir redusert med frå kr 16 166 000 til kr 41 000	16 125 000
	76	Tiltak for arbeidssøkarar, <i>kan overførast</i> , blir redusert med frå kr 7 125 210 000 til kr 6 931 210 000	194 000 000
	77	Varig tilrettelagt arbeid, <i>kan overførast</i> , blir redusert med frå kr 1 290 840 000 til kr 1 246 840 000	44 000 000
	78	Tilskott til arbeids- og utdanningsreiser, blir redusert med frå kr 62 710 000 til kr 57 710 000	5 000 000
635		Ventelønn	
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kr 48 000 000 til kr 49 000 000	1 000 000
640		Arbeidstilsynet	
	1	Driftsutgifter, blir auka med frå kr 570 905 000 til kr 573 405 000	2 500 000
642		Petroleumstilsynet	

Kap.	Post	Formål	Kroner
	21	Spesielle driftsutgifter, blir redusert med	1 300 000
		frå kr 27 738 000 til kr 26 438 000	
660		Krigspensjon	
	70	Tilskott, militære, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med	2 000 000
		frå kr 96 000 000 til kr 98 000 000	
	71	Tilskott, sivile, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med	5 000 000
		frå kr 240 000 000 til kr 245 000 000	
664		Pensjonstrygda for sjømenn	
	70	Tilskott, blir redusert med	1 000 000
		frå kr 62 000 000 til kr 61 000 000	
666		Avtalefesta pensjon (AFP)	
	70	Tilskott, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med	10 000 000
		frå kr 1 650 000 000 til kr 1 640 000 000	
667		Supplerande stønad til personar over 67 år	
	70	Tilskott, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med	25 000 000
		frå kr 380 000 000 til kr 355 000 000	
2470		Statens pensjonskasse	
	24	Driftsresultat:	
		1. Driftsinntekter, <i>overslagsløyving</i>	-640 644 000
		2. Driftsutgifter, <i>overslagsløyving</i>	453 936 000
		3. Avskrivningar	121 049 000
		4. Renter av statens kapital	5 084 000
		5. Til investeringsføremål	33 070 000
			<u>-27 505 000</u>
	45	Større utstyrsanskaffingar og vedlikehald, <i>kan overførast</i> , blir auka med	15 000 000
		frå kr 32 207 000 til kr 47 207 000	
2541		Dagpengar	
	70	Dagpengar, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med	648 000 000
		frå kr 15 998 000 000 til kr 15 350 000 000	
2542		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.	
	70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv., <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med	45 000 000
		frå kr 880 000 000 til kr 835 000 000	
2620		Stønad til einsleg mor eller far	
	70	Overgangsstonad, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med	140 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
		frå kr 2 480 000 000 til kr 2 340 000 000	
	72	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med	120 000 000
		frå kr 370 000 000 til kr 250 000 000	
	73	Utdanningsstønad, blir redusert med	11 200 000
		frå kr 42 200 000 til kr 31 000 000	
	76	Forskottering av underhaltsbidrag, blir auka med	15 000 000
		frå kr 720 000 000 til kr 735 000 000	
2650		Sjukepengar	
	70	Sjukepengar for arbeidstakarar mv., <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med	1 080 000 000
		frå kr 36 140 000 000 til kr 35 060 000 000	
	71	Sjukepengar for sjølvstendige, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med	20 000 000
		frå kr 1 400 000 000 til kr 1 380 000 000	
	72	Omsorgs- og pleiepengar ved sjukdom hos barn m.m., <i>overslagsløyving</i> , blir auka med	25 000 000
		frå kr 580 000 000 til kr 605 000 000	
	75	Feriepengar av sjukepengar, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med	55 000 000
		frå kr 2 040 000 000 til kr 1 985 000 000	
2651		Arbeidsavklaringspengar	
	70	Arbeidsavklaringspengar, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med	220 000 000
		frå kr 34 120 000 000 til kr 34 340 000 000	
	71	Tilleggsstønad, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med	14 800 000
		frå kr 309 800 000 til kr 295 000 000	
	72	Legeerklæringar, blir redusert med	10 000 000
		frå kr 405 000 000 til kr 395 000 000	
2655		Uføre	
	70	Uføretrygd, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med	510 000 000
		frå kr 79 570 000 000 til kr 80 080 000 000	
	75	Menerstatning ved yrkesskade, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med	20 000 000
		frå kr 100 000 000 til kr 80 000 000	
	76	Yrkesskadetrygd gml. lovgiving, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med	3 000 000
		frå kr 45 000 000 til kr 48 000 000	
2661		Grunn- og hjelpestønad, hjelpemiddel mv.	
	73	Hjelpemiddel mv. under arbeid og utdanning, blir redusert med	8 000 000
		frå kr 138 000 000 til kr 130 000 000	
	74	Tilskott til bilar, blir auka med	70 000 000
		frå kr 660 000 000 til kr 730 000 000	
	75	Betring av funksjonsevna, hjelpemiddel, blir auka med	50 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
		frå kr 2 810 000 000 til kr 2 860 000 000	
	76	Betring av funksjonsevna, hjelpemiddel som tjenester, blir redusert med frå kr 265 000 000 til kr 250 000 000	15 000 000
	77	Ortopediske hjelpemiddel, blir redusert med frå kr 1 350 000 000 til kr 1 320 000 000	30 000 000
	78	Høyreapparat, blir redusert med frå kr 670 000 000 til kr 625 000 000	45 000 000
2670		Alderdom	
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 67 160 000 000 til kr 67 080 000 000	80 000 000
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kr 128 830 000 000 til kr 128 850 000 000	20 000 000
	72	Ventetillegg, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kr 128 000 000 til kr 130 000 000	2 000 000
	73	Sært tillegg, pensjonstillegg mv., <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 5 800 000 000 til kr 5 760 000 000	40 000 000
2680		Etterlatne	
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 1 170 000 000 til kr 1 160 000 000	10 000 000
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 900 000 000 til kr 890 000 000	10 000 000
	72	Sært tillegg, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kr 88 000 000 til kr 89 000 000	1 000 000
	74	Utdanningsstønad, blir redusert med frå kr 600 000 til kr 300 000	300 000
	75	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 6 000 000 til kr 5 000 000	1 000 000
2686		Stønad ved gravferd	
	70	Gravferdsstønad, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 185 000 000 til kr 183 000 000	2 000 000
Inntekter			
3605		Arbeids- og velferdsetaten	
	6	Gebyrinntekter for fastsetting av bidrag, blir redusert med frå kr 24 550 000 til kr 22 700 000	1 850 000
3614		Bustadlåneordninga i Statens pensjonskasse	
	1	Gebyrinntekter, lån, blir redusert med frå kr 30 000 000 til kr 28 000 000	2 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	90	Tilbakebetaling av lån, blir auka med	2 700 000 000
		frå kr 18 600 000 000 til kr 21 300 000 000	
3615		Yrkesskadeforsikring	
	1	Premieinntekter, blir redusert med	16 000 000
		frå kr 148 000 000 til kr 132 000 000	
3616		Gruppelivsforsikring	
	1	Premieinntekter, blir redusert med	2 000 000
		frå kr 108 000 000 til kr 106 000 000	
3634		Arbeidsmarknadstiltak	
	85	Innfordring av feilutbetalingar, arbeidsmarknadstiltak, blir auka med	588 000
		frå kr 202 000 til kr 790 000	
3635		Ventelønn mv.	
	85	Innfordring av feilutbetaling av ventelønn, blir auka med	100 000
		frå kr 200 000 til kr 300 000	
3640		Arbeidstilsynet	
	5	Tvangsmulkt, blir auka med	3 700 000
		frå kr 2 340 000 til kr 6 040 000	
	6	Refusjonar, blir løyva med	5 000 000
	7	Byggesaksbehandling, gebyr, blir redusert med	2 500 000
		frå kr 20 910 000 til kr 18 410 000	
	9	Gebyr for brot på arbeidsmiljøregelverket, blir løyva med.....	1 000 000
3642		Petroleumstilsynet	
	2	Oppdrags- og samarbeidsverksemd, blir redusert med	1 300 000
		frå kr 6 940 000 til kr 5 640 000	
	3	Gebyr tilsyn, blir redusert med	7 000 000
		frå kr 71 540 000 til kr 64 540 000	
5470		Statens pensjonskasse	
	30	Avsetning til investeringsføremål, blir auka med	15 000 000
		frå kr 18 070 000 til kr 33 070 000	
5571		Sektoravgifter under Arbeids- og sosialdepartementet	
	70	Petroleumstilsynet – sektoravgift, blir auka med	7 000 000
		frå kr 83 620 000 til kr 90 620 000	
5607		Renter av bustadlâneordninga i Statens pensjonskasse	
	80	Renter, blir redusert med	190 000 000
		frå kr 1 684 000 000 til kr 1 494 000 000	
5701		Diverse inntekter	
	71	Refusjon ved yrkesskade, blir auka med	33 861 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
		frå kr 897 000 000 til kr 930 861 000	
	73	Refusjon frå bidragspliktige, blir auka med	5 000 000
		frå kr 250 000 000 til kr 255 000 000	
	86	Innkrevning feilutbetalingar, blir redusert med	52 000 000
		frå kr 820 000 000 til kr 768 000 000	
	88	Hjelpemiddelsentralar m.m., blir redusert med	2 000 000
		frå kr 67 000 000 til kr 65 000 000	
5704		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs	
	70	Dividende, blir redusert med	7 000 000
		frå kr 200 000 000 til kr 193 000 000	
5705		Refusjon av dagpengar	
	70	Refusjon av dagpengar, statsgaranti ved konkurs, blir auka med	5 000 000
		frå kr 25 000 000 til kr 30 000 000	

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 5

Presidenten: Under debatten er det satt fram et forslag, nr. 1, fra Ingunn Foss på vegne av Høyre og Fremskrittspartiet.

Forslaget lyder:

«Stortinget samtykker i at Staur Gård AS blir avvika.»

Votering:

Forslaget fra Høyre og Fremskrittspartiet ble med 52 mot 50 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 15.15.11)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt

vedtak:

I

I statsbudsjettet for 2016 blir det gjort følgjande endringar:

Kap.	Post	Nemning	Kroner
		Utgifter	
1112		Kunnskapsutvikling og beredskap m.m. på matområdet	
	50	Kunnskapsutvikling, kunnskapsformidling og beredskap, Veterinærinstituttet, blir auka med	2 000 000
		frå kr 92 327 000 til 94 327 000	
1142		Landbruksdirektoratet	
	73	Tilskott til erstatningar m.m., <i>overslagsløyving</i> , blir auka med.....	40 000 000
		frå kr 55 610 000 til kr 95 610 000	
1148		Naturskade – erstatningar	
	71	Naturskade, erstatningar, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med.....	35 500 000
		frå kr 182 200 000 til kr 146 700 000	
1150		Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.	

Kap.	Post	Nemning	Kroner
	71	Tilskott til erstatningar m.m., <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med	7 000 000
		frå kr 43 000 000 til kr 36 000 000	
	73	Pristilskott, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med	190 920 000
		frå kr 2 891 530 000 til kr 3 082 450 000	
1151		Til gjennomføring av reindrifftsavtalen	
	51	Tilskott til Utviklings- og investeringsfondet, blir redusert med.....	5 000 000
		frå kr 32 400 000 til kr 27 400 000	
	75	Kostnadssenkande og direkte tilskott, <i>kan overførast</i> , blir auka med	5 550 000
		frå kr 74 650 000 til kr 80 200 000	
	79	Velferdsordningar, <i>kan overførast</i> , blir redusert med.....	550 000
		frå kr 2 150 000 til kr 1 600 000	
Inntekter			
4115		Mattilsynet:	
	1	Gebyr m.m., blir redusert med.....	11 000 000
		frå kr 156 886 000 til kr 145 886 000	

Fullmakt til å pådra staten forplikingar ut over gitte løyvingar

II

Tilsegnfullmakter

Stortinget samtykkjer i at Landbruks- og matdepartementet i 2016 kan gi tilsegn om tilskott utover gitte løyvingar, men slik at samla ramme for nye tilsegn og gammalt ansvar ikkje overstig følgjande beløp:

Kap.	Post	Nemning	Samla ramme
1148		Naturskade – erstatningar	
	71	Naturskade – erstatningar	83,1 mill. kroner

Andre fullmakter

III

Vidareføring av stikkord

Stortinget samtykkjer i at løyvinga i statsbudsjettet for 2016 under kap. 1142 Landbruksdirektoratet, post 71 Omstillingstiltak i Indre Finnmark, framleis skal ha stikkordet «kan overførast».

IV

Stortinget ber regjeringen om at forpliktelsene til selskapet Staur gård AS håndteres ved å skyte inn egenkapital finansiert over kap. 1100 post 45. Dersom salg av gården blir aktuelt, fremmes en egen sak om dette for Stortinget.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 6

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt

vedtak:

I

I statsbudsjettet for 2016 blir det gjort følgjande endringar:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
900		Nærings- og fiskeridepartementet	
	21	Særskilde driftsutgifter, <i>kan overførast</i> , blir auka med frå kr 71 462 000 til kr 86 462 000	15 000 000
	30	Miljøtiltak Søve, <i>kan overførast</i> , blir redusert med frå kr 19 700 000 til kr 0	19 700 000
	70	Tilskot til internasjonale organisasjonar, blir redusert med frå kr 37 857 000 til kr 36 857 000	1 000 000
	71	Miljøtiltak Raufoss, blir auka med frå kr 4 700 000 til kr 4 900 000	200 000
903		Norsk akkreditering	
	1	Driftsutgifter, blir auka med frå kr 41 572 000 til 50 572 000	9 000 000
909		Tiltak for sysselsetting av sjøfolk	
	73	Tilskot til sysselsetting av sjøfolk, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 1 992 000 000 til 1 850 000 000	142 000 000
911		Konkurransetilsynet	
	1	Driftsutgifter, blir auka med frå kr 96 732 000 til kr 100 632 000	3 900 000
	23	Klagenemnda for offentlege innkjøp, blir auka med frå kr 9 915 000 til kr 10 415 000	500 000
915		Regelrådet	
	1	Driftsutgifter, blir redusert med frå kr 10 286 000 til kr 7 186 000	3 100 000
919		Ymse fiskeriformål	
	60	Tilskot til kommunar, <i>kan overførast</i> , blir redusert med frå kr 687 820 000 til kr 434 520 000	253 300 000
	72	Tilskot til tryggleiksopplæring for fiskarar, blir redusert med frå kr 3 000 000 til kr 2 200 000	800 000
	74	Erstatningar, <i>kan overførast</i> , blir auka med frå kr 2 100 000 til kr 3 100 000	1 000 000
922		Romverksemd	
	70	Kontingent i European Space Agency (ESA), blir redusert med..... frå kr 217 400 000 til kr 210 300 000	7 100 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	71	Internasjonal romverksemd, blir auka med	2 700 000
		frå kr 372 500 000 til kr 375 200 000	
	73	EU sine romprogram, blir auka med	5 400 000
		frå kr 271 300 000 til kr 276 700 000	
924		Internasjonalt samarbeid og utviklingsprogram	
	70	Tilskot, blir redusert med	2 000 000
		frå kr 48 800 000 til kr 46 800 000	
		frå kr 5 800 000 til kr 8 300 000	
935		Patentstyret	
	1	Driftsutgifter, blir auka med	2 784 000
		frå kr 236 834 000 til kr 239 618 000	
950		Forvaltning av statleg eigarskap	
	21	Særskilde driftsutgifter, blir auka med	17 800 000
		frå kr 23 552 000 til kr 41 352 000	
	49 (ny)	Kjøp av eigedom, <i>kan overførast</i> , blir løyvd med	300 000 000
	51	Tapsavsetjing, eigenkapitalinnskot til Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS, <i>kan overførast</i> , blir auka med.....	150 500 000
		frå kr 138 000 000 til kr 288 500 000	
	90 (ny)	Lån, blir løyvd med	100 000 000
	95	Eigenkapitalinnskot til Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS, <i>kan overførast</i> , blir auka med.....	150 500 000
		frå kr 138 000 000 til kr 288 500 000	
2421		Innovasjon Noreg	
	50	Innovasjon – prosjekter, fond, blir redusert med	6 500 000
		frå kr 553 500 000 til kr 547 000 000	
	72	Forsknings- og utviklingskontraktar, <i>kan overførast</i> , blir redusert med.....	100 000 000
		frå kr 306 100 000 til kr 206 100 000	
	73 (ny)	Tilskot til innkjøpskonsortium for kjøp av kraft, <i>kan overførast</i> , blir løyvd med	2 200 000
	76	Miljøteknologi, <i>kan overførast</i> , blir redusert med	250 000 000
		frå kr 464 500 000 til kr 214 500 000	
	90	Lån frå statskassa til utlånsverksemd, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med.....	2 500 000 000
		frå kr 42 900 000 000 til kr 45 400 000 000	
2429		Eksporthkreditt Noreg AS	
	90	Utlån, blir redusert med.....	2 000 000 000
		frå kr 15 000 000 000 til kr 13 000 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
Inntekter			
3902		Justervesenet	
	1	Gebyrinntekter, blir redusert med frå kr 37 400 000 til kr 28 500 000	8 900 000
3903		Norsk akkreditering	
	1	Gebyrinntekter og andre inntekter, blir auka med..... frå kr 35 432 000 til kr 44 432 000	9 000 000
3904		Brønnøysundregistra	
	1	Gebyrinntekter, blir auka med..... frå kr 462 550 000 til kr 540 050 000	77 500 000
3910		Sjøfartsdirektoratet	
	1	Gebyr for skip og flytbare innrettingar i NOR, blir redusert med frå kr 177 090 000 til kr 163 090 000	14 000 000
	4	Gebyr for skip i NIS, blir auka med..... frå kr 43 476 000 til kr 45 976 000	2 500 000
3911		Konkurransetilsynet	
	1	Klagegebyr, blir auka med frå kr 996 000 til kr 1 400 000	404 000
	4	Refusjonar og andre inntekter, Klagenemnda for offentlege innkjøp, blir auka med frå kr 200 000 til kr 300 000	100 000
	86	Lovbrottsgebyr, blir auka med..... frå kr 100 000 til kr 400 000	300 000
	87	Overtredelsesgebyr, blir redusert med frå kr 100 000 til kr 0	100 000
3917		Fiskeridirektoratet	
	5	Sakshandsamingsgebyr, blir redusert med..... frå kr 18 064 000 til kr 17 064 000	1 000 000
	13	Inntekter vederlag oppdrettskonsesjonar, blir redusert med frå kr 746 000 000 til kr 166 500 000	579 500 000
3935		Patentstyret	
	03	Gebyr immaterielle rettar, blir auka med..... frå kr 65 716 000 til kr 75 716 000	10 000 000
3950		Forvaltning av statleg eigarskap	
	96	Sal av aksjar, blir auka med..... frå kr 25 000 000 til kr 2 875 650 000	2 850 650 000
5325		Innovasjon Noreg	

Kap.	Post	Formål	Kroner
	90	Avdrag på utestående fordringar, blir auka med..... frå kr 42 500 000 000 til kr 45 300 000 000	2 800 000 000
5329		Eksportkreditt Noreg AS	
	70	Gebyr m.m., blir redusert med frå kr 30 000 000 til kr 25 000 000	5 000 000
	90	Avdrag på utestående fordringar, blir redusert med..... frå kr 10 200 000 000 til kr 8 090 000 000	2 110 000 000
5574		Sektoravgifter under Nærings- og fiskeridepartementet	
	71	Avgifter immaterielle rettar, blir auka med frå kr 151 000 000 til kr 154 000 000	3 000 000
	72	Kontroll- og tilsynsavgift akvakultur, blir redusert med..... frå kr 30 655 000 til kr 26 800 000	3 855 000
	73	Årsavgift Merkeregisteret, blir redusert med..... frå kr 9 550 000 til kr 8 000 000	1 550 000
	74	Fiskeriforskningsavgift, blir auka med..... frå kr 198 500 000 til kr 232 300 000	33 800 000
5612		Renter frå Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS	
	81	Renter av ansvarleg lån, blir auka med frå kr 26 000 000 til kr 32 500 000 frå kr 17 900 000 til kr 22 900 000	6 500 000
5625		Renter og utbyte frå Innovasjon Noreg	
	80	Renter på lån frå statskassa, blir redusert med..... frå kr 180 000 000 til kr 130 000 000	50 000 000
5656		Aksjar i selskap under NFD si forvaltning	
	85	Utbyte, blir auka med frå kr 12 345 500 000 til kr 12 475 400 000	129 900 000

II

Tilføyning av stikkord

Stortinget samtykkjer i at løyvinga i statsbudsjettet for 2016 under kap. 900 Nærings- og fiskeridepartementet, post 79 Tilskot til Mechatronics Innovation Lab, tilførast stikkordet «kan overførast».

III

Tilsegnfullmakter

Stortinget samtykkjer i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2016 kan gi tilsegn om tilskot utover gitt løyving, men slik at samla ramme for nye tilsegn og gamalt ansvar ikkje overstig følgjande beløp:

Kap.	Post	Formål	Samla ramme
2421		Innovasjon Noreg	
	72	Forsknings- og utviklingskontraktar	400 mill. kroner
	76	Miljøteknologi	550 mill. kroner

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt

Ketil Kjenseth (V) (fra salen): President! I forrige sak gikk det litt for fort. Venstre skulle ikke stemme for den saken.

Presidenten: Men utfallet ble riktig.

Votering i sakene nr. 7–12

Presidenten: Sakene nr. 7 til og med 12 er andre gangs behandling av lovvedtak og gjelder lovvedtakene 27 til og med 32.

Det foreligger ingen anmerkninger, og Stortingets lovvedtak er dermed bifalt ved andre gangs behandling og blir å sende Kongen i overenstemmelse med Grunnloven.

Votering i sak nr. 13

Presidenten: Under debatten har Kenneth Svendsen satt fram et forslag på vegne av Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre.

Forslaget lyder:

«Lovvedtaket bifalles ikke.

Anmerkning:

Følgende bestemmelse i stortingsgodtgjørelsesloven antas å skulle endres slik:

§ 16 første ledd:

Annet punktum skal utgå.»

Presidenten har grunn til å tro at forslaget blir enstemmig.

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket – sammen med den vedtatte anmerkning – vil bli satt opp til tredje gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Sak nr. 14 [15:17:17]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.
Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 15.18.
